

แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย
นายภานุพงศ์ เงาะลำดวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

GUIDELINES FOR DEVELOPING UNDERGRADUATE STUDENT ACTIVITIES TO
PROMOTE FINANCIAL DISCIPLINE ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY IN SILPAKORN UNIVERSITY

By
MR. Bhanupong NGOLUMDUEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (DEVELOPMENT EDUCATION)
Department of Education Foundations
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

58260303 : พัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมนักศึกษา, วินัยทางการเงิน, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

นาย ภาณุพงศ์ เจาะลำควน: แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากจำนวน 14 คณะวิชา คณะวิชาละ 30 คน จำนวนทั้งสิ้น 420 คน ซึ่งใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 7 คน เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Methodology) เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) แนวคำถามการอภิปรายกลุ่มย่อย เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.76) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมนักศึกษา มีส่วนช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.73) โดยปัจจัยสนับสนุนแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่เอื้อต่อกระบวนการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดการเชื่อมโยงและต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนและผลักดัน ทั้งรูปแบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน 2) แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา คือ การดำเนินงานอย่างเป็น ระบบ ขั้นตอน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ในการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ และทักษะกิจกรรม ตามกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของบริบทสถานศึกษาตามระบบโครงสร้าง ที่ตั้ง และหลักการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยแกนหลักและกลไกการขับเคลื่อน 3 แกน ได้แก่ 1) บริบทของสถานศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2) ทฤษฎีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ทักษะการเรียนรู้และกิจกรรม โดยมีปัจจัยสนับสนุน ด้านงบประมาณ ความสนใจของผู้ร่วมและผู้จัดโครงการ ความเข้าใจในหลักทฤษฎี และความต่อเนื่องของการนำรูปแบบพัฒนาไปใช้

58260303 : Major (DEVELOPMENT EDUCATION)

Keyword : STUDENT ACTIVITY, DEVELOPMENT, FINANCIAL DISCIPLINE, PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY, GRADUATE STUDENT

MR. BHANUPONG NGOLUMDUEN : GUIDELINES FOR DEVELOPING UNDERGRADUATE STUDENT ACTIVITIES TO PROMOTE FINANCIAL DISCIPLINE ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN SILPAKORN UNIVERSITY THESIS
ADVISOR : RATCHADAPORN KETANON, Ph.D.

This research aims to 1) study Silpakorn undergraduate's financial discipline 2) find guidelines to develop student activities to promote their financial discipline according to the Sufficiency Economy philosophy. The participants of this study were 420 Silpakorn undergraduates who studied in semester 2 of the Academic Year 2018 from 14 Faculties: 30 students from each Faculty, and 7 key informants. However, the group of students was chosen by Krejcie and Morgan: mix methodology of quantitative and qualitative research. The data were collected by 1) the questionnaires about the guideline to develop student activities to promote their financial discipline according to the Sufficiency Economy philosophy for Silpakorn undergraduates. 2) the topics of "the guideline for developing student activities to promote their financial discipline according to the Sufficiency Economy philosophy for Silpakorn undergraduates" discussed in Focus Group discussion. In addition, the data were analyzed by analytic statistics which are frequency percentage, average and standard deviation: S.D., and content analysis.

The findings analyzed by questionnaires showed that the number of students applying the knowledge of Sufficiency Economy philosophy in their behavioral finance was at a high level ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.76), and the number of postgraduates considering student activities as a tool to help improve their financial discipline in accordance with the philosophy was at a high level also ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.73). Moreover, by content analysis, it could be summed up that the university should focus more on the goal of improving student activities to promote students' financial discipline according to the philosophy and the strategy to achieve it by promoting and enlarging both student activities and subjects related to financial discipline. Furthermore, the Focus Group Discussion discussed among the 7 key informants presented that the significant key of improving student activities was well organized operation. The systematic operation should be cooperated with the university's executives and personnel in an integration of skills; learning and activity, followed by the standard framework of Thailand Qualification Framework for Higher Education (TQF) and desired characteristics of Silpakorn students in accordance with the Sufficiency Economy philosophy. The operation was considered from relevance of capabilities of Silpakorn University's contexts which are the management structure, campus location and principle of Silpakorn university's management. The principle of the university's management consisted of 3 cores which are 1) the context of the university, framework of TQF and desired characteristics of Silpakorn's students, 2) the Sufficiency Economy philosophy, and 3) the skills of in-class learning and activity supported by several factors; budget, the willingness of the organizing team and attendees, the understanding of the Sufficiency Economy philosophy and the continuity of using the improved form gotten from the research.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดระยะเวลาการทำวิจัย อาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา จารย์อุปะการะ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณในความกรุณา ไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิจิต อิมอามร์มย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ์ นางสาวศรีสอางค์ บุญยกิตติโกวิท ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและ ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีความครบถ้วนถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่คณะวิชาต่าง ๆ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการเข้าเก็บข้อมูลการทำการวิจัย และการสัมภาษณ์ระดับลึก จนทำให้ การเก็บข้อมูลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่มีส่วนสนับสนุน ในการเก็บข้อมูลให้แล้วเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ สาขาวิชาพัฒนศึกษา รุ่น 12 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้แก่กันมาโดยตลอด ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไป ด้วยดี

การศึกษาครั้งนี้ จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาวและน้องสาว ทุกคนในครอบครัว ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ ตลอดมา

ภานุพงศ์ เกษล่ำดวน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	10
3. ตัวแปรที่ศึกษา.....	10
4. ขอบเขตการวิจัย.....	10
5. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
6. ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
1. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา.....	13
1.1 ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา.....	13
1.2 แนวคิดและปรัชญาของกิจกรรมนักศึกษา.....	16
1.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา.....	16
1.4 ประเภทของกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา.....	18
1.5 ลักษณะของนักศึกษาและความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	19
1.6 คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมต่อพัฒนาการของนักศึกษา.....	20

1.7 ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา.....	21
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	23
2.1 ความหมายของวัยรุ่น.....	23
2.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น.....	24
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค	26
3.1 ความหมายของพฤติกรรมการบริโภค.....	26
3.2 ความสำคัญของการบริโภค.....	27
3.3 หลักการบริโภคที่ดี.....	27
3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค.....	27
3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคนิยม.....	33
3.6 ค่านิยมของวัยรุ่นไทยในยุคบริโภคนิยม	34
3.7 แนวทางการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา.....	34
4. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	36
4.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	36
4.2 กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	39
4.3 ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	42
5. แนวคิดเกี่ยวกับการออม.....	44
5.1 ความหมายของการออม	44
5.2 หลักการออมทรัพย์.....	45
5.3 ลักษณะการออม.....	47
5.4 ประโยชน์ของการออมทรัพย์	49
6. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร.....	50
6.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด.....	50

6.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร	52
7. บริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร	53
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
8.1 งานวิจัยในประเทศ	55
8.2 งานวิจัยต่างประเทศ	61
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ขั้นตอนที่ 1	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	64
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ขั้นตอนที่ 2	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	70
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	70
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร	72
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	73
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	78

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	86
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ	90
ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	91
2.1 การจัดการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)	91
2.2 สรุปแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.....	96
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผล	107
ข้อเสนอแนะ	117
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	117
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	117
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย.....	127
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC).....	137
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	142
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	144
ประวัติผู้เขียน	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตารางที่ 3 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
ตารางที่ 4 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ..	80
ตารางที่ 5 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล	81
ตารางที่ 6 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี...	82
ตารางที่ 7 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้.....	83
ตารางที่ 8 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม.....	84
ตารางที่ 9 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	85
ตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	86
ตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ที่ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้นักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	87
ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริม การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยศิลปากร	88
ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริม การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)	89
ตารางที่ 14 สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	90
ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี แนวคิดและคุณลักษณะนักศึกษา.....	98
ตารางที่ 16 แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	107

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	42
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	62
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	71
ภาพที่ 4 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus group).....	97
ภาพที่ 5 รูปแบบแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.....	104

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประหยัด การออมเงิน เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสังคมของทุกชนชาติเพราะหากว่าประชาชนในทุกระดับในสังคม รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินของตนอย่างมีประสิทธิภาพ สังคมและประเทศชาติ ก็จะมีฐานะเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ปัจจุบันคนไทยเกือบทั้งประเทศกำลังประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะมีโครงการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชน แต่แนวทางเหล่านั้นก็ยังไม่พอที่จะบำบัดปัญหาเหล่านี้ของประชาชนได้ ดังนั้นการที่จะช่วยให้ประเทศชาติรอดพ้นจากวิกฤตินี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากพลังของประชาชนที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลการพัฒนาคุณภาพประชากร จึงเป็นเรื่องสำคัญและคุณธรรมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจก็คือ พฤติกรรมประหยัด ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 31 ธันวาคม 2502 ความว่า

“การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเอง และครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดีไม่เฉพาะแก่ผู้ประหยัดเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

จากกระแสพระราชดำรัสดังกล่าวสู่การรื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2550: ข) ได้อธิบายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจ คำว่า “เศรษฐกิจ พอเพียง” ในระดับหนึ่ง ทว่ายังคงมองว่า เป็นเรื่องของความประหยัดมัธยัสถ์ในการใช้ชีวิตประจำวันหรือ มองว่า เป็นการนำมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ซึ่งอันที่จริงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วน และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ง่ายในการทำ ความเข้าใจ ในขณะที่ต่างชาติดังกล่าวมักเข้าใจผิดคิดว่าพอเพียง แปลว่าไม่ก้าวหน้า ซึ่งไม่เป็นความจริงอย่างที่สุด โลกาวัดนี้มีทั้งด้านดีและด้านลบ สิ่งที่ดีก็นำมาประยุกต์ใช้ให้ประเทศก้าวหน้า แต่ความก้าวหน้า ต้องสมดุลกับประเทศด้วย ที่สำคัญการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้ได้ผลต้องพยายาม ลดค่านิยมด้านวัตถุนิยมที่เน้นความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย พร้อมปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องของการเอื้อเฟื้อแบ่งปันเสริมเข้าไปด้วยมุ่งหวังให้สังคมไทยรู้จักคำว่าพอเพียงมากขึ้น ไม่หลงตามไปกับกระแส บริโภคนิยม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนเข็มทิศเพื่อนำไปสู่หนทางการตัดสินใจที่ถูกต้องและยั่งยืน สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2550) ได้อธิบายถึง

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาปฏิบัติโดยนำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานของนโยบายการพัฒนา ซึ่งหมายถึงว่า จะให้ความสำคัญกับ การเติบโตอย่างมั่นคงความมีวินัยของนโยบายเศรษฐกิจมหภาค รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจให้มีความเป็นธรรม ซึ่งการเติบโตอย่างมีคุณภาพ หมายถึง การให้ความห่วงใยอย่างยิ่งยวด ต่อหลักธรรมาภิบาลและการบริหารความเสี่ยง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด นานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในเรื่องความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสไว้ว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency economy นั้นไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและโลกพัฒนาดีขึ้น” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับ สถานการณ์เสี่ยงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการถดถอยทางเศรษฐกิจ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งภัยทางธรรมชาติก็ทวีความรุนแรงมากขึ้น สถานการณ์เหล่านี้ทำให้การดำรงชีวิตมีความยากลำบากมากขึ้น อาหารและ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีราคาสูงขึ้น ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น หากแต่กระแสการโฆษณาสินค้ากลับยิ่งกระตุ้นให้วัยรุ่นไทยมีค่านิยมแบบวัตถุนิยมเพิ่มมากขึ้น หากวัยรุ่น ไม่ระมัดระวังในการใช้จ่าย อาจทำให้ประสบปัญหาทางการเงิน การเรียนรู้วิธีการใช้จ่าย อย่างประหยัด รู้จักการออมเงิน จะทำให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข การวางแผนทางการเงิน จึงเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญสู่ความมั่นคง และอิสรภาพทางการเงินให้กับทุกคน ดังนั้นการปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าสมเหตุสมผลตั้งแต่ยังเป็นเยาวชนจะช่วยให้สามารถกำหนดพฤติกรรมทางการเงินของตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะถูกพัฒนาไปสู่การบริหารการเงินอย่างมีวินัยในระยะยาว

ด้วยพระวิสัยทัศน์และพระปรีชาสามารถของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานหลักปฏิบัติ แนวทางการดำเนินชีวิตให้พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า ไม่เฉพาะเจาะจงถึงคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากแต่พระองค์ทรงปรารถนาให้ประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า เข้าใจ เข้าถึง และแก้ไขปัญหาคความยากจนให้หมดไป ด้วยความรู้

ภูมิคุ้มกันชีวิตและความมีเหตุผลในการดำรงตน เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาขับเคลื่อนประเทศตั้งแต่วัยเยาว์ สร้างความสมดุลและความยั่งยืน อันเป็นสูตรสำเร็จแห่งการพัฒนา ด้วยหลักปฏิบัติที่สามารถเริ่มต้น ผึกฝนตนเองในชีวิตประจำวัน การควบคุมรายรับรายจ่าย เพื่อกำหนดแนวทางการออม และการวางแผนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับบุคคล สู่ระดับครัวเรือน อันเป็นรากฐานความมั่งคั่ง อุดมสุข สร้างวินัยการใช้จ่ายของตนเองจนเป็นอุปนิสัยที่ดี เป็นแบบอย่าง และแนวทางให้แก่ครอบครัว สร้างค่านิยมความรับผิดชอบ ความพอเพียง ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญในชุมชนของตนเองอีกด้วย

การออมทรัพย์เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการลงทุนของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว หากประเทศมีการลงทุนสูงกว่าการออมอย่างต่อเนื่อง ย่อมแสดงว่าระบบเศรษฐกิจกำลังใช้ทรัพยากรมากกว่าที่มีอยู่ ทำให้ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ มาแก้ปัญหาถ้ามีมากเกินไป อาจกระทบกับเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้ การออมทรัพย์ของไทยอยู่ในอัตราที่ไม่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล แต่มีแนวโน้มลดลงเหลือเพียง 17 - 20 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่ประสบวิกฤตเศรษฐกิจ ทุกครัวเรือนมีภาระต้องใช้จ่ายแม้แต่อัตราดอกเบี้ยจะลดลง แต่การฝากเงินกับธนาคารเป็นรูปแบบการออมที่ครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมมากที่สุด ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงถึง 86 เปอร์เซ็นต์ของเงินออมในภาคครัวเรือนทั้งหมด

การออม (Saving) เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะของการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งสำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน หรือเพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำเป็นต้น เรื่องของการออมกับนักศึกษาเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ แต่เนื่องจากปัจจุบันค่านิยมในการบริโภคนิยมและวัตถุนิยมได้เพิ่มมากขึ้นในกลุ่มนิสิตนักศึกษา ซึ่งไม่เพียงเฉพาะการบริโภคตามความจำเป็นและพอเพียงในการดำรงชีพเท่านั้น แต่กลายเป็นการบริโภคเกินความจำเป็น ทำให้เกิดการขวนขวายอยากมีอยากได้ในสิ่งที่น่าสนใจซึ่งตอบสนองความสะดวกสบาย และข้อบ่งชี้ให้เห็นถึงความ ร่ำรวยในฐานะทางครอบครัวและภาพลักษณ์ เช่น การจ่ายซื้อโทรศัพท์มือถือราคาแพง การจ่ายซื้อคอมพิวเตอร์พกพาที่ทันสมัย รถยนต์รุ่นใหม่ๆ เสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพง การเข้าร้านอาหาร ภัตตาคารหรู จ่ายซื้อสินค้าต่าง ๆ ในห้างสรรพสินค้ามากกว่าการเดินตลาดโดยทั่วไป เป็นต้น ทั้งหมดนี้เนื่องจากวัย ที่ต้องการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ การแสวงหาเพื่อให้ได้รับการยอมรับในกลุ่มสังคมและเพื่อน ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายเงินตามอารมณ์ โดยไม่ได้คำนึงถึงการประหยัดออม และการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม จากผลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษา พบว่า หมวดรายจ่ายเพื่ออุปโภคและบริโภคสูงเป็นอันดับแรก คือ มีจำนวนเงินเฉลี่ยอยู่ที่ 3,977.73 บาทต่อเดือน รองลงมาคือหมวดที่อยู่อาศัย หมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาตามลำดับ (สิรินุช คำบุญเรือง, 2554) และจากผลการสำรวจพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล พบว่า ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 3,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายเฉลี่ย 100 บาทต่อวัน ในด้านการบริโภค

มีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือการที่นักเรียน นิสิตนักศึกษา มีพฤติกรรมการบริโภคที่ค่อนข้างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น โดยพิจารณาจากร้อยละ 90 มีโทรศัพท์มือถือใช้ และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าโทรศัพท์มือถือเฉลี่ย 350 บาทต่อเดือน และคิดจะเปลี่ยนโทรศัพท์ภายใน 1 ปี ถึงร้อยละ 41 และพบว่านิสิตนักศึกษาเพียงร้อยละ 34 ที่มีการออมเงิน เฉลี่ยเดือนละ 500 บาท โดยการหยุดกระปุก (โครงการสำรวจพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของเยาวชน ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์ (Money Watch, 2549)

การออมจึงเป็นวิธีการที่ง่าย และสามารถทำได้ด้วยตนเองได้ทุกคน เริ่มต้นจากความเข้าใจเรียนรู้รูปแบบที่ดีมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้การวางแผนค่าใช้จ่าย เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับรายรับ และแหล่งที่มา อันเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการฝึกฝนวินัยต่อตนเอง ในทางหนึ่งการออมไม่จำเป็นต้องมีเงินเหลือเก็บ หากแต่การออมนั้นเป็นหนึ่งในรูปแบบของการจัดการทางการเงิน เป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างแผนการใช้จ่าย ให้มีความเหมาะสม และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมความต้องการในการใช้จ่าย ไม่เกิดความฟุ่มเฟือย ลดปัจจัยความไม่จำเป็น ที่สำคัญการออมนั้นไม่ต้องลงทุน เพราะเป็นเพียงรูปแบบความคิดที่นำสู่การปฏิบัติ เพียงแต่ต้องอาศัยวินัยที่มีต่อตนเอง ความอดทน อดกลั้นและสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การออมเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นที่ประจักษ์ต่อตัวผู้ที่สามารถปฏิบัติ ได้เอง โดยไม่ต้องได้รับการรับรอง หรือยอมรับจากผู้ใด

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย สามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตระหนักถึงภารกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ และคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ซึ่งบัณฑิตที่มีคุณภาพถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น กระบวนการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงเป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด สุมณสา พรหมบุญ (2546) ได้เสนอแนวคิดอุดมศึกษา : การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารวิชาการ ว่าวิธีการเรียนรู้ ในมหาวิทยาลัยจึงเปลี่ยนไปจากการบรรยายอย่างเดียวในชั้นเรียนออกสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ และนักศึกษาได้ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การใช้กระบวนการกลุ่ม การเผชิญสถานการณ์และกรณีศึกษา การค้นคว้าทดลองและพิสูจน์ที่ทำหาย การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ที่มีการวางแผนจัดขั้นตอนการเรียนอย่างรอบคอบยืดหยุ่น แหล่งเรียนรู้มีอยู่ทั่วโลก ความรู้ค้นพบได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสารสนเทศ วิธีการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย จึงต้องบูรณาการทั้งจากการฟังบรรยาย การทดลอง การลงมือปฏิบัติ การค้นพบคำตอบ เป็นการเชื่อมโยงบทเรียนกับสภาพจริงของธรรมชาติและชุมชน เรียนรู้จากการเรียนรู้ รู้คิด รู้ทำ และรู้ทบทวน

ผลการเรียนรู้ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการสร้างและพัฒนา รูปแบบในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปมีการพัฒนาระบบ บริหารจัดการ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านพัฒนานิสิตนักศึกษา รวมถึงการออกแบบ รูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันโดยใช้กรอบความคิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นฐานในรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร (จิรวัดน์ วีรังกร, 2546)

กิจกรรมนักศึกษาเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารจัดการอุดมศึกษา ที่สร้างเสริมการพัฒนานักศึกษา (Student Development) และมีกิจกรรมเป็นศูนย์กลางของ กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่บังคับเรียนในชั้นเรียน การเข้าร่วม กิจกรรมมีความสำคัญ ในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีคุณลักษณะตามที่สังคม ต้องการ การสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นผลจากความร่วมมือของหลาย ๆ ส่วน ที่สำคัญคือการเรียน การสอนในหลักสูตร การวิจัย กิจกรรมนักศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตและสนับสนุนกิจกรรม นักศึกษา โดยเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ลึก รู้รอบ มีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่ากิจกรรม นักศึกษา (Student Activities) ไว้หลายลักษณะแตกต่างกันออกไปสามารถสรุปได้ ดังนี้ กู๊ด (Good, 1973: 10) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นโปรแกรมและการดำเนินงานที่นักศึกษา หรือสถาบันจัดขึ้น เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ นักศึกษาแสดงความสามารถ และสร้างความสนใจให้นักศึกษา โดยอยู่ในความดูแลของสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ และได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษาเอาไว้ว่า คือ การให้บริการของ สถาบันอุดมศึกษาแก่นักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มในแง่ของการให้คำปรึกษา การบริการ สวัสดิการของนักศึกษา เช่น การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพัก และ การให้คำปรึกษาแก่องค์กรนักศึกษา เจมส์ (Jamais, 1969: 58) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา หรือสถาบันเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความสมัครใจ และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาไม่มีผลในการนับหน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ อันจะช่วยให้นักศึกษาเลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: 2) ได้กล่าวไว้ว่านักศึกษากำลังอยู่ในกระบวนการที่ถูกพัฒนา และสามารถที่จะมีการพัฒนาพฤติกรรม ด้านต่าง ๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ติงามได้มาก กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต นักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาด้วย เหตุนี้กิจกรรมนักศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย จากความหมายกิจกรรมนักศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่า การพัฒนานักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ เอกลักษณ์ ร่างกาย คุณธรรม ก็มีความจำเป็นที่สถาบัน ระดับอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการกิจกรรมให้ครบ ทุก ๆ ด้าน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ดำเนินการออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1. กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ 3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีแกวดล้อม 4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และ 5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

สถาบันการศึกษาควรใช้กิจกรรมนักศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ สถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้ นักศึกษาทุกคน ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่และทั่วถึง แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาด้านอุดมศึกษาไว้คือ การทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง ทำให้คนไทยก้าวทันโลก สามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปสู่ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560 – 2564) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สามารถหล่อหลอมนักศึกษาได้หลายด้าน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ การมีโอกาสได้ตัดสินใจ ประสานสัมพันธ์ รู้จัก การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเกิดความมั่นใจในตนเองจากการฝึกทักษะ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรม การควบคุมอารมณ์ การเข้าถึงชุมชน ปกครองตนอยู่ในระเบียบวินัยมีคุณธรรม จริยธรรมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตสถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิตให้ยั่งยืน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ก็เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะเป็นกำลังคน (Manpower) โดยการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการ และตอบสนองความต้องการของการศึกษา การอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งทั้งในเรื่องการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตรเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย เพราะกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นในด้านการพัฒนาคุณสมบัติและเสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา นอกเหนือไปจากกิจกรรมการศึกษาตามหลักสูตร ในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีวิจารณ์ญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพอนามัยแข็งแรงที่ส่งผลไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมได้ (จิรวัดน์ วีรังกร, 2546: 38)

มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริม ประยุกต์ และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์และอย่างมีคุณภาพ ในทางสุนทรีย์ ศิลปะ และวิทยาการ เน้นความงาม ความจริงและความเป็นธรรม สอน วิจัย และทะนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรม รวมทั้งให้บริการทางวิชาการแก่สังคม นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 17-25 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การปรับตัวของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในช่วงปีแรกนั้นมักจะเกิดปัญหาเมื่อมีการเปลี่ยนมาจากการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สภาพแวดล้อม วิธีการเรียน การสอน การใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้นิสิตเกิดความเครียดและมีปัญหา การปรับตัวได้ง่ายเพราะเมื่อนักศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลง จากระดับมัธยมศึกษาซึ่งไม่คุ้นเคยกับลักษณะ วิธีการเรียนในระดับอุดมศึกษา จึงอาจเกิดความสับสน ท้อแท้ต่อการเรียนและยังต้องคิดตัดสินใจ ด้วยตนเอง ต้องเรียนรู้ในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ การคบเพื่อนทั้งในเพศเดียวกันและ ต่างเพศ การพบกลุ่มเพื่อนใหม่ที่มีพื้นฐานที่ต่างกัน การที่ต้องพักอยู่ในหอพักกับบุคคลอื่น ซึ่งแตกต่าง ไปจากการพักอยู่กับครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดคุ้นเคย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ล้วนแต่ต้องอาศัยความพยายามเป็นอย่างมาก (สมร แสงอรุณ, 2550) กล่าวไว้ว่าการปรับตัวเป็นกลไก อย่างหนึ่งในการรักษาชีวิตของมนุษย์ให้อยู่รอดและอยู่อย่างมีความสุข การปรับตัวอาจเป็นไปใน ลักษณะของการสู้หรือถอยหรือการใช้สติปัญญาในการจัดการกับปัญหาทั้งในระดับการรู้ตัวและไม่รู้ตัว เนื่องจากมนุษย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการ ของตน การใช้กลไกต่าง ๆ เพื่อลดความกดดันภายในใจเรียกว่ากลไกการป้องกันตนเอง การปรับตัว ของนักศึกษาในช่วงเริ่มต้นการศึกษาใหม่มีหลายประการด้วยกันดังที่ (จิรวัดน์ วีรังกร, 2548) ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ชีวิตนิสิตใหม่ ดังนี้ 1. ปรับทัศนคติตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นผู้เรียน ในระดับอุดมศึกษา เพื่อจะได้วางแผนการ เรียนรู้ของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย 2. ปรับพฤติกรรม ใช้ชีวิตทางการศึกษาทางการศึกษาที่เหมาะสม ด้วยการแสวงหาประสบการณ์การ เรียนรู้จาก การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมทวิปัญญาที่หน่วยงานของมหาวิทยาลัยจัดขึ้น การฝึก บริหารเวลาการใช้ชีวิตในรูปแบบการจัดทำแผน สร้างโอกาสในการเปิดตนเองให้มีกลุ่มเพื่อนเพิ่มมา กขึ้นทั้ง ภายในสาขาวิชา ต่างสาขาวิชา ต่างคณะ และต่างสถาบัน การพัฒนาตนเองจากเดิมที่เคยพึ่งพา ผู้อื่นในเรื่องการ เรียนไปสู่การพึ่งตนเองมากขึ้น 3. ปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ยุคใหม่ เนื่องจากการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นการ เรียนรู้ที่ไร้พรมแดน แหล่งความรู้มีอยู่ทั่วโลก ที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยน ท่าทีการเรียนรู้ใหม่ จากเดิมที่พึ่งพา

ความรู้จากอาจารย์ ตำราเรียน และห้องสมุดของสถาบันเป็นหลักไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทั่วโลก มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเองให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ยุคใหม่ เช่น ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทักษะการนำเสนอมีการพัฒนาทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาทักษะการ แสวงหาความรู้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ผ่านระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายอื่น ๆ พัฒนานิสัยใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง โดยพัฒนาการมองเห็นเหตุการณ์สภาพการณ์รอบตัวในเชิงการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกับข้อมูลความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ที่ตนศึกษา (ปวีณา ไชยชมภู, 2549) การที่นักศึกษาประสบความสำเร็จในการปรับตัวและการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาตนเองและเป็นตัวส่งเสริมความเชื่อมั่นในการเผชิญกับปัญหาในอนาคตแต่ ถ้านักศึกษาประสบความล้มเหลวในการปรับตัวทำให้นักศึกษาเกิดความท้อถอย จนเกิดความเครียด ความวิตกกังวลใน การเรียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การที่นักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้จึงเป็นวิกฤตที่สำคัญที่มีผลต่อการเรียนต่อไปจนสำเร็จการศึกษา อาจทำให้ถึงขั้นลาพักการเรียน ลาออก หรือหมดสภาพการเป็นนิสิตเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา

นอกจากการปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น สิ่งหนึ่งที่นักศึกษาควรตระหนักถึงในการดำเนินชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยนั่นคือ การใช้จ่ายเงิน เนื่องจากวัยของนักศึกษานั้น เป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้นักศึกษามีรูปแบบการใช้ชีวิตในความเป็นสังคมเมืองตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีความเป็นบริโภคนิยมตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตกหรือบริโภคนิยมคำฟุ่มเฟือยใช้จ่ายเกินตัวจนทำให้ขาดวินัย ซึ่งปัจจัยทางด้านทุนทรัพย์ ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาเล่าเรียน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้รับทุนทรัพย์มาจากการกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มาเป็นค่าศึกษาเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่บางคนนำเงินที่ได้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยนำไปใช้จ่ายซื้อของที่ไม่น่าจำเป็น ไปเดินห้างสรรพสินค้า หรือซื้อของราคาแพง ๆ ซ้ำร้ายไปกว่านั้นบางคนใช้เงินที่ได้หมดไปกับการเที่ยวกลางคืน เสพสิ่งบันเทิง ตีมสุรา หรือติดการพนัน โดยไม่ได้นึกถึงความยากลำบากของการหาเงินเลยแม้แต่น้อย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนถือเป็นสิ่งยั่วยุมอมเมาเยาวชนและปัญญาชนของชาติได้เป็นอย่างดี

จากการสำรวจพฤติกรรมการเงินส่วนบุคคลเมื่อปี 2549 โดยสถาบันรามจิตติและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2549) เพื่อสำรวจพฤติกรรม และทัศนคติในการจัดการการเงินการออมส่วนบุคคล ผลการสำรวจนิสัยการบริโภค ของนักเรียนนักศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 30 กลุ่ม นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 44 และกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ร้อยละ 20 มีลักษณะใจร้อนใจเร็ว (impulsive buyer) คือ ตัดสินใจซื้อทันทีเมื่อต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา มีการตัดสินใจซื้อสินค้าตามอิทธิพลของโฆษณาสูงที่สุด คือ ร้อยละ 17 รองลงมา คือ กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 12 และกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 11 และพบว่ากลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 30 มีพฤติกรรมการบริโภคฟุ่มเฟือย กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 64 มี พฤติกรรมการบริโภคฟุ่มเฟือย และกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 90 มีพฤติกรรมการบริโภคฟุ่มเฟือยสูงสุด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 15 มีปัญหาด้านการใช้จ่ายต้องยืมเงินเพื่อนเป็นประจำ และกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 30 เล่นการพนันเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง (สถาบันรามจิตติ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549) ผลการสำรวจข้างต้นชี้ให้เห็นว่า วัยรุ่นหรือผู้ที่กำลังอยู่ในวัยเรียนต่างอยู่ในกลุ่มที่มีความต้องการซื้อสูง ผลสำรวจยังระบุอีกว่า กลุ่มตัวอย่างมีการบริโภคสินค้า ฟุ่มเฟือยโดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และผลจากการใช้สินค้าฟุ่มเฟือยทำให้เกิดปัญหาทางการเงิน และด้านการพนัน จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาพฤติกรรมการใช้จ่ายของเยาวชน การช่วยผ่อนปรนปัญหาที่เกิดขึ้นอีกวิธีการหนึ่ง คือ การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

บัณฑิตของมหาวิทยาลัยศิลปากรต้องเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบสูง (Responsible Man) หนึ่งในขีดความสามารถหลักที่มหาวิทยาลัยศิลปากรกำหนดไว้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและผลิตบัณฑิตสู่สังคม รวมทั้งค่านิยมหลัก ที่จะต้องมีความโปร่งใส (Transparency) โดยเน้นการบูรณาการ “ศิลป์และศาสตร์ สร้างสรรค์ชาติยั่งยืน” ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการ หัวหน้าหน่วยกิจกรรมนักศึกษา และกรรมการบริหารรายวิชาศิลปากรสร้างสรรค์ มีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการเสริมสร้างความรู้ ภูมิคุ้มกันชีวิต และความมีเหตุผลในการดำรงตน จากหลักปฏิบัติที่สามารถเริ่มต้น ฝึกฝนตนเองในชีวิตประจำวัน การควบคุมรายรับรายจ่ายเพื่อกำหนดแนวทางการออม และการวางแผนค่าใช้จ่ายในระดับบุคคล สร้างวินัยการใช้จ่ายของตนเองจนเป็นอุปนิสัยที่ดี เป็นแบบอย่าง และแนวทางให้แก่คนรอบข้าง สร้างค่านิยมความรับผิดชอบ ความพอเพียง บริหารจัดการการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของตนเองที่เกิดขึ้น และรู้จักการเก็บออมเพื่อใช้จ่ายในชีวิต อันเป็นการวางแผนแห่งอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ วินัยทางการเงิน
2. ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ แนวทางส่งเสริมวินัยนักศึกษา

4. ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - 1.1 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่
    - เพศ แหล่งที่มา รายรับ ประเภทรายรับ ที่พักอาศัย
  - 1.2 ศึกษาพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษา ได้แก่
    - พฤติกรรมการใช้จ่าย พฤติกรรมการออมเงิน
  - 1.3 ศึกษาประเภทของกิจกรรมนักศึกษา
  - 1.4 ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TOF)
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5,718 คน
  - กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 420 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) ซึ่งใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan
3. ขอบเขตด้านพื้นที่
  - มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา
  - ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมด้านการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยจัดทำจัดทำขึ้น ภายใต้กำกับของกองกิจการนักศึกษาและสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันวินัยทางการเงินของนักศึกษา และส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 5 ประเภท ประกอบด้วย 1. กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ 3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือรักษาสีงแวดล้อม 4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

วินัยทางการเงิน หมายถึง การวางแผนค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับรายรับ ครอบคลุม ความต้องการและความจำเป็นในการใช้จ่าย รู้จักประหยัดอดออม สร้างแผนการเงินในอนาคต ไม่เบียดเบียนหรือสร้างหนี้สิน รวมทั้งใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หัวงและ 2 เงื่อนไข โดย 3 หัวง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดในการดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเอง อยู่บนพื้นฐานความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันทางสังคม และใช้องค์ความรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งปฏิบัติและปรับใช้ได้ในทุกสังคม ชนชั้น และมีความพยายามที่จะพัฒนาตนเอง สร้างความสมดุล สู่ความยั่งยืน เพื่อประโยชน์ตนเองและถ่ายทอดสู่เครือข่ายชุมชน อันเป็นรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ปีการศึกษา 2561

แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หมายถึง รูปแบบการพัฒนากิจกรรม นักศึกษาตามขั้นตอนซึ่งประกอบไปด้วยประเภทกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีหลักการอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของบริบทสถานศึกษาตามระบบโครงสร้างที่ตั้งและหลักการบริหารสถานศึกษา บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีบทบาทในการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ และทักษะกิจกรรม ตามกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบไปด้วยแกนหลักขับเคลื่อน 3 แกน ได้แก่ 1) แกนบริบท ประกอบด้วย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TOF) และคุณลักษณะบัณฑิต

ที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร 2) แขนงทฤษฎี หลักการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่และกิจกรรมพัฒนานักศึกษาตามคุณลักษณะ 5 ประเภท 3) แขนงทักษะกิจกรรมและการเรียนรู้ จากการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับผู้บริหาร เป็นแนวปฏิบัติและเป็นกลยุทธ์ในการจัดโครงการ โดยมีบุคลากรทั้งสายวิชาการ และสนับสนุน บูรณาการองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเสริมทักษะด้วยการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างมีทิศทาง ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุน 4 ประการ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ นโยบาย และอำนาจการส่งเสริมกลไกการขับเคลื่อนทุกด้าน เต็มรูปแบบ 2) ความสนใจในการเข้าร่วมโครงการ การทำกิจกรรมพัฒนาของนักศึกษา 3) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) การใช้แนวทางพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีลักษณะเป็นวงจร เป็นรูปการณ์พัฒนาที่มีความเชื่อมโยง อย่างต่อเนื่อง เป็นประจำเพื่อนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงตามวงจรให้ดีขึ้นต่อไป

6. ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ตระหนักถึงวินัยทางการเงินและรู้จักการวางแผนการออมเพื่ออนาคต ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เรียนรู้และปรับตัว มีความสุขในการดำเนินชีวิตในระดับอุดมศึกษา สามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้
3. กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรได้แนวทางจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการส่งเสริมวินัยทางการเงินสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้แนวทางจัดกิจกรรมบูรณาการหลักสูตร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการส่งเสริมวินัยทางการเงินสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. แนวคิดเกี่ยวกับการออม
6. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
7. บริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา

1.1 ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารจัดการอุดมศึกษาที่สร้างเสริมการพัฒนานักศึกษา (Student Development) และมีกิจกรรมเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งที่บังคับเรียนในชั้นเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมมีความสำคัญในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ การสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นผลจากความร่วมมือของหลาย ๆ ส่วน ที่สำคัญคือการเรียนการสอนในหลักสูตร การวิจัย กิจกรรมนักศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตและสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา โดยเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ลึก ฐาน มีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่ากิจกรรมนักศึกษา (Student Activities) ไว้หลายลักษณะแตกต่างกันออกไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973: 10) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นโปรแกรมและการดำเนินงานที่นักศึกษา หรือสถาบันจัดขึ้น เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความสามารถ และสร้างความสนใจให้นักศึกษา โดยอยู่ในความดูแลของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษาเอาไว้ว่า คือ การให้บริการของสถาบันอุดมศึกษาแก่นักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มในแง่ของการให้คำปรึกษา การบริการ สวัสดิการของนักศึกษา เช่น การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพัก และการให้คำปรึกษาแก่องค์กรนักศึกษา

เจมส์ (Jamais, 1969: 58) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา หรือสถาบันเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความสมัครใจ และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาไม่มีผลในการนับหน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ อันจะช่วยให้นักศึกษาเลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา

โฮป (Hoppe, 1968: 41) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษาว่า เป็นงานหรือรายการกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันจัดขึ้นเพื่อมุ่งช่วยนักศึกษาทั้งรายบุคคลหรือรายกลุ่มได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการอยู่ร่วมกันอย่างชุมชนทางวิชาการ (Academic Community) โดยมีการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ ความใฝ่ฝัน ความเจริญงอกงามด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้นักศึกษาได้ประสบความสำเร็จอย่างเต็มความสามารถเท่าที่จะทำได้

วิลเลียมสัน (Williamson, 1961: 30) ได้ให้นิยามของกิจการนักศึกษาไว้ 2 นัย คือ

1. เกี่ยวกับการจัดบริการให้กับนักศึกษา โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือนักศึกษาในการแก้ปัญหา รวมถึงการส่งเสริมทักษะในการเรียน และช่วยให้นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. เกี่ยวกับนักศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551: 2) ได้กล่าวไว้ว่า นักศึกษากำลังอยู่ในกระบวนการที่ถูกพัฒนา และสามารถที่จะมีการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงงามได้มาก กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาด้วยเหตุนี้กิจกรรมนักศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง โดยไม่มีหน่วยกิต และมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ทักษะ ทศนคติของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2551: 17)

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชา ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนอง เสริมการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ

2. กิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กองพัฒนานักศึกษา องค์การบริหาร นักศึกษา สภานักศึกษา หรือชมรมต่าง ๆ ร่วมกันจัดขึ้น โดยเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรม การเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือหลักสูตรโดยตรง

สุพรรณิ อินทรบุญสม (2551: 10) กล่าวว่า “กิจกรรมนิสิต” หรือภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Student activities” หมายถึง กิจกรรมที่สถาบันการศึกษากำหนดขึ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมปฏิบัติเพื่อ เสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ไม่มีในห้องเรียน และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในสังคมหลังจบจากสถาบันการศึกษา

สมพิศ ไห้งาม (2550: 17) ได้ให้ความหมายของคำว่า “กิจกรรมนิสิต” ไว้ว่า กิจกรรมนิสิต คือกิจกรรมที่สถานศึกษากับผู้เรียนร่วมมือกันจัดให้มีขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ในการเสริมสร้างประสบการณ์และเพิ่มพูน ความรู้แก่ผู้เรียนให้บรรลุยังประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้จะไม่มีการให้ คะแนนใด ๆ ทั้งสิ้น

ชาญชัย อินทรประวัติ (2545: 27) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษา คือ กิจกรรมที่มี ประโยชน์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการคิดและการดำเนินการของนักศึกษา โดยการให้คำปรึกษา และดูแลของอาจารย์ปรึกษาให้อยู่ในกรอบนโยบาย ประเพณีและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

จากความหมายกิจกรรมนักศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าพัฒนานักศึกษา ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ เอกลักษณ์ ร่างกาย คุณธรรม ล้วนมีความจำเป็นที่สถาบัน ระดับอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการกิจกรรมให้ครบทุก ๆ ด้าน อาจสรุปได้ว่า กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษาหรือมหาวิทยาลัย ที่ได้รับความเห็นชอบจาก มหาวิทยาลัยในการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาและมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ และ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงที่นำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความสามารถ พัฒนา บุคลิกภาพ อุปนิสัยของนักศึกษาให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความรู้ พัฒนา คุณสมบัติของนักศึกษาให้รู้คุณค่า ส่งเสริมให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง รู้จักการทำงาน ร่วมกับ บุคคลอื่น สามารถทำงานเป็นทีม มีภาวะความเป็นผู้นำได้ และเพิ่มพูนความรู้รอบ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีจิตสำนึกในการใฝ่เรียนรู้และรับผิดชอบต่อตนเอง ที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่าง มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 แนวคิดและปรัชญาของกิจกรรมนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีบทบาทสำคัญในการสร้างคนให้เพียบพร้อมด้วยความเจริญทางด้านความรู้ ความคิดและมีศีลธรรม สร้างเสริมสิ่งต่าง ๆ และสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ทั้งด้านการศึกษาและการพัฒนาความคิด บุคลิกภาพ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสและได้รับประสบการณ์ที่ดีในชีวิตเพื่อการเตรียมพร้อมที่ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม ดังนั้น กิจกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้าน ความรู้ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ออกไปพัฒนาประเทศ

วินสตัน และมิลเลอร์ (Winston and Miller, 1994: 3) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนา นักศึกษาให้มีความสมบูรณ์นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการด้วยกัน คือ สถาบันอุดมศึกษา ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง นับตั้งแต่การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน งานกิจการนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกิจกรรมนักศึกษา งานให้คำปรึกษาแนะแนว งานกีฬาและนันทนาการ ในการพัฒนานักศึกษาให้มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

แชมเบอร์ และคริสติน (Chamber and Christine, 1993: 19 - 29) กล่าวว่า เป็นกลยุทธ์ ในการพัฒนานักศึกษา โดยส่งเสริมให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองที่จะนำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข

วินสตัน และมาสโลว์ (Winston and Maslow, 1987: 169) ได้กล่าวในทำนองเดียวกัน ว่า ปรัชญาของกิจกรรมนักศึกษา เป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาวุฒิภาวะของนักศึกษา การพัฒนาทางด้านการจัดการ และทักษะการตัดสินใจทางอาชีพ สรุปได้ว่า แนวคิดและปรัชญาของกิจกรรมนักศึกษา มุ่งส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้จนเกิดทักษะและประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นแนวทาง ในการผลิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ได้

1.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมศึกษานั้น มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้หลายท่าน เช่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช (2553: 5) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนา นักศึกษา ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเลื่อมใสในการปกครองของระบอบประชาธิปไตย อันมี

พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม
4. เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ระเบียบวินัยอันดีงาม และความมั่นคงของชาติ
5. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ
6. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งด้านวิชาการ ประสบการณ์ ความคิดและวิชาชีพ
7. เพื่อส่งเสริมสุขภาพพลานามัย และพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา
8. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้ตระหนักในภาระหน้าที่ที่ตนเองจะต้องปฏิบัติในการบำเพ็ญประโยชน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
9. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2550 : 3) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเลื่อมใสในด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และระเบียบวินัยอันดี
4. เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย และความมั่นคงของชาติ
5. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ
6. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งด้านประสบการณ์ ความคิดและวิชาชีพ
7. เพื่อส่งเสริมพลานามัย และพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษา
8. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักในภาระหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติในการบำเพ็ญประโยชน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

9. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบัน
ทบวงมหาวิทยาลัย (2546: 7) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อพัฒนาตัวนักศึกษา
2. เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งด้านอาสาพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม กีฬา สัมมนา เพื่อพัฒนาการนักศึกษา รวมทั้งกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและธำรงรักษาไว้ซึ่งค่านิยมในตัวนักศึกษาในทางด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ

4. เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความรู้ทางวิชาการและการบริการไปสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในด้านถาวรวัตถุและการดำเนินชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์ตรงในสภาพที่เป็นจริงในสังคม อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีจิตสำนึกที่ถูกต้องดีงามและตระหนักถึงความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสังคม

5. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมด้านความร่วมมือ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความเสียสละ เพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการวางแผน กำหนดวิธีการและขั้นตอนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

6. เพื่อเสริมสร้างพละทานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ

7. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ วัตถุประสงค์จะต้องมีขอบเขตที่ชัดเจนและคาดว่าจะสามารถปฏิบัติให้ลุล่วงไปได้ตามที่ตั้งไว้ จึงจะสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพในทุกด้าน

1.4 ประเภทของกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

สำนักงานการอุดมศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานงานกิจกรรมนักศึกษา พ.ศ. 2541 เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีขึ้นในสถาบันอย่างเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา มีประโยชน์และมีคุณภาพดี

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ดำเนินการออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ
3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม
4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

นอกจากนี้ สำเนาฯ ขจรศิลป์ (2542: 12) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักศึกษาไว้ 7 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา
2. กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ ให้แก่นักศึกษาทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม

3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่นักศึกษากระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณะสมบัติ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4. กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาในด้านร่างกายและจิตใจตลอดจนทำให้นักศึกษามีร่างกายแข็งแรง และฝึกนักศึกษาให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬานักศึกษา

5. กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน

6. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนักศึกษา และยังเป็นฝ่ายควบคุมและให้การสนับสนุนกิจกรรมส่วนอื่น ๆ ด้วยกิจกรรมประเภทนี้โดยทั่วไปองค์กรนักศึกษาหรือสโมสรนักศึกษาเป็นผู้จัดขึ้น

7. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกซึ่งอาจ เป็นการคัดค้าน หรือ การสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม

สรุป กิจกรรมนักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ 1. กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ 3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม 4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และ 5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม สถาบันการศึกษาควรใช้กิจกรรมนักศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ สถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่และทั่วถึง ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้ ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา แบ่งตามเกณฑ์มาตรฐานงานกิจกรรมนักศึกษา ของสำนักงานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2541

1.5 ลักษณะของนักศึกษาและความแตกต่างระหว่างบุคคล

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 26, 29) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษา มีอายุประมาณ 17 – 26 ปี ซึ่งยังนับว่าเป็นวัยรุ่น และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์ รุนแรง มีอุดมคติสูง ทนไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรมของสังคมและความผิดต่าง ๆ จากผลการวิจัยที่ศึกษา สภาพ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐ มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพ นิสิตนักศึกษา ในปัจจุบัน ของประเทศไทยหลายประการ คือ

1. ชั้นปีที่ 1 นิสิตนักศึกษารู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุก ๆ สิ่งรอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัยต้องการที่จะเรียน มีความตั้งใจในการที่จะศึกษาเต็มที่ และต้องการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

2. ชั้นปีที่ 2 นิสิตนักศึกษาไม่ค่อยพอใจอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

3. ชั้นปีที่ 3 นิสิตนักศึกษา มักสงบเงียบ ชอบบออยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ ไม่สนใจต่อสังคมของมหาวิทยาลัยและการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทพอที่จะเป็นคู่รักต่อไปได้

4. ชั้นปีที่ 4 นิสิตนักศึกษาไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับการงาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

สรุปได้ว่า นักศึกษามีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันไป สถาบันการศึกษาต้องรู้จักนักศึกษาให้มากที่สุด ให้การยอมรับ เข้าใจ สนใจปัญหา และความต้องการ แล้วนำไปสู่การแก้ไขอย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันจึงต้องส่งเสริมสนับสนุน และหาวิธีสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างจริงจัง การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา ลักษณะกิจกรรมต้องมีความหลากหลาย เพียงพอ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้นักศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้นักศึกษามีความสนใจและมีโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่และทั่วถึงทุกคน

1.6 คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมต่อการพัฒนาการของนักศึกษา

วินสตันและมาสโลว์ (Winston and Maslow, 1987: 169) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการศึกษานอกชั้นเรียน ที่มีความสำคัญต่อประสบการณ์ของนักศึกษาอย่างมากต่อประสบการณ์ทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาอุทิศเวลาของนักศึกษา การพัฒนาทักษะด้านการจัดการและทักษะการตัดสินใจทางอาชีพ

แพ็ควูด (Packwood, 1977: 156) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมจะช่วยพัฒนานักศึกษาในสิ่งที่ไม่อาจจัดหรือสอนในห้องเรียนได้ และยังเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษาได้เติบโตเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย โดยที่ความมุ่งหมายของกิจกรรมนักศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งที่ตัวบุคคลและความรับผิดชอบต่อสังคม

วิลเลียมสัน (Williamson, 1961: 31-32) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาที่มีความสำคัญคือ จะถูกนำเข้ามาใช้พัฒนาการเรียนรู้อื่นที่หลากหลาย ทำให้นักศึกษามีความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีวุฒิภาวะ ทางอารมณ์ ลดปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในสถาบัน

นอกจากนี้ สำนักกิจการนักศึกษา (2551: ออนไลน์) ยังได้กล่าวว่า กิจกรรมของนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้รู้จักสนิทสนมปรึกษาหารือร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานักศึกษา โดยมีอาจารย์ประจำชมรมนักศึกษาคอยแนะนำและให้คำปรึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ กิจกรรมทางด้านวิชาการแล้วมหาวิทยาลัยยังส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักคิด และสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจาก

การทำกิจกรรมนักศึกษา นั้น เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการแต่เพียงคนเก่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีวิต จึงถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

1.7 ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มีคุณค่ามากมายหลายประการ ดังนี้

1. โลกทัศน์ของตนเองกว้างมากขึ้น เมื่อเราได้มีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลอื่น จะทำให้เราได้รับความคิดแปลกใหม่ อันเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การได้ถกเถียงจากการประชุม อันจะส่งผลให้เป็นคนที่ไม่ถ่อมมั่นในตนเองมากเกินไป ขณะเดียวกันทำให้ได้แง่คิดในหลายมุมมอง ซึ่งเป็นการพัฒนาสติปัญญาไปในตัว

2. การค้นพบและรู้จักตนเองมากขึ้น เมื่อได้ร่วมกิจกรรมจะทำให้ได้มีโอกาสประเมินตนเองไปในตัวว่าจุดเด่น จุดด้อยของบุคคลนั้นมีอะไรบ้าง บางคนจะทราบได้เลยว่า อันที่จริงแล้วตัวเองมีความถนัดอะไร ชอบอะไร เช่น บางคนอาจจะพบว่าชอบทำงานด้านการวางแผน ด้านทักษะการพูด ด้านติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ฯลฯ แต่ขณะเดียวกันก็อาจจะพบว่า ตัวเองอาจเป็นคนแข่งกระด้างจนเกินไป เป็นคนคิดมากเข้ากับใคร ๆ ได้ยาก ซึ่งหากบุคคลนั้นไม่เข้าร่วมกิจกรรมอาจจะทำให้รู้จักตนเองช้าเกินไปทำให้โอกาสการพัฒนาจุดด้อยพลอยช้าตามไปด้วย

3. ความสามารถในการบริหารเวลา ในยุคปัจจุบันเวลาถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่าเป็นอย่างมาก คนที่บริหารเวลาได้เก่ง ย่อมได้รับสิ่งที่มีค่าต่อตนเองมากกว่าผู้อื่นทั้งที่ในแต่ละวันทุกคนจะมีเวลา 24 ชั่วโมงเท่ากัน การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมจะทำให้รู้จักแบ่งเวลา ในแต่ละกิจกรรมของตนเองอย่างเหมาะสม เช่น ต้องมีเวลาให้แก่ตนเองในกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมร่วมหลักสูตร เรื่องส่วนตัว กิจกรรมครอบครัว และกิจกรรมนักศึกษาที่ตนต้องรับผิดชอบ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาชี้ให้เห็นว่าถ้าต้องทำหลายสิ่งหลายอย่างในเวลาเดียวกัน บุคคลจะมีศักยภาพในการดำเนินการเพียงใด

4. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการเข้าร่วมกิจกรรมบุคคลจะมีอิสระในการคิด และตัดสินใจด้วยตัวเองมากขึ้น แต่กระนั้นก็ตามในโลกของการทำงาน บุคคลจำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับตนเองให้เข้ากันได้กับบุคคลหลายประเภท เพื่อให้ผลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีธรรมชาติและลักษณะที่หลากหลายจะสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นจะสามารถทำงานกับผู้อื่นได้หรือไม่ ซึ่งการทำกิจกรรมจะเป็นโอกาสสำคัญที่ทำให้ได้รู้จักเรียนรู้และเข้าใจในความหมายของความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น คนที่มีความเข้าใจธรรมชาติมนุษย์มากเท่าใดย่อมมีปัญหาน้อยในการทำงาน ซึ่งกิจกรรมนักศึกษาช่วยในประเด็นนี้ได้มาก

5. การมีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมจะสอนให้รู้จักที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้จักการเป็นผู้ฟังที่ดี รู้จักทักษะสังคม รู้จักที่จะยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ช่วยปรับแต่งบุคลิกภาพให้ดูดีเสมอ

6. การรู้จักและเข้าใจคำว่าบทบาท และรู้จักการใช้บทบาทที่เหมาะสม ในการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนนั้นแต่ละคน ต้องดำรงตำแหน่งในบทบาทใดบทบาทหนึ่ง ซึ่งในแต่ละบทบาทจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป บางคนมีบทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม บางคนอาจมีบทบาทเป็นรองประธาน เกรียงไกร เลขาฯ การไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในบทบาทใดก็ต้องเรียนรู้และเข้าใจในบทบาทของตนเอง ณ เวลานั้น เช่น ในแต่ละวันอาจจะมีการมีบทบาทในฐานะนักเรียน ในฐานะผู้นำนักเรียน ในฐานะศิษย์ของครู ในฐานะลูกของพ่อแม่ ดังนั้นถ้าไม่เข้าใจคำว่าบทบาทก็อาจจะดำเนินสิ่งที่เรียกว่าผิดบทบาท อันจะนำมาซึ่งความขัดแย้งในภายหลัง เพราะฉะนั้นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนจะได้รับประสบการณ์ในส่วนนี้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนนั้นจะทำให้ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากมาย แต่บางครั้งก็ไม่ได้ หมายความว่าอาจจะได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ตนเองเสมอไป บางคนทำกิจกรรมจนเสียการเรียน เสียเพื่อน เสียคนที่รัก ฯลฯ เพราะไม่รู้จักแบ่งเวลา ไม่รู้จักหน้าที่หลักของความเป็นนักศึกษา คือการเรียนบางคนก็แยกไม่ออกว่าการเรียนกับกิจกรรมอะไรสำคัญกว่ากัน บางคนก็เพลินกับการทำกิจกรรมจนทำให้การเรียนเสียหาย ดังนั้น เมื่อต้องเข้ามาทำกิจกรรมจึงต้องทำความเข้าใจกับตนเองว่า ในฐานะนักเรียนแล้วการเรียนต้องถือว่ามีค่ามากที่สุด และกิจกรรมนักเรียนถือเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษามี คุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ได้

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาด้านอุดมศึกษาไว้คือ การทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง ทำให้คนไทยก้าวทันโลกสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา, 2546: 3) การพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สามารถหล่อหลอมนักศึกษาได้หลายด้าน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ การมีโอกาสดัดดัดสนใจ ประสบการณ์ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเกิดความมั่นใจในตนเองจากการฝึกทักษะ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรม การควบคุมอารมณ์ การเข้าถึงชุมชน ปกครองตนเองอยู่ในระเบียบวินัยมีคุณธรรมจริยธรรมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต

สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิตให้ยั่งยืน ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ก็เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะเป็นกำลังคน (Manpower) โดยการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการ และตอบสนองความต้องการของการศึกษา การอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งทั้งในเรื่องการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตรเรื่อง กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย เพราะกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญและจำเป็นในด้านการพัฒนาคุณสมบัติและเสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพ ในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษานอกเหนือไปจากกิจกรรมการศึกษาตามหลักสูตร ในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีวิจรรย์ญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพอนามัยแข็งแรงที่ส่งผลไปสู่การเป็นบัณฑิต ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมได้ (จิรวัดน์ วีรังกร, 2546: 38)

จะเห็นได้ว่าความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง การสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาจัดกิจกรรมในฐานะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพ ส่งเสริมพละนาามัย ปลูกฝังคุณธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของนักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความเจริญอกงามทั้งด้าน สติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

2.1 ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า วัยรุ่น ในภาษาอังกฤษเรียกว่า adolescence มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า adolescere หมายถึงการเจริญสู่วุฒิภาวะ (grow into maturity)

สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับวัยรุ่นว่า เป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา

อาภรณ์ ดินาน (2551) กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมองเห็นได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนแล้ว ช่วงวัยรุ่นยังเป็นช่วงที่ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากเด็กสู่บทบาทของผู้ใหญ่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น

พนม เกตุมาน (2550) อธิบายว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน เด็กจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุประมาณ 12 - 13 ปี โดยส่วนใหญ่เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย ประมาณ 2 ปี และจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ 18 ปี จึงจะเข้าสู่ผู้ใหญ่

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ (2550: 181 - 184) วัยรุ่น หมายถึง เป็นวัยที่สำคัญของชีวิต ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยทั่วไปนักจิตวิทยาแบ่งช่วงระยะวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (early adolescence) เป็นระยะเริ่มแรกในการเข้าสู่วัยรุ่น โดยอยู่ในช่วงอายุ 12-15 ปี วัยรุ่นในช่วงนี้จะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก ทำให้ต้องปรับตัวต่อปัญหาทางร่างกาย สังคม อารมณ์

2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 15 - 18 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้

3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 18 - 25 ปี ระยะนี้เป็นช่วงสุดท้ายก่อนจะเข้าสู่ผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง เป็นช่วงชีวิตของบุคคลที่พัฒนาจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ เป็นระยะเปลี่ยนผ่านระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือว่าช่วงชีวิตนี้เป็นระยะวิกฤตของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่น ๆ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลจากจากนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี

2.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงของการเปลี่ยนวัย เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่เปลี่ยนจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และถ้านับการเริ่มต้นของความเป็นวัยรุ่นตามลักษณะพัฒนาการ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าช่วงวัยรุ่นเริ่มต้นแล้วก็คือการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในร่างกาย พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายก็มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545)

2.2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายจะเป็นในด้านของความงอกงาม เจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ การเจริญเติบโตมีทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็น เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ส่วนสัดของร่างกาย เป็นต้น ส่วนการเจริญเติบโตภายใน เช่น โครงกระดูกแข็งแรงขึ้น การทำงานของต่อมบางชนิด เช่น ต่อมพิทูอิทารี (pituitary gland) คือ ต่อมใต้สมอง จะมีฮอร์โมนที่ทำหน้าที่ควบคุมการเจริญเติบโตของรังไข่และอัณฑะ และควบคุมการตกไข่ (ovulation) ของเพศหญิง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545) ดังจะเห็นได้จาก เด็กหญิงจะเริ่มเป็นสาว มีหน้าอก มีประจำเดือน มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็นทรวดทรง เด็กชายจะเริ่มมีหนวด มีฝั้นเปียก เสียงแตก ร่างกายจะมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ซึ่งทั้งสองเพศนี้จะมีสิว มีกลิ่นตัว และขนขึ้นในที่ลับ มีร่างกายที่สูงใหญ่อย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว บางครั้งเด็กปรับตัวไม่ทันทำให้เกิด

ความรู้สึกอึดอัด อ่อนไหวเกี่ยวกับสัดส่วน อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายตนเอง อาจเห็นได้จาก การพฤติกรรมซุ่มซ่าม เก้งก้างเพราะแขนขายืดยาวเร็ว จนกระทั่งต่าง ๆ ไม่แม่นยำ (วราภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2543)

2.2.2 พัฒนาการทางด้านจิตใจวัยรุ่นจะเริ่มมีความคิดอ่านที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เริ่มสังเกตตนเอง ครอบครัว เพื่อน และสังคมสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงทำให้วัยรุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง คือ มีความรู้ที่ตนเองมีความเป็นหนึ่งที่แตกต่างกันไปจากคนอื่นในสิ่งต่อไปนี้ รูปร่างและเอกลักษณ์ลักษณะดี ลักษณะด้อยของตนเอง ความชอบ ความถนัด ความพึงพอใจทางเพศ (วราภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2543) เอกลักษณ์ของวัยรุ่นจะพัฒนาได้ดีเมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน และได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ มีความต้องการเป็นอิสระที่จะคิดที่จะทำอะไรด้วยตนเองหรือกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น มีความรู้สึกอึดอัด คับข้องในกฎระเบียบต่าง ๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน มีความต้องการเป็นที่ยอมรับ ชื่นชม จากเพื่อน วัยเดียวกัน จึงทำให้เกิดการเลียนแบบต่าง ๆ ในกลุ่มเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีความอยากรู้ อยากรอง เนื่องจากความต้องการหาเอกลักษณ์ของตนเอง (Steinberg, 1999) และแสวงหาสิ่งที่ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองได้ เช่น กิจกรรมกลุ่มกีฬา งานอดิเรก ความสัมพันธ์กับเพื่อนตรงข้ามหรือยาเสพติด เมื่อลองแล้วรู้สึกเหมาะกับตนเองก็จะทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ ถ้าทำแล้วไม่พอใจจะเลิกไปเอง การลองในสิ่งอันตรายจะมีมากขึ้นไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความรู้จักกับยังใจตนเอง และการตระหนักในโทษหรือข้อเสียในสิ่งที่จะลอง ส่วนในด้านความมีอุดมคติ วัยรุ่นจะเริ่มแยกแยะความดี ความชั่ว ข้อดี ข้อเสีย ของบุคคลและเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีมีมีโนธรรมที่ถูกต้อง (พนม เกตุมาน, 2550)

2.2.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโต ทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก กระบวนการที่แบบแผนอารมณ์ของวัยรุ่น อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับ เด็กวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ริษยา ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็ นอารมณ์ประเภทใดจะมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ง่าย สับสน อ่อนไหว และขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ ของตนเองมีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ระดับความเข้มของอารมณ์ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิม และสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดอารมณ์ของวัยรุ่น มีนักจิตวิทยาเรียก ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ของวัยรุ่น ว่า เป็นแบบพายุบูแคม (storm and stress) ซึ่งหมายถึง อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย รุนแรง อ่อนไหว สามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์หนึ่งไปเป็นอีกอารมณ์หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว (Steinberg, 1999) เมื่อลักษณะ อารมณ์ของวัยรุ่นเป็นเช่นนี้ บุคคลต่างวัยจึงต้องใช้ความอดทนสูงเพื่อจะเข้าใจและสร้างสัมพันธภาพ กับพวกเขาซึ่งอาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย (generation gap) และเนื่องจากวัยรุ่นเข้ากับบุคคลอื่น ได้ยาก วัยรุ่นจึงเกาะกลุ่มกันได้ดีเป็นพิเศษกว่าวัยอื่น ๆ เพราะเข้าใจและยอมรับกันได้ง่าย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545)

2.2.4 พัฒนาการทางด้านสังคมความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับพ่อแม่จะเริ่มห่างกันมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์กับเพื่อนจะเริ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และจะมีสูงสุดในระยะตอนกลางของวัยรุ่น วัยรุ่นจะ เริ่มสนใจเพศตรงข้าม คบเพื่อนที่ถูกใจมีกิจกรรมทำร่วมกัน ได้ฝึกทักษะทางสังคม ค้นหาเอกลักษณ์

ของตนเอง ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ได้รับการยอมรับเข้ากลุ่ม ซึ่งจะทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีค่าสำคัญ วัยนี้จึงมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาและเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกัน (Steinberg, 1999) การคบเพื่อนร่วมวัยเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของวัยรุ่น แต่การคบเพื่อนมีทั้งประโยชน์และโทษ เพื่อนอาจเป็นผู้ประคับประคองจิตใจในยามทุกข์ร้อน ซึ่งแนะสิ่งมีประโยชน์ ในทางตรงกันข้ามเพื่อนก็อาจชักนำไปในทางเสื่อมถอย ผู้เป็นอาชญากรวัยรุ่นมากมายในแทบทุกประเทศ ส่วนมากมีสาเหตุมาจากเพื่อนชักจูง เช่น เกรร ดิตยาเสพติด (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545)

2.2.5 การพัฒนาทางด้านสติปัญญาวัยนี้จะมีการพัฒนาของสติปัญญาอย่างมาก โดยความคิดจะลึกซึ้งซึ่งเป็นนามธรรมมากขึ้น มีการใช้เหตุผล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินได้อย่างดีคล้ายกับความคิดของผู้ใหญ่มากขึ้น แต่ความคิดของวัยรุ่นจะไม่มั่นคง บางครั้งมีความคิดเหมือนเด็ก บางครั้งมีความคิดเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของวัยรุ่นด้วย การเรียนรู้ของวัยรุ่นสามารถที่จะเรียนรู้ได้มากมาย และจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสภาพอารมณ์สงบ มีความอยากรู้อยากเห็น และได้เรียนรู้ในแบบที่ตนเองมีส่วนร่วมในการคิดและการกระทำด้วย (Steinberg, 1999)

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลายประการในวัยรุ่นทั้งด้านร่างกายอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคม ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อการแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ที่จะช่วยสร้างความเข้าใจตนเอง และสถานการณ์ต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดยปกติวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่เป็นพัฒนาการตามวัย คือ ความพยายามที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเอง ความต้องการอิสระ เป็นตัวของตัวเอง การเข้ากลุ่มเพื่อน หรือความอยากลองเพื่อช่วยให้ตนเองเกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ และด้วยกระบวนการพัฒนาการตามวัยที่เป็นไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค

3.1 ความหมายของพฤติกรรมการบริโภค

การบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค มีความหมายรวมทั้งการกินและการใช้สินค้าหรือบริการ

พฤติกรรมการบริโภค หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจ และแสดงออก ในการเลือกซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ มาบริโภคเพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุด

การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ คือ การใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึงหลักการบริโภคที่ดี ได้แก่ ความจำเป็น ประโยชน์ที่ได้รับความปลอดภัย และความประหยัด ใช้สินค้าและบริการอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

3.2 ความสำคัญของการบริโภค

การบริโภค เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต้องบริโภคเพื่อการดำรงชีวิต และการบริโภคยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน ทำให้มีรายได้ทั้งผู้ผลิตและเจ้าของปัจจัยการผลิต มีสินค้าและบริการบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจ ขยายตัวขึ้น

3.3 หลักการบริโภคที่ดี

ผู้บริโภคควรคำนึงถึงหลักการบริโภคที่ดี ดังนี้ คือ

3.3.1 ความจำเป็น หมายถึง สิ่งที่จำเป็นต้องบริโภค มิฉะนั้นจะทำให้เกิดอันตรายต่อตนเอง หรือ ครอบครัว ส่วนใหญ่สิ่งจำเป็นในการครองชีพคือปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

3.3.2 ความมีประโยชน์ หมายถึง บริโภคในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว โดยไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน

3.3.3 ความปลอดภัย หมายถึง เมื่อบริโภคสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว ไม่เกิดอันตรายต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม โดยการอ่านฉลากสินค้าพิจารณาส่วนประกอบ วันผลิต และวันหมดอายุ หรือการรับรองคุณภาพสินค้าจากหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและน่าเชื่อถือ

3.3.4 ความประหยัด หมายถึง ประมาณการบริโภค ไม่มากหรือน้อยเกินไป โดยคำนึงถึงคุณภาพ ราคาที่เหมาะสม ใช้จ่ายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พอประมาณ มีเหตุผล ไม่เลียนแบบการบริโภค ไม่ฟุ่มเฟือย ทำให้ใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการอย่างคุ้มค่า

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค

3.4.1 ปัจจัยทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สุดในการกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของ มนุษย์ เช่น การศึกษา ความเชื่อ ยังรวมถึงพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่ได้รับการยอมรับภายในสังคมใด สังคมหนึ่งโดยเฉพาะ ลักษณะชั้นทางสังคม ประกอบด้วย 6 ระดับ

ชั้นที่ 1 Upper-Upper Class ประกอบด้วยผู้มีชื่อเสียงเก่าแก่เกิดมาบนกองเงินกองทอง

ชั้นที่ 2 Lower-Upper Class เป็นชั้นของคนรวยหน้าใหม่ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ในวงการบริหาร เป็นผู้ที่มีรายได้สูงสุดในจำนวนชั้นทั้งหมด จัดอยู่ในระดับมหาเศรษฐี

ชั้นที่ 3 Upper-Middle Class ประกอบด้วยชายหญิงที่ประสบความสำเร็จในวิชาอื่น ๆ สมาชิกชั้นนี้ส่วนมากจบปริญญาจากมหาวิทยาลัย กลุ่มนี้เรียกกันว่าเป็นตาเป็นสมองของสังคม

ชั้นที่ 4 Lower-Middle Class เป็นพวกที่เรียกว่าคนโดยเฉลี่ย ประกอบด้วยพวกที่ไม่ใช่ฝ่าย บริหาร เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก พวกทำงานนั่งโต๊ะระดับต่ำ

ชั้นที่ 5 Upper-Lower Class เป็นพวกจนแต่ซื้อสัตว์ ได้แก่ชนชั้นทำงานเป็นชั้นที่ใหญ่ที่สุดในชั้นทางสังคม

ชั้นที่ 6 Lower-Lower Class ประกอบด้วยคนงานที่ไม่มีความชำนาญ กลุ่มชาวนาที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ชนกลุ่มน้อย

3.4.2 ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานะของผู้ซื้อ

3.4.2.1 กลุ่มอ้างอิง หมายถึงกลุ่มใด ๆ ที่มีการเกี่ยวข้องกัน ระหว่างคนในกลุ่มแบ่งเป็น 2 ระดับ

- กลุ่มปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท มักมีข้อจำกัดในเรื่องอาชีพ ระดับชั้นทางสังคม และช่วงอายุ

- กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวแต่ไม่บ่อย มีความเหนียวแน่นน้อยกว่ากลุ่มปฐมภูมิ

3.4.2.2 ครอบครัว เป็นสถาบันที่ทำการซื้อเพื่อการบริโภคที่สำคัญที่สุด นักการตลาดจะ พิจารณาครอบครัวมากกว่าพิจารณาเป็นรายบุคคล

3.4.2.3 บทบาททางสถานะ บุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิงทำให้บุคคลมีบทบาทและสถานะภาพที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม

3.4.3 ปัจจัยส่วนบุคคล การตัดสินใจของผู้ซื้อมักได้รับอิทธิพลจากคุณสมบัติส่วนบุคคลต่าง ๆ เช่น อายุ อาชีพ สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิต วัฏจักรชีวิต ครอบครัว

3.4.4 ปัจจัยทางจิตวิทยา การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่งจัดปัจจัยในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและใช้สินค้า ปัจจัยทางจิตวิทยาประกอบด้วย การสนใจ การรับรู้ ความเชื่อและเจตคติ บุคลิกภาพและแนวความคิดของตนเอง

การเลือกซื้อของผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา 4 ประการ ได้แก่ การสนใจ การรับรู้ การเรียนรู้และความเชื่อและทัศนคติดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสนใจ (Motivation) ในทางจิตวิทยาเชื่อกันว่าการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ต้องมีสิ่งจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการและเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น นักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีการจูงใจของ มนุษย์ไว้มากมาย แต่ทฤษฎีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่ ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ และทฤษฎีการจูงใจของพรอยด์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) มาสโลว์กล่าวว่า บุคคลจะมีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ที่สามารถเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ความต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการ

ความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการการยอมรับและความรัก (Social Needs) ความต้องการการนับถือ (Esteem Needs) และความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) ความต้องการของเราอาจจะเกิดขึ้นได้พร้อม ๆ กัน หลายขั้นตอนแต่ละบุคคลจะพยายามตอบสนองความต้องการที่สำคัญที่สุดหรือมากที่สุดก่อน เมื่อบุคคลได้สิ่งที่มาบำบัดความต้องการแล้วความจำเป็นในสิ่งนั้นก็จะหมดไป

- ทฤษฎีการจูงใจของ فروยด์ (Freud's Theory of Motivation) فروยด์ค้นพบว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยความคิดพื้นฐาน 3 ระดับ ที่เรียกว่า อิด (Id) อีโก้หรืออัตตา (Ego) และซูเปอร์อีโก้หรืออีอัตตา (Superego) แล้วแต่ว่าบุคคลนั้น ๆ จะมีความคิดพื้นฐานในส่วนใด ที่มีอิทธิพลมากที่สุด และโดยปกติบุคคลจะไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง เช่น การที่ นางสาวสุดสวยเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ที่มีรูปทรงปราดเปรียว และราคาแพง โดยให้เหตุผลว่าเพราะ ต้องการความปลอดภัยในการขับขี่ แต่ลึกลงไปเธออาจต้องการแสดงให้คนอื่นถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเธอด้วย และในส่วนลึกที่สุดนางสาวสุดสวยอาจซื้อรถคันนี้เพราะให้ความรู้สึกว่าเป็น วัยรุ่น (อายุน้อยลง) และสามารถดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามได้ดี

2. การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกจัดประเภท ตีความ และรับรู้ข้อมูลหรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นหรือได้รับเมื่อผู้บริโภครับรับสิ่งกระตุ้นจากประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ไม่ว่าจะเป็นการได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น การสัมผัส หรือได้ลิ้มรสก็ตามผู้บริโภคนั้นแต่ละคนจะ เกิด การรับรู้และตีความข้อมูลด้วยความรู้สึกร่วมตัวของคนที่มามีต่อลักษณะทางกายภาพของสิ่งเร้า ความสัมพันธ์ของสิ่งเร้ากับสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขของแต่ละบุคคล (ประสบการณ์ในอดีต) ตามปกติ ผู้บริโภคมักจะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งกระตุ้นที่ตรงกับความเชื่อหรือทัศนคติ และเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับ ความต้องการหรือการรับรู้ต่อตนเอง (Self-Perception) เท่านั้น และการรับรู้ของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล นักการตลาด จะต้องระลึกว่าบุคคลจะเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ สอดคล้องกับความต้องการและตรงกับการรับรู้ต่อตนเอง (Self-Perception) ซึ่งการรับรู้ต่อตนเอง หมายถึงการที่ผู้บริโภครับรู้ต่อตนเองว่าเป็นอย่างไร

3. การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือประพฤติซ้ำ ในพฤติกรรมของผู้บริโภค และมีผลเป็นอย่างมากต่อทัศนคติและความเชื่อของบุคคลนั้น ผู้บริโภคอาจ เกิดการเรียนรู้จากพฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ด้วยตนเอง

4. ความเชื่อ (Beliefs) ความเชื่อเป็นความคิดของผู้บริโภคที่ยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีต ซึ่งความเชื่อเรื่องนี้อาจไม่มีเหตุผลก็ได้

5. ทัศนคติ (Attitude) ทัศนคติเป็นการประเมินที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในด้านบวกและลบ

กระบวนการตัดสินใจซื้อ

กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค (Decision Process) แม้ผู้บริโภคจะมีความแตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันแต่ผู้บริโภคจะมีรูปแบบการตัดสินใจซื้อที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งกระบวนการตัดสินใจซื้อ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการ (Problem or Need Recognition) จุดเริ่มต้นของปัญหาเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอุดมคติ (Ideal) คือ สภาพที่เขา รู้สึกว่าดีต่อตนเอง และเป็นสภาพที่ปรารถนา กับสภาพที่เป็นอยู่จริง (Reality) ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงก่อให้เกิดความต้องการที่จะเติมเต็มส่วนต่างระหว่างสภาพ อุดมคติกับสภาพที่เป็นจริง โดยปัญหาของแต่ละบุคคลจะมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาของผู้บริโภค อาจเกิดขึ้นจากสาเหตุต่อไปนี้

1.1) สิ่งของที่ใช้อยู่เดิมหมดไป เมื่อสิ่งของเดิมที่ใช้ในการแก้ปัญหาเริ่มหมดลง จึงเกิดความ ต้องการใหม่จากการขาดหายของสิ่งของเดิมที่มีอยู่ ผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องหา สิ่งใหม่ มาทดแทน

1.2) ผลของการแก้ปัญหาในอดีตนำไปสู่ปัญหาใหม่ เกิดจากการที่การใช้ ผลิตภัณฑ์ อย่างหนึ่งในอดีตอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมา

1.3) การเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคล การเจริญเติบโตของบุคคลทั้งด้านวุฒิภาวะ และ คุณวุฒิหรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนแปลงในทางลบ เช่น การเจ็บป่วย รวมถึงการเปลี่ยนแปลง ทางกายภาพ การเจริญเติบโตหรือแม้กระทั่งสภาพทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ ๆ

1.4) การเปลี่ยนแปลงของสภาพครอบครัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพครอบครัว เช่น การแต่งงาน การมีบุตร ทำให้มีความต้องการสินค้าหรือบริการเกิดขึ้น

1.5) การเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของ สถานะทางการเงินทั้งทางด้านบวกหรือด้านลบ ย่อมส่งผลให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลง

1.6) ผลจากการเปลี่ยนกลุ่มอ้างอิง บุคคลจะมีกลุ่มอ้างอิงในแต่ละวัย แต่ละช่วงชีวิต และแต่ละกลุ่มสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นกลุ่มอ้างอิงจึงเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อพฤติกรรมและ การตัดสินใจของผู้บริโภค

1.7) ประสิทธิภาพของการส่งเสริมทางการตลาด เมื่อการส่งเสริมการตลาดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณา การประชาสัมพันธ์การลด แลก แจก แถม การขายโดยใช้ พนักงานหรือ การตลาดทางตรงที่มีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถกระตุ้นให้ผู้บริโภคตระหนักถึงปัญหาและเกิด ความต้องการขึ้นได้ เมื่อผู้บริโภคได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เขาอาจจะหาทางแก้ไขปัญหานั้นหรือไม่ ก็ได้หากปัญหาไม่มีความสำคัญมากนัก ก็จะแก้ไขหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าหากปัญหาที่เกิดขึ้นยังไม่หายไป ไม่ลดลงหรือกลับเพิ่มขึ้นแล้วปัญหานั้นก็จะกลายเป็นความเครียดที่กลายเป็นแรงผลักดันให้พยายาม แก้ไขปัญหา ซึ่งเขาจะเริ่มหาทางแก้ไขปัญหาโดยการเสาะหาข้อมูลก่อน

2) การเสาะแสวงหาข้อมูล (Search for Information) เมื่อเกิดปัญหา ผู้บริโภคก็ต้องเสาะหาหนทางแก้ไข โดยหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการตัดสินใจ จากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

2.1) แหล่งบุคคล (Personal Search) เป็นแหล่งข่าวสารที่เป็นบุคคล เช่น ครอบครัว มิตรสหาย กลุ่มอ้างอิง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือผู้ที่เคยใช้สินค้านั้นแล้ว

2.2) แหล่งธุรกิจ (Commercial Search) เป็นแหล่งข่าวสารที่ได้ ณ จุดขายสินค้า บริษัทหรือร้านค้าที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย หรือจากพนักงานขาย

2.3) แหล่งข่าวทั่วไป (Public Search) เป็นแหล่งข่าวสารที่ได้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์วิทยุรวมถึงการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2.4) จากประสบการณ์ของผู้บริโภคเอง (Experimental Search) เป็นแหล่งข่าวสารที่ได้รับจากการลองสัมผัส ตรวจสอบ การทดลองใช้ ผู้บริโภคบางคนก็ใช้ความพยายามในการเสาะแสวงหาข้อมูลในการใช้ประกอบการตัดสินใจซื้ออย่างมากแต่บางคนก็น้อย ทั้งนี้ อาจขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูลที่เขาถืออยู่เดิม ความรุนแรงของความปรารถนา หรือความสะดวกในการสืบเสาะหา

3) การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternative) เมื่อผู้บริโภค ได้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ก็จะประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด วิธีการที่ผู้บริโภคใช้ในการประเมิน ทางเลือกอาจจะประเมิน โดยการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของแต่ละสินค้าและคัดสรรในการที่จะตัดสินใจเลือกซื้อจากหลากหลายตราหือให้เหลือเพียงตราหือเดียว อาจขึ้นอยู่กับความเชื่อ นิยมศรัทธาในตราสินค้านั้น ๆ หรืออาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้บริโภคที่ผ่านมาในอดีตและสถานการณ์ของการตัดสินใจรวมถึงทางเลือกที่มีอยู่ด้วย ทั้งนี้มีแนวคิดในการพิจารณา เพื่อช่วยประเมินแต่ละทางเลือก เพื่อให้ตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ดังต่อไปนี้

3.1) คุณสมบัติ (Attributes) และประโยชน์ของสินค้าที่ได้รับ คือ การพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับและคุณสมบัติของสินค้า ว่าสามารถทำอะไรได้บ้างหรือมีความสามารถแค่ไหน ผู้บริโภคแต่ละรายจะมองผลิตภัณฑ์ว่าเป็นมวลรวมของลักษณะต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ซึ่งผู้บริโภคจะมองลักษณะแตกต่างของลักษณะเหล่านี้ว่าเกี่ยวข้องกับตนเองเพียงใดและเขาจะให้ความสนใจมากที่สุด กับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของเขา

3.2) ระดับความสำคัญ (Degree of Importance) คือการพิจารณาถึงความสำคัญของคุณสมบัติของสินค้าเป็นหลัก มากกว่าพิจารณาถึงความโดดเด่นของสินค้าที่เราได้พบเห็น ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับลักษณะต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ในระดับแตกต่างกันตามความสอดคล้องกับความต้องการของเขา

3.3) ความเชื่อถือต่อตราหือ (Brand Beliefs) คือการพิจารณาถึงความเชื่อถือต่อตราหือของสินค้าหรือภาพลักษณ์ของสินค้าที่ผู้บริโภคได้เคยพบเห็น รับรู้จากประสบการณ์ในอดีต ผู้บริโภคจะสร้างความเชื่อในตราหือขึ้นชุดหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะแต่ละอย่างของตราหือ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับตราหือมีอิทธิพลต่อการประเมินทางเลือกของผู้บริโภค

3.4) ความพอใจ (Utility Function) คือการประเมินว่า มีความพอใจต่อสินค้าแต่ละยี่ห้อแค่ไหน ผู้บริโภคมีทัศนคติในการเลือกตรา โดยผู้บริโภคจะกำหนดคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ที่เขาต้องการแล้วผู้บริโภคจะเปรียบเทียบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการกับคุณสมบัติของตราต่าง ๆ

3.5) กระบวนการประเมิน (Evaluation Procedure) วิธีนี้เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าเอาไปประยุกต์สำหรับการตัดสินใจหลายตัว เช่น ความพอใจ ความเชื่อถือในยี่ห้อ คุณสมบัติของสินค้ามาพิจารณาเปรียบเทียบให้คะแนน แล้วหาผลสรุปว่ายี่ห้อใดได้รับคะแนนจากการประเมินมากที่สุด ก่อนตัดสินใจซื้อต่อไป

4) การตัดสินใจซื้อ (Decision Marking) โดยปกติแล้วผู้บริโภคแต่ละคนจะต้องการข้อมูลและระยะเวลาในการตัดสินใจสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดแตกต่างกัน คือ ผลิตภัณฑ์บางอย่างต้องการข้อมูลมาก ต้องใช้ระยะเวลาในการเปรียบเทียบนาน แต่บางผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคก็ไม่ต้องการข้อมูล หรือระยะเวลาในการตัดสินใจนานนัก ฉัตรยาพร เสมอใจ (2550: 53 - 55) ได้อธิบายถึงรูปแบบพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคซึ่งสามารถแบ่งออกได้ตามระดับของความพยายามในการแก้ปัญหา คือ

4.1) พฤติกรรมการแก้ปัญหาอย่างเต็มรูปแบบ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจในการซื้อครั้งแรกส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูง และการซื้อเกิดขึ้นไม่บ่อย นาน ๆ ถึงจะซื้อสักครั้งหนึ่ง มักเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคยังไม่มีประสบการณ์ จึงต้องการศึกษารายละเอียดของข้อมูลมาก และใช้เวลาในการตัดสินใจนานกว่าผลิตภัณฑ์ที่คุ้นเคยแล้ว

4.2) พฤติกรรมการแก้ปัญหาแบบจำกัด เป็นลักษณะของการตัดสินใจที่ ทางเลือกที่มีไม่ได้แตกต่างกันมากนักมีเวลาในการตัดสินใจไม่มาก หรืออาจไม่คิดว่าจะมีความสำคัญมาก จึงไม่ใส่ความพยายามในการหาข้อมูลและตัดสินใจอย่างจริงจัง

4.3) พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อตามความเคยชิน เป็นลักษณะของการซื้อซ้ำ ที่เกิดมาจากความเชื่อมั่นในการตัดสินใจจากการแก้ไขในครั้งก่อน ๆ จึงทำการแก้ปัญหาเหมือนเดิมที่ สามารถสร้างความพึงพอใจได้จนทำให้เกิดการซื้อผลิตภัณฑ์เดิม ๆ เกิดเป็นความเคยชิน กลายเป็น พฤติกรรมของความภักดีในตราผลิตภัณฑ์ หรืออีกสาเหตุหนึ่งอาจมาจากการเกิดความเฉื่อย (Inertia) ของผู้บริโภค ที่จะต้องเริ่มศึกษาหรือแก้ปัญหาใหม่ทุกครั้ง จึงใช้วิธีการใช้ความเคยชิน แต่ถึงกระนั้นหากผู้บริโภคถูกกระตุ้นก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ทำการตัดสินใจใหม่ได้

4.4) พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแบบทันที เป็นลักษณะของการตัดสินใจที่ เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดกะทันหัน หรือจากการถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าทางการตลาดให้ตัดสินใจในทันที รวมถึงถ้าผลลัพธ์ที่ตามมามีความเสี่ยงต่าง ๆ หรือมีประสบการณ์จากการใช้สินค้านั้นอยู่แล้ว ทำให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อแบบทันทีได้

4.5) พฤติกรรมที่ไม่ยึดติดและแสวงหาความหลากหลาย เป็นลักษณะของการตัดสินใจที่ผู้บริโภคจะทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อยู่เสมอซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริโภค ต้องการแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดจึงทดลองหาสิ่งใหม่ ๆ อยู่เรื่อย ๆ

5) พฤติกรรมหลังการซื้อ (Post Purchase Behavior) หลังจากมีการซื้อแล้วผู้บริโภคจะได้รับประสบการณ์ในการบริโภค ซึ่งอาจจะได้รับความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ถ้าพอใจผู้บริโภคได้รับทราบถึงข้อดีต่าง ๆ ของสินค้าทำให้เกิดการซื้อซ้ำหรืออาจมีการแนะนำให้เกิดลูกค้ารายใหม่ แต่ถ้าไม่พอใจผู้บริโภคก็อาจเลิกซื้อสินค้านั้น ๆ ในครั้งต่อไปและอาจส่งผลเสียต่อเนื่องจากการบอกต่อทำให้ลูกค้าซื้อสินค้าน้อยลงตามไปด้วย

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคนิยม

ค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกสนใจ พอใจของมนุษย์ เป็นแนวทางที่มนุษย์ยึดถือเพื่อประพฤติปฏิบัติ มีการยอมรับอย่างแพร่หลายจากสมาชิกของสังคม บุคคลในสังคมจะถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมให้แสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุค่านิยม ซึ่งแต่ละสังคมจะมีลักษณะของค่านิยม และพฤติกรรมในการบริโภคแตกต่างกันไป ดังนี้

1. ค่านิยมความร่ำรวย และนิยมใช้สินค้าจากต่างประเทศ พฤติกรรมการบริโภคของบุคคลที่มีค่านิยมนี้ จะซื้อหรือใช้สินค้าที่มีราคาสูง โดยเฉพาะสินค้าที่มีชื่อเสียงและมีราคาแพงจากต่างประเทศ นับถือคนที่ร่ำรวยหรือคนในสังคมชั้นสูง

2. ค่านิยมรักษาสุขภาพ พฤติกรรมการบริโภคของบุคคลที่มีค่านิยมนี้ จะคำนึงถึงสุขภาพเป็นหลัก เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รักษาความสะอาด พักผ่อนอย่างเพียงพอ ไปพบแพทย์เป็นประจำเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง ต้องการมีชีวิตที่ยืนยาว รวมทั้งดูแลสุขภาพคนในครอบครัวด้วย

3. ค่านิยมการบริโภคนิยม พฤติกรรมการบริโภคของบุคคลที่มีค่านิยมนี้ จะพุ่มเพื่อยบริโภคตามกระแสนิยม บริโภคโดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องใด ๆ ไม่ว่าจะราคา สุขภาพ รายได้ หรือความจำเป็น นอกจากความพึงพอใจของตน

4. ค่านิยมรักความสนุก พฤติกรรมการบริโภคของบุคคลที่มีค่านิยมนี้ เป็นคนที่ชอบความสนุกสนานรื่นเริง ชอบสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ญาติพี่น้องในทุกโอกาสทุกเทศกาล

5. ค่านิยมการดำรงชีวิตเรียบง่ายและประหยัด พฤติกรรมการบริโภคของบุคคลที่มีค่านิยมนี้ จะเป็นคนเรียบง่าย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น พิจารณาอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อว่าจะคุ้มค่าหรือไม่ สามารถออมเงินได้ดี ไม่นิยมก่อหนี้สินให้กับตนเองหรือครอบครัว นอกจากนี้ยังมีค่านิยมอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของคนไทย ทั้งที่เป็นค่านิยม ส่วนตัวและค่านิยมของสังคม ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ เช่น ค่านิยมการทำบุญ การเชื่อโชคลางของคลัง เป็นต้น

3.6 ค่านิยมของวัยรุ่นไทยในยุคบริโภคนิยม

เนื่องจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนในสังคม โดยเฉพาะวัยรุ่นรับเอาอิทธิพลทั้งด้านวัตถุและอวัตุจากตะวันตกมาเป็นแบบอย่างในการ ดำเนินชีวิต มากขึ้น ค่านิยมที่สำคัญและเด่นชัดของวัยรุ่นยุคบริโภคนิยม โดยรายละเอียดดังนี้

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 22 - 24) ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นค่านิยมของ วัยรุ่นไทยในยุค บริโภคนิยมไว้ด้วย ดังนี้

1. การแต่งกาย วัยรุ่นจะเริ่มสนใจตัวเอง มีความพิถีพิถันในเรื่องเสื้อผ้ามากขึ้น แบบอย่าง การแต่งกายของวัยรุ่นจะอาศัยค่านิยมของสังคมเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นเหตุให้สิ้นเปลือง ค่าใช้จ่าย วัยรุ่น มีค่านิยมในเรื่องการแต่งกายตามแฟชั่นที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ส่วนใหญ่เกิดจากการเลียนแบบ เช่น การใส่เสื้อสายเดี่ยว การใส่เสื้อเกาะอกของวัยรุ่นเพศหญิง เป็นต้น

2. นิยมใช้ของต่างประเทศ เพราะเห็นเป็นสิ่งโก้เก๋ มีรสนิยมแบบฝรั่ง วัยรุ่น เลียนแบบ ค่านิยมนี้มาจากดาราดาราภาพยนตร์ที่ตนชื่นชอบ หรือเลียนแบบเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เช่น การใช้เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น

3. มีเอกเทศ วัยรุ่นต้องการเป็นผู้นำในกลุ่ม โดยจะเป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ได้รับความสนใจ และได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในกลุ่ม จึงมีความคิดที่แหวกแนวออกไป โดยพยายามคิดหา สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาแสดงให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็น

4. การศึกษา วัยรุ่นไทยปัจจุบันถูกอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของการศึกษา มากขึ้น โดยถูกกระตุ้นจากผู้ปกครองให้เกิดความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนมากที่สุด เพื่อชีวิตต่อไป ในภายหน้าจะได้สุขสบาย มีเกียรติในสังคม เช่น การแข่งขันสอบเข้ามหาวิทยาลัย การกวาดวิชา ในสถาบันที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

3.7 แนวทางการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา

พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านของ สุวงษ์ พิมพิสมนต์ (2547: 9) โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรม การใช้จ่ายเงินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามความต้องการพื้นฐาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ ตอบสนอง ความต้องการที่จำเป็นต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าเช่าบ้านพักอาศัย ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าพาหนะไปเยี่ยมบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าซักรีด และอื่น ๆ เป็นต้น

2. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นในการศึกษา เช่น ค่าอุปกรณ์ในการศึกษา ค่าจัดทำรายงาน ค่าถ่ายเอกสาร ค่าพาหนะ เดินทางไปสถานศึกษา ค่าเดินทางไปศึกษานอกสถานที่ และอื่น ๆ เป็นต้น

3. พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางสังคม หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม เช่น ค่ากิจกรรมชมรม ค่าของขวัญเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ค่ากิจกรรมการกุศล ค่ากิจกรรมสังสรรค์ และอื่น ๆ เป็นต้น

4. การรวมกลุ่ม วัยรุ่นจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เพื่อนจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความสนใจ และพฤติกรรม การเข้ากลุ่มจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยรวมทั้งสามารถปลดปล่อยอารมณ์ได้อย่างเต็มที่

5. การหาประสบการณ์ใหม่ ๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบการผจญภัย ชอบความแปลกใหม่ ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ไม่ชอบอยู่กับที่ ชอบความท้าทาย

6. นิยมวัตถุจากต่างประเทศ การใช้สินค้าที่มาจากต่างประเทศจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองเป็นคนโก้เก๋ ทันสมัย มีรสนิยม และยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนอีกด้วย

Loudon and Della (1993) ได้สรุปรูปแบบและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินโดยรวมของวัยรุ่นทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการซื้อสินค้าประเภทเสื้อผ้า ซีดีเพลง อุปกรณ์เครื่องเสียง สื่อความบันเทิงต่าง ๆ และการท่องเที่ยว

2. วัยรุ่นหญิงมักจะซื้อสินค้าประเภทเสื้อผ้าเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ สินค้าเพื่อความงาม และสุขภาพ รวมทั้งเครื่องประดับต่าง ๆ

3. วัยรุ่นชายมักจะใช้จ่ายเงินไปกับการออกเดท ยานพาหนะ อุปกรณ์กีฬา กล้องถ่ายรูป ซีดีเพลง อุปกรณ์เครื่องเสียง จักรยาน กางเกงยีนส์ เครื่องดนตรี และเกมส์คอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

4. วัยรุ่นจัดเป็นกลุ่มคนที่มีแนวโน้มในการทดลองหรือซื้อสินค้าใหม่สูงกว่า คนวัยอื่น กล่าวได้ว่า เป็นกลุ่มคนที่ชอบลอง สินค้า/ตราสินค้าใหม่

5. การซื้อของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อเพื่อสนองความต้องการของ ตนเองเป็นหลัก และซื้อเพื่อใช้เองมากกว่าซื้อให้บุคคลอื่น

6. วัยรุ่นอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า/ตราสินค้าของผู้ปกครอง โดยจะมีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าประเภทเกี่ยวกับความสวยงาม สีสันทนาการออกแบบ เช่น ของตกแต่งบ้านที่เน้นดีไซน์ เป็นต้น แต่จะมีอิทธิพลน้อยในด้านการตัดสินใจ ทางด้านราคา สถานที่ และเวลาในการซื้อ

7. วัยรุ่นส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในวันหยุดไปกับการเดินช้อปปิ้ง และมักจะซื้อสินค้าจากร้านโปรดที่นิยมซื้อเป็นประจำ

8. วัยรุ่นมักจะซื้อสินค้าแบบกะทันหันโดยไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้า และใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจซื้อ

9. วัยรุ่นมักให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อนและ ครอบครัว สำหรับการซื้อสินค้าที่มีความเสี่ยงในการซื้อสูงหรือมีราคาแพง และจะเชื่อถือแหล่งข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ สำหรับการซื้อสินค้าที่มีความเสี่ยงในการซื้อต่ำหรือสินค้านำราคาถูก

10. ระหว่างกระบวนการตัดสินใจซื้อในชั้นประเมินสินค้า เกณฑ์ในการประเมินที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น คือ ราคาและซื้อตราสินค้า แต่จะต้องเป็นสินค้าที่ไม่ได้รับอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อจากบุคคลอื่น เช่น ของใช้ส่วนตัวต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลมาจากลักษณะทางกายภาพ บริบทแวดล้อมของแต่ละบุคคล ทำให้การตัดสินใจซื้อของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน โดยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคทั้งสิ้น ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร ที่พัก การเดินทาง อุปกรณ์การเรียน หากแต่สิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตการศึกษา ไม่ใช่เพียงการจัดระบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพของนักศึกษา หากแต่การสร้างสรรค์กลไกกิจกรรมนักศึกษาที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ต่อรูปแบบความคิด การกระทำ อันก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมและวิถีแห่งชีวิตการเรียน การสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการยกระดับความสามารถ และสร้างเสริมศักยภาพตามความถนัดวิชาชีพ สู่กระบวนการฝึกฝนทักษะชีวิต ปลูกฝังค่านิยม อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และยังประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงาน ได้จริง

4. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 6)

4.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสไว้ว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไรเพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency economy นั้นไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและโลกพัฒนาดีขึ้น”

จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่อัญเชิญ มาเกล้าว่าอ้างจะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ท่านตรัสไว้คือแนวคิดที่ทรงย้ำเตือนให้พสกนิกรของพระองค์มีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตอย่างมีสติ ตั้งอยู่บนเหตุและผล มีความพอประมาณในความต้องการ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากกระแสพระราชดำรัสแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีหน่วยงานและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอีก ดังนี้

มานิต กิตติงจิต (2555: 15) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการ นำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีความรู้ความเหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ (2551: 56 - 57) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเองอยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ไม่ไข่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียวเพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2550: 11) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักที่ประชาชนหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้ โดยสาระสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี รวมไปถึงการมีความรู้และการมีคุณธรรมประกอบกันด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้ประชาชนสามารถดำรงชีพในสภาวะสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เช่นทุกวันนี้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักที่มาจากประสบการณ์จริงของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการพัฒนาและมีพื้นฐานจากพระราชกรณียกิจโครงการหลวง โครงการในพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งพระองค์มุ่งเน้นการพัฒนาไปสู่คน

พัฒนาความเป็นอยู่ของปัจเจกในครอบครัวและชุมชน ทรงให้เกษตรกรกำหนดวิถีของตนเอง เช่น ลดการพึ่งพิงเฉพาะน้ำฝน ลดผลผลิตทางการเกษตรที่มาจากกรปลูกพืชเชิงเดี่ยวเน้นความพออยู่พอกิน ตัวอย่างที่ชัดเจน จะเห็นได้จากทฤษฎีใหม่ ที่เป็นการพัฒนาการเกษตรที่พึ่งตนเอง

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2549: 25) อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียงต้องรวมเอาอุดมการณ์ โลกทัศน์ ความสัมพันธ์ ค่านิยม ซึ่งรู้จักในชื่อของวัฒนธรรมเข้าไปด้วย

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549: 24) อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถ อุ้มชูตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องรื้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้

อภิชัย พันธเสน (2549: 17) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวคิด ในการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบด้วย ความพอเพียงหรือความพอประมาณ คือ ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่ก็ ไม่จำเป็นต้องกระเปียดกระเสียรจนเกิดความเดือดร้อน แต่ที่สำคัญที่สุดก็จะต้องมีเหตุผลแต่เป็นเหตุผล ในพุทธธรรมหรือจริยธรรมของทุกศาสนา นั่นคือความไม่โลภจนเกินไป ชื่อสัตย์สุจริต และไม่เอาไรต์ เอาเปรียบผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 7 - 9) ได้ให้คำนิยาม เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของ ประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค โลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี ระบบภูมิคุ้มกัน ที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และ นักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจาก โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น สรุปได้ว่า หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ คือ การยึดหลักทางสายกลางด้วยความไม่ประมาท คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวบนพื้นฐานความรู้ ด้วยความรอบคอบและ มีคุณธรรม เป็นหลักตัดสินใจสู่การกระทำ อันเป็นแนวทางแห่งความสุขของชีวิตที่มีความสมดุลและ ยั่งยืน ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง ไม่ทำอะไรเกินกำลังของตน

4.2 กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ภายใต้กรอบแนวคิด “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” กล่าวคือ 3 ห่วงประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยที่ทั้งหมดนั้นอยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไข คือ การมีความรู้และคุณธรรม สามารถดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ซึ่งประกอบด้วย

ความพอประมาณ (Moderation)

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบายความหมายของความพอประมาณ ว่าหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ จากพระราชดำรัสด้านความประหยัด ปรมาณ รู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไป และสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยใช้การประมาณตน และประมาณสถานการณ์ ปรมาณตนให้รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นสำหรับตนมากแค่ไหน และในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ต้องทำอะไรถึงจะพอเพียงแก่ตนเอง ซึ่งการประมาณตนเองและสถานการณ์ เพื่อวิเคราะห์ว่าความพอดีของตนนั้น ที่ว่าไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป อยู่ที่ระดับใด หลายครั้งจากพระราชดำรัส กล่าวถึงสถานการณ์รอบด้านในสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจถึงระดับความพอดีของบุคคล องค์กร หรือสังคม เพราะฉะนั้นความพอประมาณคือพอประมาณขนาดไหน ต้องใช้การประมาณปัจจัยต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเหตุผลให้ทราบถึงความพอประมาณในระดับความพอประมาณนั้น ๆ

ความมีเหตุผล (Reasonableness)

การมีเหตุผลสมควรหรือไม่สมควรในการกระทำ และการตัดสินใจโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานแก่นิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 (เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ, 2550: 36) ดังพระราชดำรัสของความว่า

“ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นแก่เราในวันนี้ย่อมมีต้นเรื่องมาก่อน ต้นเรื่อง นั้นคือเหตุ สิ่งที่ได้รับคือผล และผลที่เกิดจะเป็นเหตุให้เกิดผลอื่น ๆ เนื่องกันไป อีกไม่หยุดยั้ง ดังนั้น ที่พูดกันว่าให้พิจารณาเหตุผลให้ดีนั้น กล่าวอีกนัยก็คือให้ พิจารณาการกระทำหรือกรรมของตนเองให้ดีนั่นเอง คนเราโดยมากมักนึกว่า อนาคตจะเป็นอย่างไรเราทราบไม่ได้แต่ที่จริงเราย่อมจะทราบได้บ้างเหมือนกัน เพราะอนาคตคือผลของการกระทำในปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันทำดีอนาคตก็ไม่ควร ตกต่ำ ฉะนั้นเมื่อกระทำการใด ๆ ควรจะได้นึกว่าการกระทำนั้นจะมีผลสืบไปในอนาคตจักได้สติกระทำการสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้ตัวและระมัดระวังทั้งควรจะทำนิก ตระหนักด้วยว่า การพิจารณาการกระทำของตนเอง

ในปัจจุบันนี้นับว่าสำคัญที่สุด จะต้องพิจารณาให้รอบคอบและถ่องแท้ทุกครั้งมิฉะนั้นผลที่เกิดขึ้นอาจทำให้ต้องผิดหวังอย่างมากที่สุดก็เป็นไปได้”

จากพระราชดำรัสข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเกิดจากการกระทำหรือเหตุเบื้องต้น และมีผลของเหตุซึ่งมีทั้งดีและไม่ดีย่อมส่งผลถึงการปฏิบัติของตนเองในปัจจุบันและอนาคต แต่ผลที่ได้รับที่ชัดเจนมากที่สุดคือในปัจจุบัน ถ้าทำปัจจุบันให้ดีอนาคตก็จะดีไปด้วย

“เหตุและผลนี้เป็นสิ่งที่ละเอียดเป็นขั้นเป็นตอนและบางทีก็ซับซ้อนมาก ยากที่จะมองเห็นได้ถ้าไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วนรอบคอบจริง ๆ เพราะฉะนั้นจึงใคร่จะปรารภถึงหลักความสำคัญสำหรับการคิดพิจารณาหาเหตุและผลไว้สัก สองประการ ประการแรก ขอให้เข้าใจว่าผลทุกอย่างต้องมาจากเหตุ เมื่อมีเหตุแล้วต้องเกิดผลและผลที่สำคัญ ๆ ที่เป็นผลรวบยอด...ย่อมเป็นผลที่เกิดจากเหตุและผลอื่น ๆ ที่มีต่อเนื่องกันมาเป็นลำดับ หลายขั้นตอนจึงจำเป็นที่จะต้องระวังจับเหตุจับผลให้ได้ โดยถูกต้องทุกขั้นตอน ไม่ให้สับสน อีกประการหนึ่ง เหตุที่จะให้ผลอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นนั้นปรกติจะเห็นว่ามีหลายสาเหตุ...เหตุทั้งหลายนี้จำแนกออกได้เป็นสองประเภท คือเหตุต่าง ๆ ที่อยู่นอกตัวประเภทหนึ่งกับเหตุที่จัดเป็นเหตุภายในอีกประเภทหนึ่ง ขอให้พิจารณาทบทวนดูให้ดีจะเห็นว่าเหตุภายนอกทั้งหมดนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบ เหตุแท้จริงอยู่ที่ภายใน คือการกระทำของตนเอง เพราะฉะนั้นผู้ซึ่งปรารถนาสำเร็จในชีวิตในการงานอีกมากมาย ในกาลข้างหน้าจึงควรอย่างยิ่งที่จะเพ่งเล็งในเหตุภายในคือการกระทำของตนเองเป็นสำคัญ แล้วเร่งกระทำเหตุที่สำคัญนั้น ให้ถูก...ข้าพเจ้าอยากให้ทุกคนคำนึงถึงกฎแห่งเหตุผลว่าผลที่เกิดขึ้นเพราะเหตุ คือการกระทำ และผลนั้นจะเป็นผลดีหรือผลเสียก็เพราะกระทำให้ดีหรือให้เสียดังนั้นการที่จะทำงานใดให้บรรลุผล ที่พึงประสงค์จะต้องพิจารณาถึงวิธีการที่เหมาะสมก่อนเป็นเบื้องต้น แล้วลงมือกระทำตามหลักเหตุผลด้วยความตั้งใจจริง และด้วยความสุจริตงานของแต่ละคนจึงจะเป็นผลดี และเชื่อได้ว่าผลงานของแต่ละคนจะประมวลงกันเป็นความเจริญมั่นคงของบ้านเมืองได้ตั้งปรารถนา”

กล่าวได้ว่า“กฎแห่งเหตุผล”ในความหมายตามแนวคิดที่ทรงพระราชทานไว้มีความหมายมากกว่าผลงานและผลรับของแต่ละบุคคล แต่ยังให้ความหมายที่ลุ่มลึก ผูกพันสอดคล้องประสานถึงหลักปรัชญาและแนวคิดของการกระทำ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงย้ำอย่างชัดเจนว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่ใช้เหตุผลเพื่อนำไปสู่การกระทำที่ดีจะเห็นได้ว่าทรงเน้นที่การกระทำของตนเองเป็นสำคัญ คือทำให้เหตุภายในให้ถูกต้องครบถ้วน ผลที่ออกมาจะมีประสิทธิภาพมีประโยชน์และมีความสุข

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity)

ฉันทวนิชย์ ทองภักดี (2550: 13) กล่าวว่า พลวัตในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่เรียกได้ว่าพอเพียงไม่เพียงคำนึงถึงเหตุการณ์และผล

ในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทัน่วงทีสรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสมเพราะไม่ประมาท มีการเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่นเดียวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างเช่น ความมีสติรู้และความสงบภายในใจอยู่เสมอนอกจากคุณลักษณะทั้งสามคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

1. เงื่อนไขความรู้

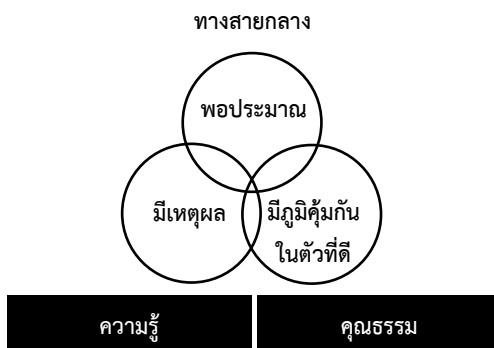
เงื่อนไขความรู้ ประกอบไปด้วยความรอบคอบและความระมัดระวัง หากบุคคลมีความรู้เพียงพอ ต่อเรื่องนั้น ๆ จะช่วยให้การตัดสินใจมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม รวมถึงการใช้วิจารณญาณในการรับข้อมูลที่ได้ศึกษาเพื่อนำมาปรับและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง (กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2546: ก)

2. เงื่อนไขคุณธรรม

เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และคุณธรรมต่าง ๆ ที่ช่วยกำกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าหลักคุณธรรมเหล่านี้เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาและเป็นสิ่งที่เราได้รับการปลูกฝัง อบรมจากสังคมอยู่เสมอ (กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2546: ก)

จากข้อความดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคมนำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 3) ได้ให้ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรต่าง ๆ ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการดำเนินงานบนรากฐานของความพอเพียง
4. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสม
6. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยการพัฒนาคนให้พออยู่พอกินและอยู่ดีมีสุข พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีศักยภาพ มีทางเลือกทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ ทักษะ อาชีพ เสรีภาพ
7. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

ศาสตราจารย์เฮนรี่ จามริก (2550: 2, อ้างถึงใน บุญเอื้อ หงส์วิศา, 2554: 14) ได้สรุปนัยสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหนังสือสังเคราะห์องค์ความรู้ เศรษฐกิจพอเพียง คือ “การกลับฟื้นจิตวิญญาณมนุษย์สู่ชีวิตเศรษฐกิจที่แท้จริงอันประกอบไปด้วยมนุษย์กับธรรมชาติเป็นแก่นสาร”

ในความหมายกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงมีฐานอยู่ที่เกษตรกรที่พออยู่พอกินพร้อมด้วยกระบวนการเรียนรู้ยกระดับสู่เกษตรยั่งยืน โดยมีโร่นาระดับครัวเรือนเป็นหน่วยพื้นฐานที่กระจายออกไปเป็นเครือข่ายกว้างขวางยิ่งขึ้นตามลำดับและพัฒนาให้มีบทบาทรอบด้านมากขึ้นเป็นช่องทางส่งเสริมให้พัฒนาตนเองเป็นอิสระจากกลไกตลาดภายใต้อำนาจกำกับและควบคุมจากภายนอก เศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่ระบบที่แปลกแยกหรือสวนกระแสสังคมแห่งความจริง หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามถ่วงดุลอำนาจตลาด ปลดปล่อยทางจิตสำนึกและกระบวนการทัศน์ที่พัฒนาธรรมการเรียนรู้เปลี่ยนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองของคนในชาติ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อประชาชนทุกระดับ ทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางให้ประชาชนนำไปใช้ในการดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกินและพึ่งตนเองได้ รวมถึงการวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็งด้วย

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักแนวคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้อยู่รอดในสภาวะการณ์ของโลกยุค โลกาภิวัตน์ และสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีหลักคุณธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวควบคู่กับการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ การดำเนินชีวิตบนความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็มีหลักปฏิบัติ 3 ขั้นตอน ดังนี้ หลักการแรก คือ การออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย การออมเป็นพื้นฐานของความพอมีพอกินและความมั่นคงในชีวิตตลอดอายุขัย โดยใช้หลัก “ออม 1 ส่วน ใช้ 3 ส่วน” และหลัก “ออมก่อนใช้” เพื่อจะได้ไม่ใช้เงินเพลินจนไม่เหลือเก็บออม นอกจากนี้ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือนเป็นประจำ จะช่วยให้สามารถบริหารค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น หลักการที่สอง คือ สำรองเงินเผื่อฉุกเฉินอย่างเพียงพอ จากหลักการในข้อแรก เงินที่ออมก่อนใช้จ่ายให้นำมาเก็บเป็นเงินสำรองสำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อทดแทนรายได้ในกรณีที่ตกงาน เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมบ้าน ซ่อมรถ และเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อเครื่องใช้ ที่หมดสภาพลง สำหรับจำนวนเงินสำรองควรมีประมาณ 6 เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครอบครัว อย่างไรก็ตาม หากครอบครัวมีรายได้เพียงทางเดียว หรือไม่มีสวัสดิการรักษายาบาลทั้งของตนเอง และครอบครัว ก็ควรเพิ่มเงินสำรองในส่วนนี้ด้วย หลักการที่สาม คือ ยกกระดับฐานะให้สูงขึ้นแบบพอเพียง การยกระดับฐานะให้ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ควรทำ แต่จะต้องมีพื้นฐานที่ดีเสียก่อน ก็คือพื้นฐานการออม และเงินสำรองที่เพียงพอ

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การรู้จักเก็บออมเงินและนำเงินมาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่สุด นอกจากจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตตนเองให้ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในครอบครัวและสังคม และส่งผลให้เศรษฐกิจยังคงสามารถรักษาระดับการเจริญเติบโต และส่งผลให้ผู้บริโภคสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยไม่มีปัญหาเกิดขึ้นอีกด้วย

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ความถดถอยทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างรุนแรง หากเรายึดติดการพัฒนาจากกระแสหลัก จนไม่คำนึงถึงบริบทแห่งวิถีชีวิตความเป็นไทยในปัจจุบัน ยังถูกครอบงำและฟุ้งเฟ้อ ทะเยอทะยานบนรากฐานที่ไม่มั่นคง ความสำคัญในความเข้าใจอย่างชัดเจน ต่อหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพึงยึดถือเป็นหลักการดำเนินชีวิต ที่จะสร้างความตระหนัก แก่สังคมไทย การสร้างแบบแผนและแบบอย่างให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ด้วยคำนึงเหตุและปัจจัย แนวคิดส่งผลถึงพฤติกรรม กระบวนการสร้างเสริม องค์ความรู้ ส่งเสริมทักษะและวินัย ด้านการเงิน ตลอดจนแนวทางสร้างสรรค์เรียนรู้อย่างพอเพียงตาม หลักการนั้น จะทำให้ชีวิตปัจจุบัน และอนาคต เกิดความมั่นคงยั่งยืน และสมดุลตามฐานะความเป็นอยู่ จะดีได้ด้วยความรู้และคุณธรรม

5. แนวคิดเกี่ยวกับการออม

การออมเงิน (Saving) เป็นการยอมเสียสละเงินที่ต้องใช้จ่ายในปัจจุบัน เพื่อจะนำเงินจำนวน นี้ ไปใช้ในอนาคตแทนโดยแบ่งเงินบางส่วนจากรายได้ เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อยามเกษียณอายุ หรือเมื่อยามเกิดเหตุฉุกเฉิน “การเก็บออมเงิน” มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตไม่น้อยไปกว่าการทำงาน หาเงิน การใช้เงินด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ใช้จ่ายอย่างประหยัดมีความพร้อมทางการเงิน สามารถ ทำให้คนมีความสุขเพิ่มมากขึ้น

5.1 ความหมายของการออม

ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการออมไว้มากมาย ดังนี้

รัชนี ยศงาม (2555: 10) การออมคือรายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนที่เหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยไปนี้ เรียกว่าเงินออม

จันทร์เพ็ญ บุญฉาย (2552: 4) คือ การเก็บสะสมทีละเล็กทีละน้อยให้เพิ่มพูนขึ้นเมื่อเวลา ผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคารหรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทน

นันทกา นันทวิสัย (2552: 12) การออมคือ การเก็บสะสมเงินทีละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคาร หรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน

สุวีณา กลัดเกิด (2551: 10) การออม หมายถึง การเก็บเงินส่วนหนึ่งหรือส่วนที่เหลือจากรายได้ ที่มีได้ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต

สัญลักษณ์ หมอยา (2550: 14) การออม หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ($\text{Income} - \text{Expenses} = \text{Saving}$) ซึ่งเป็นการชะลอการบริโภคหรือการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่ในปัจจุบันบางส่วนเอาไว้ เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะบริโภคในอนาคตหรือในยามจำเป็น

อนิศา เซ็นนันท์ (2547: 32 - 33) หมายถึง การเสียสละเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในปัจจุบันนี้ เพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคต ด้วยการฝากเงินทำให้มีสถานะเป็นเจ้าของกิจการไม่ต้องกระทำการเอง โดยทั่วไปผลตอบแทน ที่ได้จากการออมจะอยู่ในรูปของดอกเบี้ย ซึ่งอาจมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไป แล้วแต่ประเภทของบัญชีที่ฝาก

จากความหมายของการออมข้างต้นสรุปได้ว่า การออม หมายถึง การนำรายได้หลังจากหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่า เงินออม ที่กันเอาไว้เพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

5.2 หลักการออมทรัพย์

ถ้าผู้บริโภคคิดจะออมทรัพย์ จะต้องรู้จักวิธีการออมทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวม ผู้บริโภคจะต้องปฏิบัติตามหลักการ ออมทรัพย์ดังนี้

1. รู้จักเพิ่มพูนรายได้ ผู้บริโภคต้องมีความกระตือรือร้นขยันขันแข็ง มีมานะอดทน ในการประกอบสัมมาอาชีพ รู้จักคิดหาทางเพิ่มพูนรายได้ตลอดเวลา เพราะผู้มีรายได้มากและรู้จักประหยัดการใช้จ่ายย่อมมีโอกาสเก็บออมได้มากกว่าผู้มีรายได้น้อยหรืออาจกล่าวได้ว่าครอบครัวหารายได้มากเท่าไรก็มีโอกาสประหยัดเงินได้มากเท่านั้น

2. ต้องปลูกฝังนิสัยการเก็บออม ผู้บริโภคควรต้องพยายามฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถที่จะควบคุมการใช้จ่ายของตน ฝึกเก็บออมเงินอย่างสม่ำเสมอจนเคยชินเป็นนิสัยผู้บริโภคและครอบครัวที่มองการณ์ไกลซึ่งมีการพิจารณาถึงสิ่งที่จำเป็นและต้องการไว้ล่วงหน้าทั้งระยะสั้นและระยะยาวอยู่เสมอ ย่อมจะทำให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างระมัดระวังและมีเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตตามต้องการได้ นิสัยการเก็บออมทำให้ผู้บริโภคมีการวางแผน การใช้จ่ายเงินที่ดีแม้ว่าผู้มีรายได้น้อยจะทำการออม ได้ยาก แต่ถ้าได้ฝึกจนเป็นนิสัยก็ย่อมจะทำได้ การเก็บออมจะทำให้เพียงได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพยายามและความตั้งใจแน่วแน่ของผู้บริโภคแต่ละครอบครัว ควรถือเป็นหน้าที่ที่จะช่วยกันออมในสิ่งที่ควรออมและในสิ่งที่สามารถทำได้ การเก็บออมคนละเล็กละน้อยย่อมจะทำให้ครอบครัวมีเงินออมมากขึ้น หากไม่เชื่อใจว่าจะสามารถบังคับใจตนเองให้เก็บออมได้ก็อาจใช้วิธีการออมแบบบังคับทางอ้อม เช่น ฝากเงินประเภท สะสมทรัพย์กับธนาคารพาณิชย์ การทำประกันชีวิต หรือเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ จากวิธีการดังกล่าวจะทำให้ผู้บริโภคสามารถมีเงินออมได้

3. รู้จักทำงบประมาณวางแผนการใช้จ่ายเงิน ผู้บริโภคควรจะได้มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยวิธีการกำหนดดวงเงินค่าใช้จ่ายปัจจุบันหรือวงเงินตามต้องการในอนาคต ทำประมาณการรายได้ และรายจ่าย พิจารณารายการและจำนวนเงินรายจ่ายและทำบัญชีรายจ่ายประจำตัวและประจำครอบครัวตามรายจ่ายที่ต้องจ่ายจริงแต่ละเดือน

4. รู้จักสงเคราะห์ผู้อื่นหรือสังคมเท่าที่มีความจำเป็น ในเมื่อทุกคนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ทุกคนมีรายจ่ายจำเป็นส่วนหนึ่งเพื่องานสังคม เพื่อการกุศลหรือสาธารณประโยชน์ส่วนรวม รายจ่ายส่วนนี้ผู้บริโภคควรเก็บเงินเอาไว้เท่าที่จำเป็น เช่น การสงเคราะห์บุคคลที่ด้อยกว่างานแต่งงาน งานศพ งานบวชนาค การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ฯลฯ รายจ่ายเพื่องานสังคมที่ไม่มีความจำเป็น ควรงดเว้นบ้าง (ชารวี บุตรบำรุง, 2555: 17 - 18)

วงจรการเรียนรู้ด้านการเงินและการวางแผนการใช้จ่ายเงิน มี 9 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 วัยทารก เป็นวัยที่มีความสุข ไร้เดียงสา เพราะไม่รู้จักเงินว่ามีความสำคัญอย่างไร ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 2 วัยเด็ก อายุ 4-5 ขวบเป็นต้นไป เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้การใช้เงิน โดยรู้ว่าเงินสามารถซื้อของได้

ขั้นที่ 3 วัยเรียน อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนโตและวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังเรียน เริ่มรู้จักว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องแลกมาด้วยการทำงาน จึงเป็นช่วงชีวิตที่มีกำลังร่างกายแรงใจ รู้จักทำงานหาเงินพิเศษเป็นรายได้เสริมระหว่างเรียน เพื่อเก็บเงินซื้อของส่วนตัวของตนเอง

ขั้นที่ 4 วัยทำงาน เป็นวัยที่เริ่มตระหนักถึงความจริงว่า เงินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนเพื่อการดำรงชีพและความอยู่รอด แต่มีบางคนยังไม่รู้จักวิธีการจัดการเกี่ยวกับการใช้เงินที่ถูกต้องจึงมีผลทำให้มีเงินไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

ขั้นที่ 5 การจัดการเงิน เป็นช่วงระยะเวลาที่คนทำงานเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเงิน แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง จึงไม่กล้าที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับการเงิน เพราะไม่ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต จึงไม่เห็นความสำคัญของการมีความรู้ทางการเงิน

ขั้นที่ 6 การเก็บออมและเรียนรู้ เป็นช่วงระยะเวลาที่คนเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นของการเก็บออมและการลงทุน จึงเริ่มกระตือรือร้นแสวงหาความรู้ทางการเงิน แต่มีบางคนอาจจะประสบปัญหาจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดจนทำให้เกิดความกลัวที่จะก้าวเดินต่อไป ซึ่งจะทำให้การพัฒนาความรู้สะดุดหยุดลง

ขั้นที่ 7 การจัดสรรเงิน บุคคลทั่วไปรู้จักวิธีการจัดสรรเงินออมและเงินลงทุน เพราะเริ่มมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ทำให้เกิดความกล้าที่จะเสี่ยงมากขึ้น แต่มีบางคนประสบปัญหาหาล้มเหลวอย่างรุนแรงจากการตัดสินใจลงทุนผิดพลาดครั้งใหญ่ ควรได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความสำเร็จก้าวหน้าต่อไป

ขั้นที่ 8 อิสระภาพทางการเงิน เป็นช่วงที่มีความมั่นคงทางการเงินในระดับหนึ่ง เริ่มมีความคิดในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข บางคนคิดถึงแผนการเกษียณก่อนวัย แต่บางคนก็ไม่ค่อยตระหนักและให้ความสำคัญ อิสระภาพทางการเงินจะเกิดขึ้นได้หากมีการวางแผนทางการเงินที่ดี

ขั้นที่ 9 ความสำเร็จในชีวิต เป็นช่วงระยะเวลาที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี บางคนสามารถที่จะเกษียณก่อนวัยและมีชีวิตที่สมดุล คือ มีเงิน เวลา และมีกำลังกาย เพราะรู้จักวิธีการใช้เงินทำงานแทน บางคนอาจจะเริ่มเกี่ยวกับการสะสมวัตถุจึงใช้เวลาไปในกิจกรรมต่าง ๆ และมีโอกาสช่วยเหลือสังคมมากขึ้น เนื่องจากคนส่วนใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายแต่ละเดือนค่อนข้างสูง เช่น ค่าใช้จ่ายประจำวัน ค่าอาหาร ค่าที่อยู่อาศัย ค่าน้ำมันรถ ค่าบัตรเครดิต ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าเล่าเรียนบุตร ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เมื่อตรวจสอบยอดคงเหลือในบัญชีครอบครัวพบว่า รายจ่ายมากกว่ารายรับเงินหายไปจากบัญชี ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายที่บุคคลนั้นต้องจ่ายไป หรือเหลือเงินออมเพียงเล็กน้อย ดังนั้น เราจึงควรตั้งเป้าหมายของการออมให้เป็นตัวเลขที่แน่นอนและ สร้างวินัยในการใช้จ่ายสำหรับตนเอง (Self-Discipline) จึงควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน (ชารวี บุตรบำรุง, 2555: 18 - 19)

5.3 ลักษณะการออม

ลักษณะการออมในประเทศไทยแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2554, อ้างถึงใน กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555: 26)

5.3.1 การออมทางตรง คือ การออมที่เกิดขึ้นจากผู้มีเงินออม (ผู้ที่มีรายได้ มากกว่าค่าใช้จ่าย) ซึ่งทำการออมผ่านเครื่องมือการออมรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านนายหน้าหรือตัวกลางทางการเงิน ดังนั้นจึงทำให้ผู้ออมทราบว่าผู้ที่มีความต้องการเงินทุนเอาเงินไปลงทุนในรูปแบบใดบ้าง ดังนั้น จึงพบว่าการออมทางตรงในระบบเศรษฐกิจไทย หมายถึง การออมที่อยู่ในตลาดการเงินประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ รวมทั้งการออมในระบบสหกรณ์

5.3.2 การออมทางอ้อม คือ การออมที่ผู้ที่มีเงินออมทำการออมผ่านเครื่องมือการออมประเภท ต่าง ๆ ที่เสนอโดยตัวกลางทางการเงิน ในตลาดการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ สถาบันการเงิน ได้ออกเครื่องมือทางการเงินเพื่อมาทำการระดมเงินออมจากหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ หลังจากที่ตัวกลางทางการเงินได้ ทำการระดมเงินออมมาแล้ว ตัวกลางทางการเงินได้ นำเงินออมเหล่านั้นมาให้ผู้ที่มีความต้องการเงินทุนกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนในโครงการลงทุนของตนเองต่อไป ดังนั้น ผู้ที่ออมเงินจะไม่สามารถทราบได้ ว่าผู้ที่ทำการกู้เงินไปลงทุนนั้น นำไปลงทุนทำอะไร และผู้ใดเป็นผู้กู้เงิน และการออมทางอ้อมจะประกอบไปด้วย การออมแบบผูกพัน และการออมแบบไม่ผูกพัน ดังนี้

5.3.2.1 การออมแบบผูกพัน คือ การออมที่สัญญาการออมระหว่างผู้ออมกับตัวกลางทางการเงินมีความยาวนาน ผู้ออมไม่สามารถเรียกคืนเงินออมของตนเองได้ จนกว่าจะครบกำหนดสัญญา ส่วนใหญ่การออมประเภทนี้จะเป็นผู้ที่ออมเงินไว้ใช้ในยามชราภาพ ซึ่งการออมแบบผูกพันนี้สามารถ แบ่งออกได้ เป็น 2 ประเภท ได้แก่

5.3.2.1.1 การออมแบบผูกพันที่เกิดจากการบังคับ ซึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลกำหนดให้มีการออม โดยที่รัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดการออมเพื่อการชราภาพขึ้นพื้นฐานสำหรับแรงงานในภาคต่าง ๆ ได้แก่ ระบบกองทุนประกันสังคม เป็นการออมภาคบังคับของภาคเอกชน และการออมในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ซึ่งเป็นการออมภาคบังคับของข้าราชการ

5.3.2.1.2 การออมแบบผูกพันที่เกิดขึ้นแบบสมัครใจ คือ การออมที่เกิดจากการที่ผู้ออมต้องการที่จะออมเองโดยที่ไม่ได้ถูกบังคับ ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ออมต้องการออมเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการออมในแบบบังคับ เพื่อให้มีปริมาณเงินออมเพื่อการเกษียณอายุของตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อทำให้มั่นใจว่าปริมาณเงินออมจะมีเพียงพอ

5.3.2.2 การออมแบบไม่ผูกพัน คือ การออมที่สัญญาผูกพันระหว่างผู้ออมกับตัวกลางทางการเงินนั้นไม่ยาวนาน ผู้ออมสามารถเรียกคืนเงินออมที่ฝากไว้ กับตัวกลางทางการเงินเมื่อใดก็ได้ ได้แก่ การออมผ่านสถาบันการเงินต่าง ๆ

5.3.3 รูปแบบการออมในสถาบันการเงิน สถาบันการเงิน หมายถึง สถาบันที่ทำหน้าที่ระดมเงินออมจากประชาชน ให้ผู้ที่ต้องการกู้ยืม เพื่อการลงทุน การบริโภค หรือการประกอบธุรกิจต่าง ๆ และรับภาระความเสี่ยงจากการให้กู้ยืมนั้นแทน โดยอาศัยเครื่องมือตราสารทางการเงิน สถาบันการเงินจึงทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ออมและผู้ลงทุนโดยมีกฎหมายคุ้มครองจึงทำให้สามารถลดการเอาเปรียบจากผู้เป็นเจ้าหนี้และสถาบันการเงิน

5.3.4 การออมในรูปสินทรัพย์ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เป็นการนำเงินออมไปทำการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ ได้ผลตอบแทนที่ดีที่สุดกลับคืนมา การออมโดยการซื้อสังหาริมทรัพย์ และสิ่งสินทรัพย์ที่มีค่าอื่น ๆ อสังหาริมทรัพย์ ทองคำ เพชร พลอย พระเครื่อง ทั้งนี้สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงควบคู่กันอยู่เสมอในการนำเงินออมไปลงทุน คือ อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้ รับจากการลงทุนในสินทรัพย์ หรือหลักทรัพย์แต่ละประเภท (ธัญวงศ์ กิริตวานิชย์, 2549: 58)

การออมโดยการลงทุนในสินทรัพย์สำหรับผู้ที่มีเงินเหลือและต้องการออมเงินไว้ในสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องได้ ซึ่งเป็นการสะสมความมั่งคั่งทางการเงินในระยะยาวได้ (นำชัย เตชะรัตนะวิโรจน์ และคณะ, 2547: 89)

การออมโดยการลงทุนในที่อยู่อาศัยนั้นเมื่อเริ่มทำงานและมีรายได้ ก็ควรเริ่มต้นคิดวางแผนทางการเงินเพื่อการซื้อที่อยู่อาศัยก่อนเรื่องอื่น ๆ เนื่องจากการซื้อที่อยู่อาศัยนั้นได้ประโยชน์มากกว่าการลงทุนอื่น ๆ นั่นก็คือเป็นการออมที่ปลอดภัยกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ และโอกาสที่จะประสบกับการขาดทุน นั้นค่อนข้างน้อย เนื่องจาก โดยปกติแล้ว ราคาบ้านและที่ดิน มักมีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามภาวะของเงินเฟ้อ

การออมโดยการลงทุนในที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากดอกเบี้ยเงินฝากในสถาบันการเงินต่าง ๆ ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นการออมโดยการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ จึงเป็นช่องทางในการออมที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า รวมถึงสามารถเก็งกำไรได้ด้วย และถ้าหากว่ามีเงินเหลือที่หักจากค่าใช้จ่ายจำนวนมาก การออมในอสังหาริมทรัพย์จึงเป็นทางเลือกที่คุ้มค่า เนื่องจากสามารถให้ผลตอบแทนเป็นค่าเช่าได้ เช่น การซื้อคอนโดมิเนียมในย่านใจกลางเมือง และมีส่วนต่างจากราคาซื้อขายเปลี่ยนมือ ก็สร้างผลตอบแทนสูง

การออมโดยการซื้อทองคำ เครื่องประดับ การออมโดยการซื้อสินทรัพย์เหล่านี้มักจะมีราคาสูงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป จึงนับว่าเป็นการออมหรือการลงทุนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภาวะเงินเฟ้อได้โดยเฉพาะ เพชร ทองคำ อัญมณี และเครื่องประดับ จะมีมูลค่าสูง และมีต้นทุนในการดูแลรักษาต่าง ๆ (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555: 30)

5.4 ประโยชน์ของการออมทรัพย์

ประโยชน์ของการออมทรัพย์ ในปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มของวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจสังคมค่อย ๆ เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากที่เคยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงาน มีการแบ่งปันของกินของใช้กัน มาเป็นการผลิตที่มีเจ้าของ กิจการมีนายทุนและมุ่งผลกำไรตอบแทนมากกว่าการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ในประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีระบบสังคมอุตสาหกรรม รัฐบาลมีระบบสวัสดิการหรือการประกันสังคมเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวัยชราได้รับการดูแลจากรัฐ สำหรับสังคมไทยก็มีระบบการบริการขั้นพื้นฐานบางอย่าง เช่น การรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ เป็นต้น อย่างไรก็ตามทุกคนควรเน้นการพึ่งพาตนเองด้วยการเก็บออมเงินไว้ตั้งแต่ในวัยทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้ (ชารวี บุตรบำรุง, 2555: 16)

ประโยชน์ทางตรงที่มีต่อผู้บริโภค

1. ได้รับความอุ่นใจในเรื่องการเงิน ไม่ต้องกังวลในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจากมีความพร้อมอยู่แล้ว หากมีเหตุการณ์เดือดร้อนขึ้นในอนาคต
2. สามารถมีเงินซื้อสิ่งของที่มีมูลค่าสูง มีคุณภาพดีมาใช้ได้ตามต้องการ
3. ทำให้เกิดความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว เป็นการสร้าง ความสุขให้กับชีวิต

4. สามารถเพิ่มพูนรายได้ให้เกิดขึ้น โดยการนำเงินออมไปลงทุนในกิจการทางธุรกิจ เพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ทางอ้อมที่มีต่อส่วนรวม

1. ก่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น เพราะเงินออมที่ผู้บริโภคนำไปฝากกับสถาบันการเงินจะถูกนำไปให้นักลงทุนกู้ต่อเพื่อเอาไปลงทุน ถ้าเงินออมมีมากปริมาณการลงทุนก็เพิ่มขึ้นด้วย

2. เมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้นมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น

3. เมื่อประชาชนมีการกินดีอยู่ดีแล้ว เศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยส่วนรวมดีขึ้น ทำให้การค้าระหว่างประเทศดีขึ้น เพราะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันอย่างคล่องตัว

6. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542, 2545) ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการเน้นในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตร และการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณค่า และวัฒนธรรมของไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการจึงมีกฎเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้เป็นตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) มาตรฐานการศึกษาของชาติมาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF : HED หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ โดยในระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดเป้าหมายและดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลกเป็นต้น

2. ความรู้

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎี ในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้ เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ทักษะทางปัญญา

สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและ หลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตร วิชาชีพนักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่าง เหมาะสม

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ผู้นำหรือ สมาชิกของกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและ ของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ IT

สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้ เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทาง ในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

6.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากรได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ หมายถึง นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในสาขาที่ศึกษา และสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการความรู้ที่ได้มาอย่างเหมาะสม

2. มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง นักศึกษามีระบบความคิดที่มีเหตุผล รู้จักประมวลข้อมูลสารสนเทศ สรุปความคิดจากมุมมองที่แตกต่าง เป็นแนวคิดใหม่ที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

3. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ หมายถึง นักศึกษามีความตระหนักและสามารถประพฤติตนตามสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของความเป็นพลเมือง

4. มีระเบียบวินัย หมายถึง นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้

5. มีจิตสาธารณะ หมายถึง นักศึกษามีจิตใจที่เสียสละเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชน สังคมด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน

6. มีศักดิ์ศรีแห่งตน หมายถึง นักศึกษารู้จักหรือรับรู้ว่าคุณค่า

7. ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่าความเป็นไทย หมายถึง นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมไทย

8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ หมายถึง นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นและสามารถทำงานร่วมกันได้

9. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม หมายถึง นักศึกษามีความกล้าที่จะแสดงออกถึงการทำความดี

จากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ข้อที่ 3 มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ เน้นให้เห็นถึงการผลิตบัณฑิตให้เป็นพลเมืองผู้มีความรับผิดชอบ ซึ่งประการหนึ่งของคุณลักษณะพลเมือง จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่มีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นสิ่งสำคัญและเป็นกลไก ในการพัฒนาอย่างแท้จริง การรู้จักรับผิดชอบรายรับ รายจ่ายของตนเองให้มีความเหมาะสม ใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งการอุปโภคและบริโภค ไม่เป็นภาระหรือสาเหตุอันจะเป็นปัญหาสังคมต่อไป อนึ่งเชื่อมโยงให้เห็นว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ข้อที่ 4 มีระเบียบวินัย เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของคน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรม การกระทำของตนเอง เป็นองค์ประกอบหนึ่งของลักษณะชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในชีวิต และหากเพียร

พยายามสร้างระเบียบวินัยในชีวิตของตนเองได้ ทำได้ดีที่สุด เมื่อคนในสังคม คนในประเทศ ก็จะมีลักษณะชีวิตที่มีระเบียบวินัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สามารถพัฒนาสังคมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ประเทศชาติก็จะทัดเทียมกับนานาประเทศด้วย

7. บริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เดิมคือโรงเรียนประณีตศิลปกรรม สังกัดกรมศิลปากร เปิดสอนวิชาจิตรกรรมและประติมากรรมให้แก่ข้าราชการและนักเรียนในสมัยนั้นโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (เดิมชื่อ Corrado Feroci) ชาวอิตาลี ซึ่งเดินทางมารับราชการในประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนแห่งนี้ขึ้น และได้เจริญเติบโตเป็นลำดับเรื่อยมา จนกระทั่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2486 คณะจิตรกรรมและประติมากรรม ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นคณะวิชาแรก (ปัจจุบันคือคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์) ในปี พ.ศ. 2498 จัดตั้งคณะสถาปัตยกรรมไทย (ซึ่งต่อมาได้ปรับหลักสูตรและเปลี่ยนชื่อเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) และคณะโบราณคดี หลังจากนั้นได้จัดตั้งคณะมัณฑนศิลป์ขึ้นในปีต่อมา

ปี พ.ศ. 2509 มหาวิทยาลัยศิลปากร มีนโยบายที่จะเปิดคณะวิชาและสาขาวิชาที่หลากหลายขึ้น แต่เนื่องจากบริเวณพื้นที่ในวังท่าพระคับแคบมาก ไม่สามารถจะขยายพื้นที่ออกไปได้ จึงได้ขยายเขตการศึกษาไปยังพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยจัดตั้งคณะอักษรศาสตร์ พ.ศ. 2511 คณะศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2513 และคณะวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2515 ตามลำดับ หลังจากนั้นจัดตั้งคณะเภสัชศาสตร์ พ.ศ. 2529 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 และจัดตั้งคณะดุริยางคศาสตร์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2542 เพื่อให้เป็น มหาวิทยาลัยที่มีความสมบูรณ์ ทางด้านศิลปะมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. 2540 มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ขยายเขตการศึกษาไปจัดตั้งวิทยาเขตแห่งใหม่ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อกระจายการศึกษาไปสู่ภูมิภาค ใช้ชื่อว่า "วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี" จัดตั้งคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร ในปี พ.ศ. 2544 คณะวิทยาการจัดการ ในปี พ.ศ. 2545 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์

ปรัชญา “ศิลป์และศาสตร์ สร้างสรรค์ชาติยั่งยืน”

ปณิธาน “สร้างสรรค์ศิลปะ วิทยาการ และภูมิปัญญาเพื่อสังคม”

วิสัยทัศน์ “ศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์”

ค่านิยมหลัก

T = Transparency	มีความโปร่งใส
E = Excellence	มุ่งเน้นความเป็นเลิศ
A = Amicability	มีความเป็นกัลยาณมิตร
M = Moral Courage	มีความกล้าหาญทางจริยธรรม

ขีดความสามารถหลัก

S = Scientific Thinking	คิดอย่างเป็นระบบเชิงวิทยาศาสตร์
I = Integrity	มีศักดิ์ศรีแห่งตน
L = Love of Wisdom	มีสติปัญญา
P = Public Mind	มีจิตสาธารณะ
A = Art Appreciation	ตระหนักซึ่งในคุณค่าแห่งศิลปะ
K = Knowledgeable	มีความรอบรู้
O = Outcomes Oriented Person	มุ่งเน้นผลลัพธ์ของงานที่เป็นเลิศ
R = Responsible Man	เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบสูง
N = Need for Achievement	เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

โดยประเภทของกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานงานกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีขึ้นในสถาบันอย่างเพียงพอกับความต้องการ ของนักศึกษา มีประโยชน์และมีคุณภาพดี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาที่ส่งเสริม ให้นักศึกษาได้ดำเนินการออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ
3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม
4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

นุรีมี อาแว (2558: 605) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปะนาเระ (รัฐอุทิศ) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปะนาเระ (รัฐอุทิศ) โดยแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวน 30 คน 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 60 คน ได้แก่ กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดจิตสาธารณะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.10/81.00 2) ระดับจิตสาธารณะ หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียน ด้วยชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ เรียนด้วยวิธีการเรียน แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และ 4) ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ การประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

นพเก้า ณ พัทลุง (2558: 33) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับ นิสิตครูในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นิสิตครู ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติการจัดการ เรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีผลการประเมินคุณภาพในระดับมากที่สุด 2. ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครู ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นิสิตครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนเรื่องการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนิสิตครู มีความสามารถในการปฏิบัติการ จัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับดีมาก

สุภมาส อังศุโชติ และ กาญจณี กังวานพรศิริ (2558: 1) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของ ลักษณะชุมชนต่อโมเดลการส่งเสริมการออม ของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรง ของโมเดลการส่งเสริมการออมของ ผู้สูงอายุในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของจังหวัดนนทบุรีตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษา อิทธิพลของลักษณะชุมชนต่อโมเดลการส่งเสริมการออม ของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรีตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้สูงอายุจำนวน 690 คน ที่สุ่มแบบหลายขั้นตอนจาก ผู้สูงอายุใน 48 ตำบล 5 อำเภอ ของจังหวัด นนทบุรี โดยแยกเป็นผู้สูงอายุในชุมชนเมือง 312 คน และ ผู้สูงอายุในชุมชนชนบท 378 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และโมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ ผลการวิจัยพบว่า (1) โมเดลการส่งเสริมการออมของผู้สูงอายุ ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ของจังหวัดนนทบุรีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ใน เกณฑ์ดี โดยมีค่า $\chi^2 = 155.64$, $df = 79$, $p\text{-value} = 0.000$, $\chi^2 / df = 1.97$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.95$, $CFI = 0.99$, $RMSEA = 0.038$, $SRMR = 0.035$ ปัจจัย เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยคัดสรรมาอธิบายความแปรปรวนของการออมของผู้สูงอายุในชุมชนเมืองและชุมชน ชนบทของจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 55 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการออมของผู้สูงอายุในจังหวัด นนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานภาพทาง การเงิน ($\beta = 0.93$) และลักษณะส่วนบุคคล ($\beta = 0.31$) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการออมของ ผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = 0.10$) ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มการออมในชุมชน

ทรายทอง เลิศเปียง (2557: 15) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทาง การเงินส่วนบุคคล ของนักศึกษาสาขาการบัญชีคณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนลำปางพณิชยการและ เทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ของนักศึกษา สาขาการบัญชีคณะบริหารธุรกิจ โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง จำนวน 130 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมพฤติกรรมการ ใช้เงินของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ โดยพฤติกรรมการใช้เงินด้านการศึกษามีค่าเฉลี่ย มากที่สุด รองลงมา คือด้านนันทนาการและกิจกรรมทางสังคม สำหรับด้านความจำเป็นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการศึกษาการวางแผนการเงินส่วนบุคคล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้าน การวางแผนหาเงิน/เปลี่ยนงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเก็บเงินออม ด้านจัดสรรเวลาเพื่อหา

ความรู้ ความเข้าใจในการลงทุน และด้านการบริหารภาระหนี้สิน อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลของบันทึกบัญชีส่วนบุคคลพบว่า ในระยะเวลา 1 เดือนรายรับส่วนใหญ่มาจาก รับเงินจากผู้ปกครอง อันดับสองจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และรายได้จากการทำงานพิเศษเป็นอันดับสุดท้าย รายจ่ายส่วนใหญ่ เป็นค่าอาหารค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ ค่าหอพัก ค่าโทรศัพท์ ค่าของใช้ และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาของรายรับจำนวน ร้อยละ 100 มีรายจ่าย จำนวนร้อยละ 95.20 คงเหลือเงินออม ร้อยละ 4.80

อภิยุทธ์ นวอัจฉริยะกิจ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพักในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพัก 2) เปรียบเทียบลักษณะการใช้จ่ายของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงของมหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพัก และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการหารายได้เสริมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพักในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษพบว่าในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปีได้รับเงินสนับสนุน 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นพบว่าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าเดินทางไปกลับมหาวิทยาลัย ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค (ของใช้ส่วนตัว) ค่าพักผ่อนหย่อนใจ และค่ารักษาพยาบาล รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักและอาหาร 2,001 - 3,000 บาทต่อเดือน และมีค่าใช้จ่ายอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 1,001 - 2,000 บาทต่อเดือน พฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมการใช้จ่ายมากที่สุดคือด้านความจำเป็นพื้นฐาน รองลงมาคือด้านการศึกษา ส่วนด้านนันทนาการและกิจกรรมทางสังคมมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเป็นอันดับสุดท้าย เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพักในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายมีพฤติกรรมการใช้จ่ายใกล้เคียงกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการหารายได้เสริมของนักศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการหารายได้เสริมของนักศึกษามีปัจจัยเกี่ยวกับเรื่อง 1) เงินสนับสนุนที่ได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย 2) เศรษฐกิจตกต่ำส่งผลทำให้ค่าครองชีพสูง 3) ค่านิยมการดำเนินชีวิตแบบเกินความจำเป็นของนักศึกษา 4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน 5) ค่าลงทะเบียนเรียน /ค่าเล่าเรียนสูง 6) การใช้อินเทอร์เน็ต 7) ภาระหนี้สิน 8) ฐานะครอบครัว 9) เวลาว่างช่วงปิดภาคฤดูร้อน 10) ความสามารถในการทำงาน ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหาเงินไม่พอต่อค่าใช้จ่ายนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าขอเงินเพิ่มจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือยืมเงินจากเพื่อน และหางานพิเศษทำ (Part time)

สุธาณี บัวชาบาล (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาวิทยาลัยการปกครอง ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาชั้นปี สุดท้าย วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายรับที่ได้รับจากบิดา มารดา โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาร้อยละ 30 ของรายได้ ที่ได้รับในแต่ละเดือน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ร้อยละ 50 ของรายได้และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจและค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอยู่ถึงร้อยละ 50 จะเห็นว่า นักศึกษามีรายจ่ายมากกว่ารายได้ที่ได้รับและหากประสบปัญหาเงินไม่พอใช้จ่ายในแต่ละเดือนก็จะแก้ไขปัญหาโดยการขอเพิ่มจากบิดา มารดาหรือทำงานพิเศษ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาขาดการวางแผนในการใช้จ่ายให้รายจ่ายมี สัดส่วน พอติดกับรายรับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น ควรดูแลและปลูกฝังให้ความรู้แก่นักศึกษาในการวางแผนการใช้จ่าย ลดพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จัดสรรค่าใช้จ่ายและทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า เพื่อก้าวเข้าสู่วัยทำงานอย่างมีคุณภาพ ไม่สับสนประสพภาวะเป็นหนี้สินซึ่งส่งผลให้ตนเอง และครอบครัวเดือดร้อนในอนาคต

สุภัทธร ทวีจันทร์ (2556: 7) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง:กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลาง ตำบลชะมูน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดทำบัญชีครัวเรือนในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อศึกษาทัศนคติ ปัญหา อุปสรรคของการประยุกต์ใช้การบัญชีครัวเรือน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีชุมชน โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนชุมชนบ้านกลาง จำนวน 300 ราย ซึ่งได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 50 ราย จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน/ครอบครัว ที่ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยภาพรวมชุมชนชาวบ้านกลางมีความรู้เกณฑ์รายรับ-รายจ่าย เกณฑ์คำนวณต้นทุน และเกณฑ์การออม อยู่ในระดับมากและสามารถยกตัวอย่างประกอบได้อย่างชัดเจน ชุมชนชาวบ้านกลางมีการรับรู้ และการส่งเสริมองค์ความรู้ มีทักษะปฏิบัติในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนมีระบบการคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในระดับปานกลาง และสภาพปัจจุบันของ การจัดทำ บัญชีครัวเรือนเป็นไปด้วยความสมัครใจ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดบังคับให้ทำ ปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ไม่มีเวลาในการบันทึกรายการที่เป็นปัจจุบันในแต่ละวัน และไม่สามารถยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดทำรายรับ-รายจ่ายได้ อีกทั้งขาดแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี ขาดตัวแทนในการถ่ายทอด และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

อนงค์นุช เทียนทอง และ กัญญารัตน์ วงษ์ชมพู (2554: 236) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรม และรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมและรูปแบบการออมและปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มพนักงานสถาบันการเงินและ กลุ่มข้าราชการ เลือกที่จะออมเงินมากกว่าลงทุนทางการเงินซึ่งการออมเงินจะออมในรูปแบบฝากออมทรัพย์ และฝาก แบบสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินจะมีการลงทุนทางการเงินมากกว่ากลุ่มข้าราชการ ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของสองกลุ่ม พบว่า ทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรม การเลือกออมเงินไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการเลือกลงทุนทางการเงินจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมและการลงทุน ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งให้ความสำคัญมากที่สุดกับ ปัจจัยความมั่นคงของสถาบันการเงิน และกลุ่มข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุดเพิ่มเข้ามากับปัจจัยผลตอบแทน จากการลงทุน

ณัฐพรพรรณ คชโสภณ (2553: 3) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อส่งเสริมการออมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลการออมของนักเรียนมัธยมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อส่งเสริมการออมของนักเรียนมัธยมศึกษาตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ทดสอบประสิทธิผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อส่งเสริม การออมของนักเรียนมัธยมศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีที่เรียนอยู่ในปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมัธยมศึกษาที่รักการออมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 14 - 15 ปี นักเรียนมีเงิน มาใช้จ่ายที่โรงเรียนเดือนละ 1,001 - 5,000 บาท รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท ผู้ปกครองส่วนมากมีอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม และรับราชการ และระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนมาก อยู่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 2. รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อส่งเสริมการออมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เหมาะสม คือเป็นการพัฒนาการจัดการเทคโนโลยีธนาคารแบบเอทีเอ็ม ในโรงเรียนโดยลำพังเหมือนธนาคารทั่วไปที่ใช้บัตรเอทีเอ็ม โดยมีครูที่มีความรู้ด้านการเงินการบัญชีและคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการธนาคาร และให้ความรู้แก่นักเรียนที่เป็นลูกค้าออมเงินตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการสอน 3. ผลการประเมินประสิทธิผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อ ส่งเสริมการออมของนักเรียนมัธยมศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมกับนักเรียนกลุ่มทดลอง มีจำนวนครั้งและจำนวนเงินในการออม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีจำนวนครั้งการออมและยอดเงินออมสูงกว่านักเรียน ในกลุ่มควบคุม ทั้งในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล

สนทยา เขมวรัตน์ และดวงใจ เขมวรัตน์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการหารายได้ ด้านการใช้จ่าย ด้านการออม และด้านการลงทุน โดยจำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 445 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 52 ข้อ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t - test for independent sample, F - test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมการ วางแผนทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อยู่ในระดับปฏิบัติ เป็นบางครั้ง โดยด้านที่มีระดับพฤติกรรมสูงสุด คือ ด้านการใช้จ่าย รองลงมา คือ ด้านการออม และ ด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการลงทุน นักศึกษาที่มีเพศ มีระดับชั้นปี คณะวิชาต่างกัน มีพฤติกรรม การวางแผนทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ลิขนะ พงศาปาน (2550: บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรคริสตจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1. แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มเซลล์ (Cell Group) แผนการจัดกิจกรรมระหว่างสัปดาห์ และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2. แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา 3. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม 4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรมที่มีต่อ กิจกรรมเสริมหลักสูตรคริสตจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรคริสตจริยธรรมที่ได้พัฒนาขึ้น เป็นลักษณะกิจกรรม 2 ประเภท คือ กิจกรรมการเรียนรู้หลักธรรมคำสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมในภาคปฏิบัติ ใช้เวลาระหว่างสัปดาห์ รวมถึงโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแต่ละกิจกรรมพบว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และได้รับประโยชน์อย่างมาก 2. ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรคริสตจริยธรรม มีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน่าพอใจ 4. ความคิดเห็นของนักเรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรม ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Laily, Mohd and Sabri (2010) ได้ทำการสำรวจการออมเพื่อชราภาพ ของพนักงาน ในประเทศมาเลเซีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังพนักงาน 2,246 คนที่ทำงานใน 23 หน่วยงาน โดยแยกเป็นราชการ 12 แห่ง และเอกชน 11 แห่ง ได้รับแบบสอบถามคืนประมาณร้อยละ 90.6 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการ Binary Logistic โดยมีการออมเพื่อยามชราเป็นตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา เชื้อชาติสถานภาพการสมรส รายได้รวมของครัวเรือน การรับมือ กับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ความรู้ด้านการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ผลผลิตในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ลูกจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชนส่วนใหญ่มีการออมเพื่อชราภาพ รายได้ไม่ใช่ ตัวแปรสำคัญในการออม พฤติกรรมทางการเงินมีผลต่อโอกาสในการออม การเข้าถึงบริการ ทางการเงินและความรู้เกี่ยวกับบริการทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการออม ข้อเสนอแนะ จากคณะผู้วิจัยก็คือควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านการเงินแก่พนักงาน

วิกกินส์ และคณะ (Wiggins and others, 1971: 289) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัย ในตนเอง ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีความรับผิดชอบสูง มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพที่ดีกว่า ผู้ที่ขาดวินัยในตนเอง

มูสเซน (Mussen, 1969: 335 - 341) ศึกษาพบว่า การฝึกวินัยที่ได้ผลและมั่นคงที่ต้องการ ให้เกิดในตัวเด็กคือวินัยในตนเอง ที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนและภายนอกตน การควบคุมภายในตน เช่น การอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกจะช่วย ปลุกฝังได้เพียงเล็กน้อย

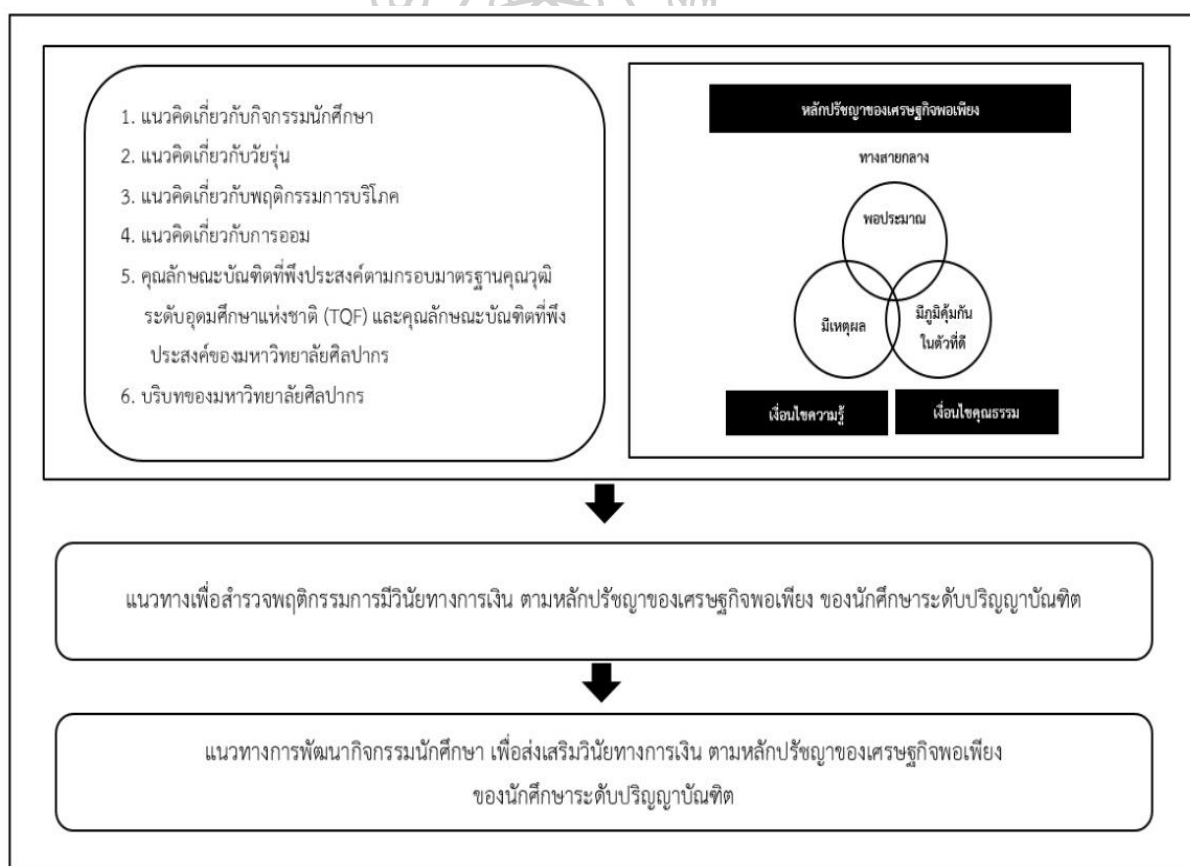
ออซูเบล (Ausubel, 1968: 459) ได้แสดงความคิดเห็นว่าวินัยในตนเองมาจากการควบคุม จากทั้งภายในและภายนอก ซึ่งการควบคุมภายใน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู และการควบคุมภายนอก ที่เป็นการลงโทษหรือการบังคับจะช่วยในการปลุกฝังวินัยในตนเองได้น้อย

เชเวียคอฟ และ ฟริทซ์ (Sheviakov and Fritz, 1955) ได้ศึกษาประเภทของวินัยที่ควร จะปลุกฝังให้แก่เด็ก พบว่า ควรจะเป็นการปลุกฝังวินัยในตนเองมากกว่าวินัยที่มาจากการปฏิบัติตาม คำสั่ง ซึ่งควรจะเป็นเรื่องของการเต็มใจที่จะกระทำไม่ใช่กระทำตามคำสั่งหรือการถูกลงโทษ การปลุกฝังวินัยในตนเองสำหรับเด็ก ควรอยู่บนพื้นฐานของความชื่นชมและความรัก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการพัฒนาหรือส่งเสริมพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมให้แก่นักศึกษา จะต้องทำโดยผ่านกระบวนการทั้งในการเรียนรู้และ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถาบันการศึกษาหรือสังคมมุ่งหวัง

9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องของ แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับการออม แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และบริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ เพื่อเป็นแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Methodology) ที่แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ช่วงแรกเป็นการวิจัยหลัก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อตอบปัญหาการวิจัย และต่อด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ช่วยในการอธิบายผลให้กระจ่างยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5,718 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากจำนวน 14 คณะวิชา คณะวิชาละ 30 คน จำนวนทั้งสิ้น 420 คน ซึ่งใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ซึ่งเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนมีปัจจัย 4 ประการ คือ เพศ คณะวิชา แหล่งที่มาของรายรับ และประเภทของรายรับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ เพศ อายุ คณะวิชา ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะการเดินทาง

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ แหล่งที่มาของรายรับ ประเภทของรายรับ รายรับเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน การวางแผนรายจ่าย วิธีการออมเงิน เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นคำถามลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนน ซึ่งมีความหมายดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นคำถามลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนซึ่งมีความหมายดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้านวินัยทางการเงินและพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักศึกษาและแนวทางกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2 สร้างแบบสอบถามวินัยทางการเงินของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ ในรูปแบบวัดค่า 5 ระดับ

1.3 นำแบบสอบถามวินัยทางการเงินของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปปรึกษาที่ปรึกษาวิจัยตรวจ เพื่อขอรับคำแนะนำ

1.4 แก้ไขแบบสอบถามวินัยทางการเงินของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิจัย

1.5 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินค่าความเที่ยงตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยให้ลงความเห็น

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดไม่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\frac{\sum R}{N}$ = ผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยแบบสอบถามเมื่อผ่านการประเมินความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว จะต้องมามีค่าความสอดคล้องในทุกข้อมากกว่า 0.5 ขึ้นไป จึงนำมาใช้เป็นแบบสอบถามได้ ซึ่งการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ในแต่ละข้อคำถาม ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วเฉพาะข้อที่มีค่าตามเกณฑ์คะแนนที่กำหนด ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10 ของแบบสอบถาม ฉบับจริง ทั้งหมดคือ 42 ชุด โดยมีวิธีการคำนวณแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try out) ดังนี้

คำนวณจาก
$$N = \frac{n \times 100}{100}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการนำไปทดลองใช้ (Try out)
 10 แทน ร้อยละของแบบสอบถาม

ดังนั้น
$$N = \frac{420 \times 100}{100}$$

$$N = 42$$

1.7 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1974: 161) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 N คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 s_i^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ
 s_t^2 คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

สำหรับแบบสอบถามวินัยทางการเงินของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต ที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เมื่อนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.78 โดยแยกแบบสอบถามแต่ละส่วนดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ เท่ากับ 0.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล เท่ากับ 0.76

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เท่ากับ 0.89

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เงื่อนไขความรู้ เท่ากับ 0.72

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เงื่อนไขคุณธรรม เท่ากับ 0.74

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เท่ากับ 0.82

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประเภทกิจกรรมนักศึกษา ส่งเสริมวินัยทางการเงินระดับใด เท่ากับ 0.72

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับใด เท่ากับ 0.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) อยู่ในระดับใด เท่ากับ 0.76

1.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และผลที่ได้มาทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม เป็นฉบับสมบูรณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา
2. ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 420 คน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมวลผลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประมวลผลข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยค่าระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 4 กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประมวลผลข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981) มาใช้แปลความหมายของเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ การวิเคราะห์ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปของความเรียง

ขั้นตอนที่ 2

จัดการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยกำหนดหัวข้อการอภิปรายแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2562 เวลา 17.00 – 20.00 น. ณ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ห้องประชุมศรีอรุณ ชั้น1 อาคารเพชรรัตน-สุวัทนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการอภิปรายกลุ่มย่อย แบ่งออกเป็น

1. ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ร่วมอภิปราย คือ

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมนักศึกษา
2. เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยศิลปากร และมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนานักศึกษา กำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา
3. เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมอภิปรายได้แก่

1. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
2. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านศิลปะ
3. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านสังคม
4. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านวิทยาศาสตร์
5. นักศึกษา สาขาด้านศิลปะ
6. นักศึกษา สาขาด้านสังคม และนักศึกษา สาขาด้านวิทยาศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประเด็น คำถามดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร บริบทตามกลุ่มสาขาด้านศิลปะ, สังคม, วิทยาศาสตร์
2. ประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแนวคำถามที่ใช้ในการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาพัฒนาขึ้นเป็นแนวคำถามที่ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้อง
3. ทำการปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถาม ตามข้อเสนอแนะ

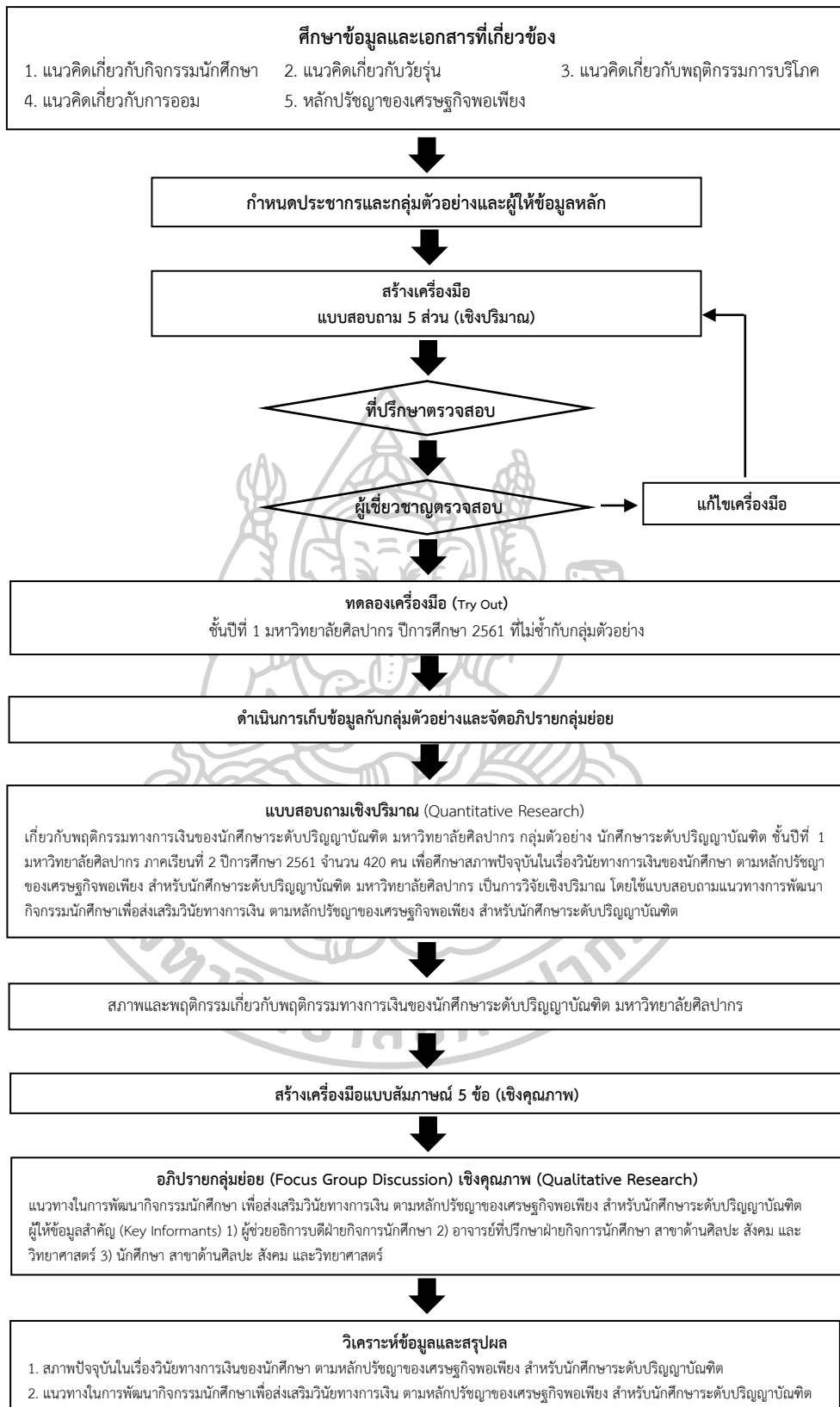
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยกำหนดหัวข้อการอภิปรายแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีผู้ร่วมอภิปรายได้แก่

1. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
2. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านศิลปะ
3. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านสังคม
4. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา สาขาด้านวิทยาศาสตร์
5. นักศึกษา สาขาด้านศิลปะ
6. นักศึกษา สาขาด้านสังคม และนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ประมวลผลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปของความเรียง

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Methodology) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร รายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ คณะวิชา ลักษณะที่พักอาศัย และลักษณะการเดินทาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	98	23.33
2) หญิง	322	76.67
รวม	420	100.00
อายุ		
1) 17 ปี	0	0.00
2) 18 ปี	96	22.86
3) 19 ปี	240	57.14
4) 20 ปี	62	14.76
5) มากกว่า 20 ปี	22	5.24
รวม	420	100.00
คณะวิชา		
1) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์	30	7.14
2) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	30	7.14
3) คณะโบราณคดี	30	7.14
4) คณะมัณฑนศิลป์	30	7.14
5) คณะอักษรศาสตร์	30	7.14
6) คณะศึกษาศาสตร์	30	7.14
7) คณะวิทยาศาสตร์	30	7.14
8) คณะเภสัชศาสตร์	30	7.14
9) คณะวิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	30	7.14
10) คณะดุริยางศาสตร์	30	7.14
11) คณะสัตวศาสตร์	30	7.14

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
คณะวิชา (ต่อ)		
12) คณะวิทยาการจัดการ	30	7.14
13) คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	30	7.14
14) คณะวิทยาลัยนานาชาติ	30	7.14
รวม	420	100.00
ลักษณะที่พักอาศัย		
1) บ้านพัก	73	17.38
2) หอพักเอกชน / บ้านเช่า	204	48.57
3) หอพักของมหาวิทยาลัย	143	34.05
รวม	420	100.00
ลักษณะการเดินทาง		
1) เดินเท้า	112	26.67
2) จักรยาน	104	24.76
3) จักรยานยนต์	86	20.48
4) รถยนต์	28	6.67
5) ขนส่งสาธารณะ	90	21.42
รวม	420	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 322 คน คิดเป็น ร้อยละ 76.67 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี มีจำนวน 240 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.14 รองลงมา คืออายุ 18 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 และน้อยที่สุดคือ อายุมากกว่า 20 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.24

คณะวิชา พบว่า ทั้ง 14 คณะวิชา มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากันทุกคณะวิชา คือจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 7.14

ลักษณะที่พักอาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่หอพักเอกชน / บ้านเช่า มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมา คืออาศัยอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย มีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 34.05 และน้อยที่สุด คืออาศัยอยู่บ้านพัก มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 17.38

ลักษณะการเดินทาง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ เดินทางมามหาวิทยาลัย ด้วยการเดินเท้า มีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาคือการเดินทางด้วยรถจักรยาน มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 24.76 และน้อยที่สุด คือการเดินทางด้วยรถยนต์ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม แหล่งที่มาของรายรับ ประเภทของรายรับ เฉลี่ยรายรับต่อเดือน เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือน การวางแผนรายจ่าย วิธีการออมเงิน และเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งที่มาของรายรับ		
1) บิดา/มารดา	392	58.68
2) ผู้อุปการะ	34	5.10
3) รายได้เสริม	55	8.23
4) กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)	127	19.01
5) กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.)	60	8.98
รวม	668	100.00
ประเภทของรายรับ		
1) รายวัน	30	7.14
2) รายสัปดาห์	163	38.81
3) รายเดือน	220	52.38
4) รายภาคการศึกษา	6	1.43
5) รายปีการศึกษา	1	0.24
รวม	420	100.00

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เฉลี่ยรายรับต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก)		
1) น้อยกว่า 2,000 บาท	13	3.10
2) 2,501 – 3,000 บาท	45	10.71
3) 3,501 – 4,000 บาท	93	22.14
4) 4,501 – 5,000 บาท	91	21.67
5) 5,501 – 6,000 บาท	77	18.33
6) มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป	101	24.05
รวม	420	100.00
เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก)		
1) น้อยกว่า 2,000 บาท	14	3.33
2) 2,001 – 2,500 บาท	50	11.90
3) 2,501 – 3,000 บาท	34	8.10
4) 3,001 – 3,500 บาท	39	9.29
5) 3,501 – 4,000 บาท	51	12.14
6) 4,001 – 4,500 บาท	67	15.95
7) 4,501 – 5,000 บาท	47	11.19
8) 5,001 – 5,500 บาท	48	11.43
9) 5,501 – 6,000 บาท	31	7.38
10) มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป	39	9.29
รวม	420	100.00
การวางแผนรายจ่าย		
1) ทำบัญชีรายจ่าย (สมุดบัญชี)	53	12.62
2) ทำบัญชีรายจ่าย (ออนไลน์)	99	23.57
3) ไม่ทำบัญชีรายจ่าย	268	63.81
รวม	420	100.00
วิธีการออมเงิน		
1) ออมก่อนใช้จ่าย	172	40.95
2) ออมหลังใช้จ่าย	248	59.05
รวม	420	100.00

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน		
1) น้อยกว่า 200 บาท	97	23.10
2) 201 – 300 บาท	81	19.29
3) 301 – 400 บาท	26	6.19
4) 401 – 500 บาท	66	15.71
5) 501 – 600 บาท	29	6.90
6) 601 – 700 บาท	12	2.86
7) 701 – 800 บาท	9	2.14
8) 801 – 900 บาท	7	1.67
9) 901 – 1,000 บาท	44	10.48
10) มากกว่า 1,000 บาท ขึ้นไป	49	11.67
รวม	420	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จำแนกได้ดังนี้

แหล่งที่มาของรายรับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ได้รับรายรับจากบิดา/มารดา มีจำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 รองลงมา คือได้รายรับจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 19.01 และน้อยที่สุด คือได้รายรับจากผู้อุปการะ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10

ประเภทของรายรับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ได้รับรายรับเป็นรายเดือน มีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 รองลงมาได้รับรายรับเป็นรายสัปดาห์ มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 38.81 และน้อยที่สุด คือได้รับรายรับเป็นรายปีการศึกษา มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.24

เฉลี่ยรายรับต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 24.05 รองลงมา มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,501 – 4,000 บาท มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 และน้อยที่สุดคือ มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 2,000 บาท มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10

เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 4,001 – 4,500 บาท มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 15.95 รองลงมา มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,501 – 4,000 บาท มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.14 และน้อยที่สุด มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 2,000 บาท มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

การวางแผนรายจ่าย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ไม่ทำบัญชีรายจ่าย มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 63.81 รองลงมาคือทำบัญชีรายจ่าย (ออนไลน์) จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 23.57 และน้อยที่สุด คือทำบัญชีรายจ่าย (สมุดบัญชี) มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 12.62

วิธีการออมเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เลือกวิธีออมเงินแบบออมหลังใช้จ่ายมีจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 59.05 รองลงมาคือออมก่อนใช้จ่าย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 40.95

เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ออมเงินเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 200 บาท มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 รองลงมาคือออมเงินอยู่ระหว่าง 201 - 300 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 19.29 และน้อยที่สุด คือออมเงินอยู่ระหว่าง 801 – 900 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.67

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ศึกษา พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) เงื่อนไขคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	4.25	0.81	มาก
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล	4.04	0.77	มาก
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	4.11	0.75	มาก
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้	4.03	0.72	มาก
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	4.20	0.76	มาก
การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	0.75	มาก
ผลรวม	4.12	0.76	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.81) รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.76) และ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.72) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษารู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต	3.93	0.78	มาก
2. นักศึกษามีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะ และความเป็นอยู่กับชีวิตประจำวัน โดยไม่ใช้จ่ายเกินตัวไม่สร้างหนี้สิน	4.11	0.77	มาก
3. นักศึกษาเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้เพื่อในยามจำเป็น	3.96	0.89	มาก
4. นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดกฎหมาย	4.61	0.66	มากที่สุด
5. นักศึกษาไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน	4.63	0.62	มากที่สุด
ผลรวม	4.25	0.81	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.81) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษาไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.62) รองลงมาได้แก่ นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดกฎหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.66) และ นักศึกษารู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุ หรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.78) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 5 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษาใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คุ่มค่าและตามความจำเป็น	3.90	0.77	มาก
2. นักศึกษาใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ	4.03	0.70	มาก
3. นักศึกษามีการวางแผนชีวิตประจำวันเป็นขั้นตอน	3.87	0.84	มาก
4. นักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม	4.33	0.71	มาก
5. นักศึกษาทบทวนสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนลงมือทำเสมอ	4.07	0.76	มาก
ผลรวม	4.04	0.77	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.77) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.71) รองลงมาได้แก่นักศึกษาทบทวนสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนลงมือทำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.76) และ นักศึกษามีการวางแผนชีวิตประจำวันเป็นขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.84) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 6 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษามีวินัยในตนเองเสมอ	3.85	0.77	มาก
2. นักศึกษามีความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่	4.11	0.79	มาก
3. นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งพาตนเอง ในชีวิตประจำวันได้	4.24	0.71	มาก
4. นักศึกษามีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้	4.18	0.69	มาก
5. นักศึกษาปลุกฝังหรือเผยแพร่ความคิดเรื่องความซื่อสัตย์ อดทน อดออมให้กับผู้อื่นเสมอเมื่อมีโอกาส	4.16	0.70	มาก
ผลรวม	4.11	0.75	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.71) รองลงมาได้แก่ นักศึกษามีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.69) และ นักศึกษามีวินัยในตนเองเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.77) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 7 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.86	0.72	มาก
2. นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตได้	3.97	0.67	มาก
3. นักศึกษามักแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ	4.24	0.66	มาก
4. นักศึกษานำความรู้วิชาชีพที่ศึกษามาประยุกต์ และสร้างมูลค่าให้แก่ชีวิตได้	3.95	0.76	มาก
5. นักศึกษายึดมั่นในอุดมคติการดำเนินชีวิตของ ตนเอง	4.15	0.71	มาก
ผลรวม	4.03	0.72	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.72) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษามักแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.66) รองลงมาได้แก่ นักศึกษายึดมั่นในอุดมคติการดำเนินชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.72) และ นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.72) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 8 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต	4.45	0.63	มาก
2. นักศึกษามีความรู้สึกรู้สึกผิดกับสิ่งที่ตนเองกระทำ	4.36	0.75	มาก
3. นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.09	0.70	มาก
4. นักศึกษารู้จักใช้ชีวิตแบบทางสายกลาง ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป	4.10	0.70	มาก
5. นักศึกษาสนใจและเห็นความสำคัญของศาสนาในการดำเนินชีวิต	3.99	0.91	มาก
ผลรวม	4.20	0.76	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.76) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ นักศึกษามีความรู้สึกรู้สึกผิดกับสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.75) และ นักศึกษาสนใจและเห็นความสำคัญของศาสนาในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.76) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 9 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.72	มาก
2. นักเรียนประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การดำเนินชีวิตได้	3.93	0.78	มาก
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.71	มาก
4. หลักปรัชญา ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักเรียนได้	4.10	0.76	มาก
5. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม	4.25	0.74	มาก
ผลรวม	4.11	0.75	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเข้าใจและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.74) รองลงมาได้แก่ นักเรียนเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.71) และ นักเรียนประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การดำเนินชีวิตได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.78) เป็นลำดับสุดท้าย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินให้แก่นักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่

ตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา	3.96	0.82	มาก
2. การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร	4.26	0.69	มาก
3. การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)	4.14	0.68	มาก
ผลรวม	4.15	0.73	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.73) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษาเห็นว่าการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.69) รองลงมาได้แก่ การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.68) และความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา และกิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.82) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ที่ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้นักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมวิชาการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	3.93	0.78	มาก
2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ	3.88	0.83	มาก
3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม	3.95	0.81	มาก
4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม	3.96	0.83	มาก
5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม	4.06	0.83	มาก
ผลรวม	3.96	0.82	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินให้นักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.82) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นักศึกษาเห็นว่ากิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.83) รองลงมาได้แก่กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.83) และ กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.83) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรม
นักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยศิลปากร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ	4.10	0.70	มาก
2. มีศักดิ์ศรีแห่งตน	4.33	0.69	มาก
3. มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ	4.31	0.66	มาก
4. ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่าความเป็นไทย	4.27	0.70	มาก
5. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่	4.34	0.65	มาก
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.29	0.68	มาก
7. มีระเบียบวินัย	4.21	0.70	มาก
8. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม	4.25	0.68	มาก
9. มีจิตสาธารณะ	4.28	0.68	มาก
ผลรวม	4.26	0.69	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.69) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ ด้านมีศักดิ์ศรีแห่งตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.69) และ ด้านมีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรม
นักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา (TQF)	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.18	0.65	มาก
2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.23	0.65	มาก
3. ด้านความรู้	4.14	0.68	มาก
4. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยี	4.00	0.74	มาก
5. ด้านทักษะทางปัญญา	4.16	0.67	มาก
ผลรวม	4.14	0.68	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.68) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.65) รองลงมาได้แก่ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.65) และ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.74) เป็นลำดับสุดท้าย

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 14 สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน (คน)
1	ควรมีสื่อ/วิธีการ/กิจกรรมที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3
2	การออม และการใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็น ส่งผลดีต่อชีวิตในวันข้างหน้า	6
3	ควรมีการจัดอบรม/สอน ในเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างเป็นระบบและไม่ยุ่งยาก	10
4	ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยสามารถส่งเสริมการออมเงินได้	14
5	ควรมีผู้ฝากเงินภายในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการออมในรูปแบบต่าง ๆ	5
6	ควรใช้วิธีที่หลากหลาย มีการบูรณาการหลักวิธีอื่น ๆ เพื่อบุคคลที่มีสถานะต่างกันเพื่อที่จะได้มีวิธีจัดการปัญหาได้ตรงจุดของแต่ละบุคคล	1
รวม		39

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 คน มีผู้แสดงความคิดเห็นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจำนวน 39 คน โดยข้อเสนอแนะที่มีผู้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยสามารถส่งเสริมการออมเงินได้ จำนวน 14 คน รองลงมาคือ ควรมีการจัดอบรม/สอน ในเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างเป็นระบบและไม่ยุ่งยาก จำนวน 10 คน, การออม และการใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็น ส่งผลดีต่อชีวิตในวันข้างหน้า จำนวน 6 คน, ควรมีผู้ฝากเงินภายในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการออมในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 5 คน, ควรมีสื่อ/วิธีการ/กิจกรรมที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน และ ควรใช้วิธีที่หลากหลาย มีการบูรณาการหลักวิธีอื่น ๆ เพื่อบุคคลที่มีสถานะต่างกันเพื่อที่จะได้มีวิธีจัดการปัญหาได้ตรงจุดของแต่ละบุคคล จำนวน 1 คน

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 การจัดการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ในหัวข้อ “แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของความเรียงตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร บริบทตามกลุ่มสาขาด้านศิลปะ, สังคม, วิทยาศาสตร์
2. ประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TOF) ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร บริบทตามกลุ่มสาขาด้านศิลปะ, สังคม, วิทยาศาสตร์

จากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกันว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ในศาสตร์ความรู้สาขาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบริบทของวิชาชีพ โดยมีรูปแบบความเข้าใจที่หลากหลายตามประสบการณ์และทัศนคติของนักศึกษา ตามหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายกลุ่มย่อยว่า

“เป็นการส่งเสริมความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกี่ยวข้องกับวินัยทางการเงินของนักศึกษา เน้นการบริหารจัดการทางการเงิน ว่าสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตได้อย่างไร ไม่ใช่การประหยัด”

(กิจกรรมส่งเสริมวินัยนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สมุดออมสุข”)

“หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกบรรจุไว้ในหลายรายวิชา ซึ่งนักศึกษาและอาจารย์ได้เรียนรู้และนำไปปรับใช้ ในบางกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนกระบวนการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมวินัยทางการเงินแก่ชุมชน”

“การรู้ตนว่ามีความเชี่ยวชาญทักษะด้านไหน การประเมินตนว่ามีความสามารถด้านไหนสามารถพัฒนาตนอย่างไร เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณค่าในตนอย่างยั่งยืนบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง”

“การมีวินัยในตนเอง มีความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบ ยึดมั่นในคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถนำคุณค่าความรู้ทางวิชาชีพสร้างมูลค่าต่อยอดความสุขที่ยั่งยืน”

2. ประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ว่า ประเภทของกิจกรรมนักศึกษาทุกประเภท ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรม 5 ประเภทได้แก่ 1.กิจกรรมวิชาการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2.กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ 3.กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีสิ่งแวดล้อม 4.กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 5.กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หากแต่ต้องมีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามบริบทของกิจกรรมประเภทต่าง ๆ และเน้นการมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริง ดังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายกลุ่มย่อยว่า

“สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกประเภท สำคัญที่การออกแบบกิจกรรมและการมีส่วนร่วม”

“เน้นการลงมือปฏิบัติ สร้างความตระหนักรู้ในการวางแผนค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล กลไกการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การระดมทุนจัดหางบประมาณสนับสนุน ทำให้เห็นคุณค่าของเงินมากยิ่งขึ้น”

“ในหลายครั้งที่นักศึกษาต้องการเปลี่ยนตัวเอง การเล่าให้ฟังทำให้เข้าใจยาก แต่การให้เขาออกไปเจอ จะทำให้เขาเห็นชัดเจนกว่า”

3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ประกอบไปด้วย 1. มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ 2. มีศักดิ์ศรีแห่งตน 3. มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ 4. ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่าความเป็นไทย 5. มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ 6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 7. มีระเบียบวินัย 8. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม 9. มีจิตสาธารณะ ซึ่งข้อที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3. ด้านความรู้ 4. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 5. ด้านทักษะทางปัญญา โดยข้อที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสำรวจ ตามที่ปรากฏข้อมูลในตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นว่าการกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.65) อย่างไรก็ตามตัวชี้วัดในข้ออื่น ๆ ก็มีความสำคัญและสัมพันธ์กันในหลายมิติ สังเกตจากผลของคุณลักษณะหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ หรือมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงก็เป็นเพราะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่นร่วม ดังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายกลุ่มย่อยว่า

“มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติและมีระเบียบวินัย มากคู่กัน ทุกข้อปรับได้หลายตัวชี้วัด ขึ้นอยู่กับตัวกิจกรรมว่ามุ่งเน้นทางใด”

“ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีความจำเป็นต่อยุคสมัย เป็นเครื่องมือเพิ่มมูลค่า ควรเพิ่มกิจกรรมเน้นทางด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น”

“ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แต่ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีก็สำคัญ เพราะการคำนวณเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับสายวิทยาศาสตร์มาก”

“ด้านคุณธรรมจริยธรรม สังเกตได้ว่า คนไหนทำ คนนั้นจะทำอยู่ตลอด ทำให้คนไม่ทำกลายเป็นคนส่วนใหญ่ เห็นได้ชัดจากฝั่งศิลปะ เพราะไม่รู้ว่าปลายทางคนที่เหนื่อยที่สุดคือใคร ทุกคนเน้นว่า งานส่วนของตัวเองเสร็จก็พอ ทำให้เกิดช่องว่างในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม”

4. อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกันว่า อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีปัจจัยสำคัญอยู่สองประการ คือ

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการในการทำการเรียนรู้หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเองโดยมิต้องให้มีบุคคลอื่นมาเกี่ยวข้อง การจูงใจประเภทนี้ได้แก่

1.1 ความต้องการ (Need) เนื่องจากคนทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายในอันจะทำให้เกิดแรงขับ แรงขับนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความพอใจ

1.2 เจตคติ (Attitude) หมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะช่วยให้บุคคลทำในพฤติกรรมที่เหมาะสม

1.3 ความสนใจพิเศษ (Special Interest) การที่เราให้ความสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษก็จัดว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดความเอาใจใส่ในสิ่งนั้น ๆ มากกว่าปกติ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชมหรือยกย่อง แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น

2.1 เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล คนที่มีเป้าหมายในการกระทำใด ๆ ย่อมกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม

2.2 ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า คนที่มีโอกาสทราบว่าตนจะได้รับ ความก้าวหน้าอย่างไรจากการกระทำนั้น ย่อมจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมขึ้นได้

2.3 บุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพ จะก่อให้เกิดแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมขึ้นได้

2.4 เครื่องล่อใจอื่น ๆ มีสิ่งล่อใจหลายอย่างที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือการลงโทษ นอกจากนี้การชมเชยการดีเดียน การประกวด การแข่งขัน หรือการทดสอบก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมด้วย โดยมหาวิทยาลัยศิลปากร มีการจัดพื้นที่การศึกษาในหลายปัจจัยแวดล้อม อาทิ ที่ตั้ง วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร, ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร, บางรัก กรุงเทพมหานคร, ศูนย์สันสกฤตศึกษา กรุงเทพมหานคร, พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม, วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และเมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร เป็นต้น การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงต้องคำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจทั้งสองประการหลัก ดังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายกลุ่มย่อยว่า

“ชั่วโมงกิจกรรมคือทักษะในการพัฒนา การมีส่วนร่วม การอาสา เมื่อตั้งต้นจากการแลกเปลี่ยน จะไม่ได้ใจของนักศึกษา ปัญหานี้เกิดในทุกสถาบัน กลายเป็นอุปสรรคเพราะนักศึกษามาเพราะการแลกเปลี่ยน อาจจะต้องมีการจัดกิจกรรมที่ไม่ให้ชั่วโมงกิจกรรม สังเกตและประเมินผล แล้วนำมาสู่การพัฒนา หากไม่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็มาหารือ ปรับปรุงกันใหม่ ไม่ใช่เฉพาะตัวนักศึกษา อาจารย์ก็เช่นกัน ทั้งที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา กลับเอาชั่วโมงกิจกรรมมาแทรก”

“นักศึกษาไม่เข้าใจจุดประสงค์ของกิจกรรมที่พยายามมุ่งเน้นการพัฒนา soft skill ที่จะเชื่อมพวกเขากับคนภายนอก ขาดแรงจูงใจให้พัฒนาตนเอง เพราะไม่ได้ตระหนักว่าเราต้องมีทักษะเพื่อออกไปใช้ชีวิต นักศึกษาควรเก่งในด้านอื่นนอกจากวิชาการด้วย”

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญสองประการ ได้แก่

1) ปัจจัยทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) คือ ทักษะหลักที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการและวิชาชีพที่ศึกษาตามสาขาและคณะวิชาโดยตรง ซึ่งทักษะนี้สามารถเพิ่มได้จากการเรียน หรือการฝึกอบรม ในลักษณะของการจัดการองค์ความรู้ในห้องเรียนเพื่อฝึกปฏิบัติ

2) ปัจจัยทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) คือ ทักษะที่เกี่ยวข้องอันจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ทักษะทางการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะการร่วมมือ (Collaboration) ทักษะการวิเคราะห์

(Collaboration) ซึ่งหากพิจารณาตามลำดับความสำคัญและความเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นระหว่างปัจจัยทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) จะเห็นว่าด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีความเชื่อมโยงกับทักษะการร่วมมือ (Collaboration) ทักษะการวิเคราะห์ (Collaboration) ของปัจจัยทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills)

หากสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสองทักษะหลักได้ แนวโน้มความสำเร็จของกิจกรรมก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย เพราะการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากพื้นฐานความรู้แล้วในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทักษะด้านอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคู่ไปกับทักษะด้านความรู้ ซึ่งทักษะด้านความรู้ และทักษะด้านอารมณ์ที่กล่าวมา มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ดังนั้นในการออกแบบกิจกรรม รูปแบบกระบวนการ และการประยุกต์ใช้จึงสำคัญ ดังความคิดเห็นของผู้ร่วมอภิปรายกลุ่มย่อยว่า

“หากนักศึกษาเป็นผู้หางบประมาณเอง จะรู้สึกว่าเงินทุกบาทมีค่า ตัวนักศึกษาต้องเข้าใจระบบและรายละเอียดการของกิจกรรมว่าต้องมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร”

“ค่านิยมในสังคม เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น ศิลปากรมีค่านิยมทางด้านการใช้เงินที่น้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น การเที่ยวห้างสรรพสินค้า หรือย่านการค้าต่าง ๆ”

“นักศึกษาเรามีความสามารถในการระดมทุนได้ เพียงแต่ต้องสร้างความเข้าใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกระบวนการ ซึ่งช่วงที่มีการปรับตัว มหาวิทยาลัยต้องมี การสนับสนุนนักศึกษา”

“ปกตินักศึกษาไม่ทำบัญชีรายรับรายจ่าย แต่เมื่อเป็นเรื่องงานต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้อื่นทำให้นักศึกษาเกิดการปรับตัว ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อเรียนรู้การทำงานกับส่วนรวม”

2.2 สรุปแนวทางในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษาพบว่าการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ทั้งยังเป็นกระบวนการจัดการรายรับให้สอดคล้องกับรายจ่าย ทำให้มีเงินออมเหลือเก็บนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบัญชีหรือไม่มีการบันทึกรายรับรายจ่าย ประกอบกับวิธีการใช้จ่ายซึ่งจะออมเงินจากส่วนต่างรายรับ ผลจากการที่ไม่ได้จัดสรรปันส่วนไว้อย่างชัดเจน จำนวนเงินออมจึงมีความแตกต่างกัน

ไปในแต่ละเดือนและมีจำนวนสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับรายรับที่มี เป็นการสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษา มีองค์ความรู้ แต่ยังขาดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีการกำหนดให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยประกอบไปด้วย กิจกรรม 5 ประเภะนั้น การจะบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรม เพียงรู้จักการเลือกประยุกต์วิธีให้เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละประเภท มิใช่การนำทฤษฎีทั้งหมดมาใช้ ในทุกกิจกรรม

ภาพที่ 4 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus group)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี แนวคิดและคุณลักษณะนักศึกษา

ทักษะ	ทฤษฎี แนวคิดและคุณลักษณะนักศึกษา		
	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ท่วง 2 เงื่อนไข)	กรอบมาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
ความรู้	ด้านความพอประมาณ	ทักษะปัญญา	- มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ
	ด้านการมีเหตุผล	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีฯ	- ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่าความเป็นไทย
	เงื่อนไขความรู้	ด้านความรู้	- มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ
อารมณ์	ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	- มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ - มีจิตสาธารณะ - มีระเบียบวินัย
	เงื่อนไขคุณธรรม	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	- มีความกล้าหาญทางจริยธรรม - มีศักดิ์ศรีแห่งตน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังชี้ให้เห็นว่าความจำเป็นของการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้รับผิดชอบ โครงการ ในฐานะผู้จัดโครงการ ต้องตระหนักถึงขั้นตอนการออกแบบกิจกรรม สร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมโครงการให้เกิดความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น กระตุ้นนักศึกษาให้ตื่นรู้ ถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตนเองและขยายผลไปยังสังคมส่วนรวม เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจ ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทที่มีความแตกต่างของที่ ตั้ง มหาวิทยาลัย บนพื้นฐานและหลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา กิจกรรม นักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการศึกษาที่ระบุว่า นักศึกษามีความเข้าใจในระดับมาก ต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยง สอดคล้องระหว่างกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ดังตารางที่ 6 ข้างต้น

ผลจากการศึกษายังพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ประเภทกิจกรรมที่สามารถ ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาได้มากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพราะฐาน การคิดสร้างสรรค์กิจกรรมนักศึกษา ใช้หลักการและกระบวนการสร้างเสริมอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย ศิลปากรโดยเน้นบูรณาการสร้างกลไกกิจกรรมอันมีวิถีแห่งการเรียนรู้จากหลักสูตรทฤษฎีศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์ด้านศิลปะ อย่างไรก็ตามผลจากการอภิปรายกลุ่มย่อยของ

ผู้เชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วกิจกรรมทุกประเภทสามารถบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ หากแต่ต้องพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และการนำไปใช้ให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประโยชน์สูงสุด อันมีความสัมพันธ์ระหว่างหลักวิถีและการปฏิบัติ จึงจะสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจน ประกอบกับผลจากการศึกษาที่พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านการมีความรับผิดชอบต่อนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุด ผนวกกับผลจากการศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาพบว่า เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม ซึ่งมีความสำคัญมากที่สุดด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในบริบทมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงได้สังเคราะห์แนวทางเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทบาทในแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. สถานศึกษา ต้องตระหนักถึงประโยชน์ที่แท้จริงของการสร้างโครงการเพื่อปลูกฝังขีดความสามารถและส่งเสริมนักศึกษาในด้านวินัยต่อตนเองและสังคม นอกจากการมุ่งเน้นด้านวิชาการ ควรวิเคราะห์กระบวนการที่ค้นจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามขีดความสามารถหลักของมหาวิทยาลัย SILPAKORN เพื่อบูรณาการในวิชาซีพีที่มีความหลากหลาย ให้เกิดเป็นแนวทางที่ชัดเจน เน้นความสำคัญของการฝึกฝนทักษะชีวิต ในรายวิชาที่มีการเรียนการสอน ในลักษณะฝึกปฏิบัติ ควรถอดบทเรียนหรือจุดมุ่งหมายการศึกษา ด้วยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สะท้อนมิติการพัฒนาวิชาซีพี และผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีที่เป็นสามารถเป็นต้นแบบได้

กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตต้องสร้างกิจกรรมที่มีกรอบการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนเหมาะสมกับวัยวุฒิตามชั้นปี และพัฒนาการตามช่วงวัยของนักศึกษา ซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานขององค์กรนักศึกษา และเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาของมหาวิทยาลัย กระบวนการที่มีความเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์ต่อกันอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น สร้างเสริมรูปแบบการดำเนินงาน ที่ตอบสนองการปฏิบัติงานขององค์กรนักศึกษา เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา ทั้งผู้จัดโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามความน่าสนใจของรูปแบบและประเภทของกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขจากผลการศึกษา หรือผลการสรุปโครงการต่าง ๆ จึงเป็นการขับเคลื่อนในทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง สร้างความมั่นคงและยั่งยืนแก่ระบบส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อผลักดันกลไกการดำเนินการให้สืบเนื่องและบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้บริบทและโครงสร้าง การบริหารที่เหมาะสมของสถานศึกษารวมถึงจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญและเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการ

จากสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการดำเนินการเป็นขั้นตอนตามกำหนดอย่างถูกต้อง หากแต่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการศึกษา อีกทั้งยังติดปัญหาด้านการบริหารจัดการ และโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลง มีความสลับซับซ้อน ทั้งรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณและวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณ ตลอดจนบริบทที่ตั้งพื้นที่จัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ที่มีความหลากหลาย เหลื่อมล้ำด้านต้นทุนการบริหาร เห็นได้จาก ผลการศึกษา อาทิ จำนวนคณะวิชาที่สังกัดในพื้นที่จัดการศึกษาที่มีจำนวนคณะวิชา และจำนวนนักศึกษาที่ต่างกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้โครงการเชิงนวัตกรรมทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดโอกาสในการพัฒนาในลักษณะก้าวหน้าและมีความยั่งยืนเป็นรูปธรรม เป็นพื้นที่สร้างความเชื่อมโยง ทักษะในและนอกห้องเรียน

2. ผู้บริหารและบุคลากร จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา เรียนรู้ สังเกต พฤติกรรมที่ดี และนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ การปฏิบัติตนให้ดี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการกำหนดนโยบาย ในระดับบริหาร มอบหมายและเน้นให้บุคลากรนำมาประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม ส่งเสริมกลไกสร้างความองค์กร และความเข้าใจใช้ความสามารถเพื่อบูรณาการงานประจำสู่งานสร้างสรรค์ บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยกระบวนการที่มีความสอดคล้องกันของบุคลากร สายวิชาการ ที่จะบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิชาชีพ จัดทำหลักสูตรห้องเรียน สร้างสรรค์สังคม สร้างพลเมืองต้นรัฐสังคมแห่งอนาคต ด้วยบทบาทและความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่งต่อให้บุคลากรสายสนับสนุน สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่วิชาชีพชีวิต เสริมหลักสูตรในห้องเรียน ตามบริบทและโครงสร้าง การบริหารที่เหมาะสมของ สถานศึกษา สร้างพลเมืองต้นรัฐสังคมแห่งอนาคต ด้วยบทบาท ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

การอำนวยความสะดวกเพื่อเชื่อมโยงสู่การดำเนินชีวิตเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด ซึ่งจะพิสูจน์คุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์ได้ จากผลการศึกษา ที่ชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษามีระดับพฤติกรรม ในข้อที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทำให้เห็นถึงคุณธรรมอันเป็นปรัชญาในทางพุทธศาสนาเพื่อใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจ ในการดำเนินชีวิตที่ ตั้งตนอยู่บนทางสายกลาง หนทางแห่งความสำเร็จโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ประกอบกับผลการศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ในข้อที่ 1 นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตใน การดำเนินชีวิต มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเช่นกัน สะท้อนภาพความสำคัญที่นักศึกษามีเจตคติด้านคุณธรรมอย่างชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรจึงควรอย่างยิ่งที่จะน้อมนำหลักปรัชญาฯ และคุณธรรมด้านต่าง ๆ มาปรับใช้ ในชีวิตเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เพราะหากนักศึกษาสามารถปฏิบัติตนตามคำแนะนำของ

ผู้ที่สมบูรณ์ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณธรรมในการดำเนินชีวิตการทำงาน จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษา

3. การเรียนรู้ โลกที่มีความเป็นพลวัตแห่งสังคมในด้านต่าง ๆ ทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญจำเป็น จึงไม่ใช่เพียงความรู้สาระวิชาหลักเพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างทักษะชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นให้สร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะอาชีพ ทักษะการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ การปลูกฝังให้นักศึกษาเป็นผู้มีความใฝ่รู้ เท่าทันสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงและกำลังก้าวเข้าสู่สังคมดิจิทัล การเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการด้านเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องได้ตรงต่อแสวงหาประโยชน์และข้อดี โดยไม่ลืมที่จะสร้างความตระหนักถึงผลกระทบอันเป็นข้อเสียหากใช้โดยไม่ระมัดระวัง

การรู้จักพึ่งพาตนเองด้วยการเรียนรู้ตามความสนใจในโลกปัจจุบัน เป็นรูปแบบปกติที่นักศึกษาสามารถที่จะเรียนรู้ ด้วยการค้นคว้า และเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้ได้หลากหลายแหล่ง และหลากหลายช่องทาง หากแต่ผลการศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังขาดความตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้โอกาสในยุคแห่งสังคมดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ไปอย่างสิ้นเชิง จากผลการศึกษาพฤติกรรมปรากฏว่า นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด หากแต่การศึกษาพฤติกรรม นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตได้ ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงเป็นข้อสังเกตหนึ่งซึ่งทำให้เห็นว่านักศึกษาต้องการได้รับการส่งเสริมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ผลการศึกษาปรากฏว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด หากแต่ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การดำเนินชีวิตได้ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. กิจกรรม ข้อสำคัญของการศึกษาและวิจัยครั้งนี้คือการหาแนวทางการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความตระหนักและเห็นถึงคุณค่าแห่งปรัชญาความคิดอันเรียบง่าย หากแต่แฝงเร้นไว้ซึ่งปรัชญาของความเป็นจริงอันบริสุทธิ์ ปราศจากเหตุผลเคลือบแคลงอันเป็นข้อก้ำกัในทางปฏิบัติ หากแต่การเข้าใจ เข้าถึง และนำไปพัฒนาเพื่อปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น เป็นสิ่งที่พึงทำได้โดยต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบทปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อบูรณาวิชาชีวิตจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิชาชีพแห่งศาสตร์การศึกษา ด้วยการสร้างความเข้าใจในองค์ความรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาทักษะ สร้างสรรค์กระบวนการต่อยอดความ องค์รู้ นั้น นำสู่การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ผลักดันและเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบกับผลการประเมินโครงการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาและแก้ไข ซึ่งโครงการที่มีผลการประเมินและแนวทาง

การแก้ไขที่เป็นรูปธรรม สามารถสร้างสรรค์การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่ยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งกิจกรรม 5 ประเภท ล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเสริมทักษะอันเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังสามารถบูรณาการองค์ความรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อเกิดเป็นรูปธรรมนำสู่การปฏิบัติ ได้แก่ 1.กิจกรรมวิชาการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2.กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ 3.กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีสิ่งแวดล้อม 4.กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 5.กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม โดยกิจกรรมตามบริบทของมหาวิทยาลัยศิลปากร รวมถึงแวดล้อมอันหลากหลาย หากแต่มีความเป็นเอกภาพในการแสดงออก ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยกตัวอย่างเช่น

กิจกรรมสืบสานประเพณีลอยกระทงและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นกิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มีกระบวนการดำเนินงานที่ตั้งอยู่บนหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสังเกตจากกระบวนการทำงานของนักศึกษาผู้รับผิดชอบโครงการ ในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพียงพอต่อการขับเคลื่อนกิจกรรม ซึ่งมีเหตุผลในการวางแผนค่าใช้จ่าย กำหนดรายรับ จำกัดรายจ่าย สร้างรายได้จากการดำเนินการ ตลอดจนรู้จักเลือกใช้วัสดุในการจัดกิจกรรม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่พอเพียงและพอประมาณ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมจะได้รับ สร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีคุณค่าต่อภูมิสังคม ในมิติต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษาผลกระทบที่มีต่อชุมชน สังคม เพื่อป้องกันปัญหาในการจัดกิจกรรม สะท้อนให้เห็นรูปแบบความคิดและทักษะการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีประโยชน์ต่อตัวผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และชุมชน สังคมโดยรอบ ฉะนั้นการนำหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงสรุปให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ดังนี้

ด้านความมีเหตุผล เสริมสร้างกระบวนการ คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนการเขียนโครงการ เพื่อกำหนดกรอบและวัตถุประสงค์ ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะได้รับและการตัดสินใจในการใช้ทักษะแก้ไขปัญหาย่างครบองค์ประกอบ หรือองค์รวมของกิจกรรมที่เกิดขึ้น บนความเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อพร้อมรับ ปรับตัว และสมดุลความสุขแห่งการดำเนินชีวิตได้

ด้านความพอประมาณ เสริมสร้างกระบวนการ คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อให้กิจกรรมนั้นเกิดความสมดุล เหมาะสมในบริบททั้ง 4 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ไม่เป็นภาระหรือขัดต่อความเจริญแห่งการพัฒนา

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เสริมสร้างกระบวนการ คิวิเคราะห์และสังเคราะห์ การดำเนินกิจกรรม ในขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไขปัญหา เพื่อเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งเกิดจากการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีสติรู้ตัว มีปัญญาารู้คิดเข้าใจ ในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และรู้จักแก้ไขปัญหอย่างมีวิจารณญาณ คาดการณ์ผลด้วยทักษะการคิด ที่ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ลดปัจจัยความเสี่ยงด้วยการวางแผนที่มากกว่าหนึ่ง และจำกัดผลกระทบทางลบได้

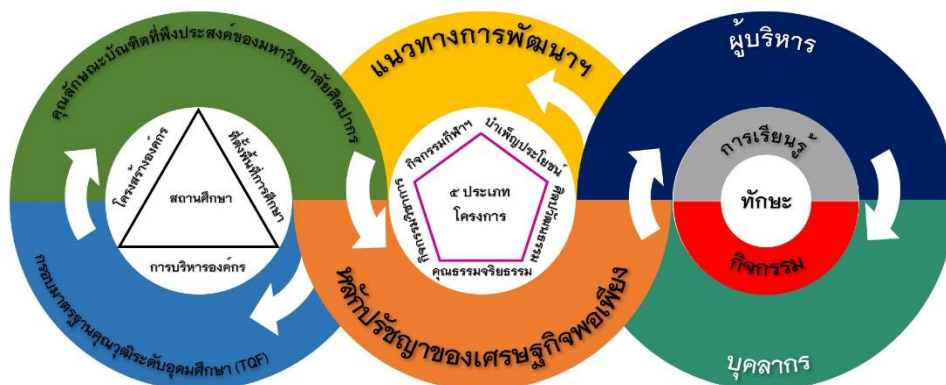
ด้านเงื่อนไขความรู้ เสริมสร้างทักษะการคิดและตัดสินใจ บนพื้นฐานและ หลักการทฤษฎี วิชาชีพ บูรณาการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติอย่างรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างทักษะการคิดและตัดสินใจ บนพื้นฐานและ หลักแห่งการดำเนินชีวิต อันมีที่ยึดเหนี่ยวแห่งคุณความดีที่ถูกต้องงดงามของผลจากการกระทำ เป็นสภาวะที่สร้างเงื่อนไขในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เบียดเบียน ไม่ทำร้ายตนเอง และผู้อื่น

ผลจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในข้อที่ 2 การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร นักศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย คือการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถช่วย ส่งเสริมคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษายังมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ที่ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้นักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในข้อที่ 5 กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม อยู่ใน ระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเป็นนัยสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาของมหาวิทยาลัย “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการสร้างสรรค์” ซึ่งมีรากฐานด้านศิลปะ ศาสตร์และศิลป์แห่งสุนทรียะเพื่อ การพัฒนาชีวิตอย่างเด่นชัด ตอกย้ำผลจากความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย ศิลปากร ในข้อที่ 2 มีศักดิ์ศรีแห่งตน นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

จากการศึกษา ผู้วิจัยสรุปสรุปบทบาท ในแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ตามแผนภาพที่ 5 ดังนี้

หลักการ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ขึ้นตอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของบริบทสถานศึกษาตามระบบโครงสร้าง ที่ตั้งและหลักการบริหารสถานศึกษา บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีบทบาทในการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ และทักษะกิจกรรม ตามกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนากิจกรรมนันทนาการ 3) เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและพฤติกรรมนันทนาการตามสภาพความเป็นจริง

กระบวนการนำไปใช้ 1) แกนบริบท ประกอบด้วย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดแนวทางการพัฒนานักศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ อันเป็นกลไกในการสร้างเสริมทักษะ เพื่อฝึกฝนจนเป็นนิสัย โดยคำนึงถึงโครงสร้างองค์กร ที่ตั้งพื้นที่สถานศึกษา และการบริหารองค์กรของสถานศึกษาเป็นสำคัญ เป็นกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการจัดโครงการสำหรับพัฒนานักศึกษาต่อไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอน 2) **แกนทฤษฎี** ประกอบด้วยหลักการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติผ่านกระบวนการโครงการและกิจกรรม 5 ประเภท เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อันจะเป็นแนวทางสู่วงจรพัฒนานักศึกษาระดับปริญญา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) **แกนทักษะ** จากการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับผู้บริหาร เป็นแนวปฏิบัติและเป็นกลยุทธ์ในการจัดโครงการ โดยมีบุคลากรทั้งสายวิชาการและสนับสนุน บูรณาการองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเสริมทักษะด้วยการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างมีทิศทาง

ปัจจัยสนับสนุน 1) การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ นโยบาย และอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนทุกด้าน เต็มรูปแบบ 2) ความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการ การทำกิจกรรมพัฒนานักศึกษา 3) ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) การใช้แนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีลักษณะเป็นวงจร เป็นรูปการณพัฒนาที่มีความเชื่อมโยง อย่างต่อเนื่อง เป็นประจำเพื่อนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงตามวงจรให้ดีขึ้นต่อไป

ภาพที่ 5 รูปแบบแนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix Methodology) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) หาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 420 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นตัวแทนผู้บริหาร ผู้มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

แหล่งที่มาของรายรับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ได้รับรายรับจากบิดา/มารดาประเภทของรายรับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ได้รับรายรับเป็นรายเดือน เฉลี่ยรายรับต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป รองลงมามีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,501 – 4,000 บาท เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 4,001 – 4,500 บาท

การวางแผนรายจ่าย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ไม่ทำบัญชีรายจ่ายวิธีการออมเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เลือกวิธีออมเงินแบบออมหลังใช้จ่าย เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ออมเงินเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 200 บาท

การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ นักศึกษาไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ นักศึกษาคำนิ่งถึง

ผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งพาตนเอง ในชีวิตประจำวันได้ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ นักศึกษามักแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับพฤติกรรมมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม

กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

2. แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ว่า อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีปัจจัยสำคัญอยู่สองประการ คือ แรงจูงใจภายใน (intrinsic motives) และแรงจูงใจภายนอก (extrinsic motives) การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสองประการ คือ ปัจจัยทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) และปัจจัยทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) หากองค์ประกอบแห่งบทบาทในการพัฒนา อันประกอบไปด้วย สถานศึกษา, ผู้บริหาร, บุคลากร, การเรียน และกิจกรรม สามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสองทักษะได้ แนวโน้มความสำเร็จของกิจกรรมก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ยังต้องสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ตามตารางปรากฏนี้

ตารางที่ 16 แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
ด้านความพอประมาณ/ด้านการมีเหตุ/ผลด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี/เงื่อนไขความรู้/เงื่อนไขคุณธรรม				
ทักษะ	สถานศึกษา	ผู้บริหาร, บุคลากร	การเรียนรู้	กิจกรรม
ด้าน ความรู้	กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่มีต่อการพัฒนาบัณฑิต ตามความถนัดวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษา	จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้อะไร และเผยแพร่หลักปรัชญาฯ และกรอบการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์	บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (หลักการ 3 ห่วง) เพื่อใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาทักษะ	ต่อยอดความรู้ สู่ความเข้าใจและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อาทิ กิจกรรมการบันทึกรายรับรายจ่ายบุคคล
ด้าน อารมณ์	กำหนดยุทธศาสตร์และงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาทักษะส่งเสริมวินัยทางการเงิน	จัดทำขั้นตอนกลยุทธ์และจุดเน้น ที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะ	บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (หลักการ 2 เงื่อนไข) เพื่อใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาทักษะ	ต่อยอดความรู้ สู่ความเข้าใจและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อาทิ กิจกรรมเรียนรู้ชุมชนต้นแบบการออม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นช่วงวัยที่มีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนไป จากระดับมัธยมศึกษา สู่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 19 ปี สอดคล้องกับ อภรณ์ ดินาน (2551) กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมองเห็นได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนแล้ว ช่วงวัยรุ่นยังเป็นช่วงที่ต้อง เปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากเด็กสู่บทบาทของผู้ใหญ่ที่จะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นช่วงชีวิตของบุคคลที่เป็นระยะเปลี่ยนผ่านระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือว่าช่วงชีวิตนี้เป็นระยะวิกฤตของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่น ๆ จึงส่งผลต่อค่านิยม ความคิด การกระทำ รวมไปถึงการบริโภค และการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 22 - 24) ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นค่านิยมของ วัยรุ่นไทยในยุคบริโภคนิยมไว้ด้วย ดังนี้ 1. การแต่งกาย วัยรุ่นจะเริ่มสนใจตัวเอง มีความพิถีพิถันในเรื่องเสื้อผ้ามากขึ้น แบบอย่างการแต่งกายของวัยรุ่นจะอาศัยค่านิยมของสังคมเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นเหตุให้สิ้นเปลือง ค่าใช้จ่าย วัยรุ่นมีค่านิยมในเรื่องการแต่งกายตามแฟชั่นที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ส่วนใหญ่เกิดจากการเลียนแบบ เช่น การใส่เสื้อสายเดี่ยว การใส่เสื้อเกาะอกของวัยรุ่นเพศหญิง เป็นต้น 2. นิยมใช้ของต่างประเทศ เพราะเห็นเป็นสิ่งโก้เก๋ มีรสนิยมแบบฝรั่ง วัยรุ่น เลียนแบบค่านิยมนี้มาจากดาราดาราภาพยนตร์ที่ตนชื่นชอบ หรือเลียนแบบเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เช่น การใช้เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น 3. มีเอกเทศ วัยรุ่นต้องการเป็นผู้นำในกลุ่ม โดยจะเป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ได้รับความสนใจและได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในกลุ่มจึงมีความคิดที่แหวกแนวออกไป โดยพยายามคิดหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาแสดงให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็น 4. การศึกษา วัยรุ่นไทยปัจจุบันถูกอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของการศึกษา มากขึ้น โดยถูกกระตุ้นจากผู้ปกครองให้เกิดความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนมากที่สุด เพื่อชีวิตต่อไปในภายหน้าจะได้สุขสบาย มีเกียรติในสังคม เช่น การแข่งขันสอบเข้ามหาวิทยาลัย การกวาดวิชาในสถาบันที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

จากแนวคิดที่ว่า การบริโภค เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต้องบริโภค เพื่อการดำรงชีวิตและการบริโภคยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน ทำให้มีรายได้ทั้งผู้ผลิตและเจ้าของปัจจัยการผลิต มีสินค้าและบริการบริโภคเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวขึ้น และจากผลการศึกษาคพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001 - 4,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.95 โดยมีรายรับต่อเดือนมากกว่า 6,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.05 และมีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.10 จะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบอัตราค่าเฉลี่ยรายรับและจ่ายกับค่าเงินออมเฉลี่ย มีค่าความแตกต่างกันค่อนข้างสูง ทั้งนี้จากผลการศึกษายังพบว่า นักศึกษามีวิธีออมเงินแบบออมหลังใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 59.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ หมอยา (2550: 14) การออม หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้ และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ($\text{Income} - \text{Expenses} = \text{Saving}$) ซึ่งเป็นการชะลอการบริโภค หรือการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่ในปัจจุบันบางส่วนเอาไว้ เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะบริโภค ในอนาคตหรือในยามจำเป็น สอดคล้องกับผลการศึกษาคำถามดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อที่ 2. นักศึกษาประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินชีวิตได้ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.78) แต่เป็นลำดับสุดท้าย

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยความคิดเห็นด้านความพอประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.81) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบายความหมายของความพอประมาณ ว่าหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ จากพระราชดำรัสด้านความประหยัด พอประมาณ รู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไป และสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยใช้การประมาณตน และประมาณสถานการณ์ ประมาณตนให้รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นสำหรับตนมากแค่ไหน และในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ต้องทำอะไรถึงจะพอเพียงแก่ตนเอง ซึ่งการประมาณตนเองและสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์ว่าความพอดีของตนนั้น ที่ว่าไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป อยู่ในระดับใด หลายครั้งจากพระราชดำรัส กล่าวถึงสถานการณ์รอบด้าน ในสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจถึงระดับความพอดีของบุคคล องค์กร หรือสังคม เพราะฉะนั้นความพอประมาณคือพอประมาณขนาดไหน ต้องใช้การประมาณปัจจัยต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเหตุผลให้ทราบถึงความพอประมาณในระดับความพอประมาณนั้น ๆ

สรุปได้ว่าการศึกษาสภาพปัจจุบันในเรื่องวินัยทางการเงินของนักศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม โดยผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.74) ประกอบกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีเหตุผล นักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวมซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.71) โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นักศึกษามีวินัยในตนเองเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.77) แต่เป็นลำดับสุดท้าย และความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.72) ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย และความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งนักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63) สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ว่ามีความต้องการใช้จ่ายตามแนวทางการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านของ สุวงศ์ พิมพิสิทธิ์ (2547: 9)

อยู่บนฐานความรู้ ความเข้าใจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ ที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤติ และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 6)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากระดับมากไปสู่ระดับน้อย โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากที่สุดคือ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร กำหนดไว้ว่า มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หมายถึง นักศึกษามีความตระหนัก และสามารถประพฤติตนตามสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของความเป็นพลเมือง สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีความคิดเห็น โดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามตัวชี้วัดในข้ออื่น ๆ ก็มีความสำคัญและสัมพันธ์กันในหลายมิติ สังเกตจากผลของคุณลักษณะหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ หรือมีความต่อเนื่องเชื่อมโยง ก็เป็นเพราะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่นร่วม ซึ่งประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ประเภทของกิจกรรม มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินทุกประเภท หากแต่ต้องคำนึงถึงรูปแบบการบูรณาการองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามบริบทของนักศึกษา ที่ตั้งสถานศึกษาและปัจจัยแวดล้อมประกอบด้วยกัน

จากผลการศึกษายังพบว่า จากการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของกิจกรรม มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงินทุกประเภท หากแต่ต้องคำนึงถึงรูปแบบการบูรณาการองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามบริบท โดยประเด็นที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ “ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยสามารถส่งเสริมการออมเงินได้” แสดงให้เห็นถึงประโยชน์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาว่า การพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาดังกล่าวที่ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สามารถหล่อหลอมนักศึกษาได้หลายด้าน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ การมีโอกาสได้ตัดสินใจ ประสบความสำเร็จ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเกิดความมั่นใจในตนเองจากการฝึกทักษะ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรม การควบคุมอารมณ์ การเข้าถึงชุมชนปกครองตนเองในระยะเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิตให้ยั่งยืน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ก็เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะเป็นกำลังคน (Manpower) โดยการผลิตบัณฑิต เพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการ และตอบสนองความต้องการของการศึกษา การอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งทั้งในเรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย เพราะกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นในด้านการพัฒนาคุณสมบัติและเสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษานอกเหนือไปจากกิจกรรมการศึกษาตามหลักสูตรในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีวิจรรย์ญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพอนามัยแข็งแรงที่ส่งผลไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมได้ (จิรวีวัฒน์ วีร์กร. 2546: 38)

ทั้งนี้ ผลการศึกษาจากการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ในศาสตร์ความรู้สาขาต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบริบทของวิชาชีพ โดยมีรูปแบบ

ความเข้าใจที่หลากหลายตามประสบการณ์และทัศนคติของนักศึกษา ตามหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งสอดคล้องกับ มานิต กิตติจุงจิต (2555: 15) ที่กล่าวว่า ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการ นำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีความรู้ความเหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ในส่วนปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้น จากการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขึ้นอยู่กับสองปัจจัยสองประการคือ ปัจจัยทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) และปัจจัยทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ของผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม หากสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสองทักษะได้ แนวโน้มความสำเร็จของกิจกรรมก็จะมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ทั้ง 5 ข้อที่ประกอบไปด้วย ทักษะด้านความรู้ และทักษะด้านอารมณ์ การออกแบบกิจกรรม รูปแบบกระบวนการและการประยุกต์ใช้จึงสำคัญ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มีความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ในประเด็นของอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา สามารถสรุปได้ว่าอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีปัจจัยสำคัญอยู่สองประการคือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) นอกจากความน่าสนใจของกิจกรรมตามแต่ประเภทต่าง ๆ แล้ว ยังขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมด้วย การพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงต้องคำนึงถึงการสร้างแรงจูงใจทั้งสองประการ ซึ่งสอดคล้องกับ การจูงใจ (Motivation) ในทางจิตวิทยาเชื่อกันว่าการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ต้องมี สิ่งจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการและเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น นักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีการจูงใจของ มนุษย์ไว้มากมาย แต่ทฤษฎีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่ ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ และทฤษฎีการจูงใจของพรอยด์ ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) มาสโลว์

กล่าวว่า บุคคลจะมีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ที่สามารถเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ความต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการการยอมรับและความรัก (Social Needs) ความต้องการการนับถือ (Esteem Needs) และความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) ความต้องการของคนเราอาจจะเกิดขึ้นได้พร้อม ๆ กันหลายขั้นตอน แต่ละบุคคลจะพยายามตอบสนองความต้องการที่สำคัญที่สุดหรือมากที่สุดก่อน เมื่อบุคคลได้สิ่งที่มาบำบัดความต้องการแล้วความจำเป็นในสิ่งนั้นก็หมดไป ทฤษฎีการจูงใจของฟรอยด์ (Freud's Theory of Motivation) ฟรอยด์ค้นพบว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยความคิดพื้นฐาน 3 ระดับ ที่เรียกว่า อิด (Id) อีโก้หรืออัตตา (Ego) และซูเปอร์อีโก้หรืออีอัตตา (Superego) แล้วแต่ว่าบุคคลนั้น ๆ จะมีความคิดพื้นฐานในส่วนใดที่มีอิทธิพลมากที่สุด และโดยปกติบุคคลจะไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง เช่น การที่นางสาวสุดสวยเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ที่มีรูปทรงปราดเปรียว และราคาแพง โดยให้เหตุผลว่าเพราะ ต้องการความปลอดภัยในการขับขี่ แต่ลึกลงไปเธออาจต้องการแสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเธอด้วย และในส่วนลึกที่สุดนางสาวสุดสวยอาจซื้อรถคันนี้เพราะให้ความรู้สึกกว่าตัวเองยังเป็นวัยรุ่น (อายุน้อยลง) และสามารถดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้ามได้ดี

แนวทางการพัฒนากิจการรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จึงมีส่วนเกี่ยวข้องที่มีบทบาทสำคัญอันเป็นกลไกในการขับเคลื่อนรูปแบบแนวทางการพัฒนา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

บทบาทสถานศึกษา กับแนวทางการพัฒนากิจการรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ เพื่อจัดการบริหารเชื่อมโยงแหล่งองค์ความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในพัฒนา ก่อเกิดนวัตกรรมด้านการศึกษามากมาย ส่งผลให้รูปแบบการเข้าถึงการเรียนรู้มีความรวดเร็วและสะดวกสบายยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ วางแผนใช้กลยุทธ์ และคัดสรรระบบที่มีความเหมาะสมตามบริบทการพัฒนาที่มีความหลากหลายของปัจจัยการจัดตั้ง ทั้งศาสตร์และศิลป์ในสาขาวิชาที่มีอยู่อย่างมากมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางเพื่อรับมือต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความยั่งยืน และรักษาไว้ซึ่งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะสำคัญทั้งด้านความรู้และอารมณ์ ผลผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยความรู้ คุณธรรม สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสูงสุดของการพัฒนาด้านอุดมศึกษาไว้คือ การทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนและชุมชน

เป็นศูนย์กลาง ทำให้คนไทยก้าวทันโลก สามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา ระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา, 2546: 3)

บทบาทผู้บริหารและบุคลากร กับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นถึง รูปแบบที่มีความแตกต่างของมนุษย์ ในการเรียนรู้ จากพฤติกรรมการสังเกต เลียนแบบ และนำไปปรับใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารและบุคลากร จึงเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่มีบทบาทความสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ในการขับเคลื่อนแนวคิด กรอบการพัฒนาของ สถานศึกษาที่วางไว้ให้เกิดกระบวนการที่เชื่อมโยงและสอดคล้องมีทิศทางชัดเจน เป็นประโยชน์ต่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษา อีกทั้งยังเป็นมนุษย์ในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทและความสำคัญ จึงต้องพร้อมรับมือและสร้างความต่างในมิติทางการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เป็นแบบอย่าง ที่ดีต่อนักศึกษา เลือกและรู้จักใช้กิจกรรมสร้างมิติความสัมพันธ์ เพื่อจะได้ร่วมกันสร้างกระบวนการ ขัดเกลาทางสังคมอย่างสมบูรณ์แบบในสถานศึกษา และเป็นผลต่อสังคมโดยรวมไปตามลำดับ สอดคล้องกับ วิลเลียมสัน (Williamson, 1961: 31 - 32) กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษามีความสำคัญคือ จะถูกนำเข้ามาใช้พัฒนาการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักศึกษามีความสามารถเพิ่มมากขึ้น มีวุฒิภาวะ ทางอารมณ์ ทัศนคติและความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในสถาบัน และแพ็ควูด (Packwood, 1977: 156) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมจะช่วยพัฒนานักศึกษาในสิ่งที่ ไม่อาจจัดหรือสอนในห้องเรียนได้ และยังเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษาได้เติบโตเป็นพลเมืองดีในสังคม ประชาธิปไตย โดยที่ความมุ่งหมายของกิจกรรมนักศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งที่ตัวบุคคลและ ความรับผิดชอบต่อสังคม

บทบาทการเรียนรู้ กับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ ทักษะพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นอิสระ การจัดการเรียนรู้ของผู้อำนวยความสะดวก จึงจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้นักศึกษาเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง กระตุ้นความต้องการที่จะค้นหาคำตอบและผลที่มีประโยชน์ทั้งต่อความเป็นปัจเจกและ ความเป็นภราดรภาพแห่งการศึกษา บนฐานการพัฒนาซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นแบบแผน สอดคล้องกับ ญัตติพงษ์ ทองภักดี (2550: 13) กล่าวว่า พลวัตในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ในสภาวะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่เรียกได้ว่าพอเพียงไม่เพียงคำนึงถึงเหตุการณ์และ

ผลในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่สรุปได้ว่าการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสมเพราะไม่ประมาท มีการเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่นเดียวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างเช่น ความมีสติรู้และความสงบภายในใจอยู่เสมอ นอกจากคุณลักษณะทั้งสามคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การสร้างองค์ความรู้จากแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถเข้าถึง เข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นความสำคัญลำดับแรก ที่จะทำให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและตระหนักถึงประโยชน์ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกลมกลืนในวิถีชีวิตเกิดความยั่งยืนและเป็นรูปธรรมตามกรอบการพัฒนานักศึกษาเพื่อเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TOF) การพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สามารถหล่อหลอมนักศึกษาได้หลายด้าน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ การมีโอกาสได้ตัดสินใจ ประสบความสำเร็จ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเกิดความมั่นใจในตนเองจากการฝึกทักษะ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การใช้เหตุผลในเชิงจริยธรรม การควบคุมอารมณ์ การเข้าถึงชุมชนปกครองตนเองในระยะเบียบวินัยมีคุณธรรมจริยธรรมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิตให้ยั่งยืน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ก็เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะเป็นกำลังคน (Manpower) โดยการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการ และตอบสนองความต้องการของการศึกษา การอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งทั้งในเรื่องการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่กันไปด้วย เพราะกิจกรรมนอกหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นในด้านการพัฒนาคุณสมบัติและเสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษานอกเหนือไปจากกิจกรรมการศึกษาตามหลักสูตรในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ มีวิจรรย์ญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและสุขภาพอนามัยแข็งแรงที่ส่งผลไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมได้ (จิรวรรณ วีร์งกร, 2546: 38)

บทบาทกิจกรรม กับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ กระตุ้นเตือนให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ให้ตระหนักถึงความต้องการของสังคมที่มุ่งหวังให้สถาบันการศึกษา ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และคุณธรรม อันเกิดจากรากฐานการพัฒนาทักษะชีวิต นักศึกษา ที่จะต้องมุ่งเน้นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีวินัยในการใช้ความรู้ ความสามารถตามความถนัดวิชาชีพ ในการประกอบสัมมาชีพ มีพฤติกรรมที่รู้จักยืดหยุ่น ปรับตัว ให้เข้ากับภูมิสังคม เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติและบทเรียนชีวิตจากประสบการณ์ตนเอง สอดคล้องกับ วินสตัน และมาสโลว์ (Winston and Maslow, 1987: 169) กล่าวถึงความสำคัญของ กิจกรรม นักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการศึกษานอกชั้นเรียน ที่มีความสำคัญต่อประสบการณ์ของนักศึกษาอย่างมากต่อประสบการณ์ทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาใช้เวลา ของนักศึกษา การพัฒนาทักษะด้านการจัดการและทักษะการตัดสินใจทางอาชีพ สำนักกิจการนักศึกษา (2551: ออนไลน์) ยังได้กล่าวว่า กิจกรรมของนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้รู้จักสนิทสนมปรึกษาหารือร่วมกัน ทำกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนักศึกษา โดยมี อาจารย์ประจำชมรมนักศึกษาคอยแนะนำและให้คำปรึกษา เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมของ นักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากกิจกรรม ทางด้านวิชาการแล้วมหาวิทยาลัยยังส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักคิด และสร้างสรรค์ กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำ กิจกรรมนักศึกษานั้น เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจาก สังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการแต่เพียงคนเก่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิต จึงถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

บทบาทของทักษะการเรียนรู้ และทักษะอารมณ์ กับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต ในศตวรรษที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ สาระสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ถูกกำหนดให้มีความเชื่อมโยงเพื่อความชัดเจนและมีทิศทาง เป็นหนึ่งเดียวกัน ด้วยจุดมุ่งหมายแห่งการพัฒนาให้เกิดขึ้นทั้งสองทักษะอย่างไม่มากหรือน้อยไปกว่ากัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสร้างกลไกการเรียนรู้สู่สู่ทักษะการทำงานในอนาคต วิลเลียมสัน (Williamson, 1961: 30) ได้ให้นิยามของกิจการนักศึกษาไว้ 2 นัย คือ 1) เกี่ยวกับการจัดบริการ ให้กับนักศึกษา โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือนักศึกษาในการแก้ปัญหา รวมถึงการส่งเสริมทักษะ

ในการเรียน และช่วยให้นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2) เกี่ยวกับนักศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ทบวงมหาวิทยาลัย (2545: 6) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเติมเต็มให้นักศึกษา เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ความสามารถ ความเสียสละ มีวิจารณ์ญาณ มีคุณธรรม จริยธรรม และสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง หรืออีกนัยหนึ่ง คือเป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการนำผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ควรพิจารณาข้อเสนอต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่มีพื้นที่จัดการศึกษามากกว่าหนึ่งที่ตั้ง และมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องปรับใช้ให้เหมาะสม
2. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความแตกต่างบริบททางสังคมในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งสาขาการเรียน และที่ตั้งของคณะวิชาอาจเกิดความเหลื่อมล้ำ
3. กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ต้องนำสภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมสร้างทักษะชีวิตให้นักศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามบริบทที่ตั้งของนักศึกษาและมหาวิทยาลัย
4. สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ต้องนำสภาพและแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการร่วมกับหลักสูตร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะด้วยกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตแยกตามประเภท ผู้จัดโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤตภาส เลิศสงคราม. (2555). “พฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์.” สารนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). **กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- โครงการ “สำรวจพฤติกรรมกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล (Money Watch).” เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.ramajitti.com/research_project_money.php.
- จันทร์เพ็ญ บุญฉาย. (2552). “การจัดการการเงินส่วนบุคคล กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิรวัดน์ วีรังกร. (2546). “ทิศทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต บนเส้นทางปฏิรูปการเรียนรู้.” เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา. กรุงเทพฯ: 3-4.
- จิรวัดน์ วีรังกร. (2548). **คัมภีร์ชีวิตนิสิตใหม่**. กรุงเทพฯ: โครงการก้าวแรกสู่บัณฑิตยุคใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2550). **เปิดตัวโครงการ “พ.ศ. พอเพียง” ขยายเครือข่ายการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2550. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/MetroLife/View News.aspx>.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. (2541). **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2545). “หัวใจของงานกิจการนักศึกษา.” ใน **เอกสารประกอบการสัมมนา กระบวนทัศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา บนเส้นทางปฏิรูปการเรียนรู้**, หน้า 27-28. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชารวี บุตรบำรุง. (2555). “รายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมผู้สูงอายุของประชาชน ระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชาวลีย์ พงศ์ชาติโรจน์ และวรศักดิ์ ทูมมานนท์. (2552). **หลักการบัญชี 1**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ วรณกุล. (2538). **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐพรธณ คชโสภณ. (2553). “รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีธนาคารเพื่อส่งเสริมการออมของนักเรียนมัธยมศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.” **ปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี**.
- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2550). “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย.” **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์** 47(1), 3-23.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). **สรุปโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทบวงฯ.
- ทรายทอง เลิศเปียง. (2557). “ความสามารถของสมาชิกในการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านพื้นที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.” **บทความวิจัย ศูนย์วิจัยวิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี**.
- ธัญวงศ์ กীরตวานิชย์ และภัสรา ชวาลกร. (2547). **รู้วิเคราะห์เจาะเรื่องกองทุนรวม**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ธัญลักษณ์ หมอยา. (2550). “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม กรณีศึกษาพนักงานบริษัทสยามโกลบอลเฮาส์ จำกัด (สาขาเวียงกุมกาม).” **คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2545). **กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น : เพื่อทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ก.กมลพิมพ์ จำกัด.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). **การพัฒนาหลักสูตร**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา: เหมการพิมพ์สงขลา.
- นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร. (2550). “บัญชีครัวเรือน: เครื่องมือสู่เศรษฐกิจพอเพียง.” **วารสารศูนย์บริการวิชาการ** 15(3), 25-29.
- นันทกา นันทวิสัย. (2552). “การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการออมของครัวเรือนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.

- นำชัย เตชะรัตนะวิโรจน์ และคณะ. (2547). **อยากรวย ต้องรู้ : เคล็ด(ไม่)ลับสู่...อิสรภาพทางการเงิน**. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- บุญเอื้อ หงส์วิชา. (2554). “การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย.
- ประกอบ ประพันธ์วิทยา. (2542). **ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ประภาพรรณ สุวรรณสุข. (2537). **เอกสารการสอนชุด ระบบการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปวีณา ไชยชมภู. (2549). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงศ์ รัตน์. (2551). “พฤติกรรมกรรใช้จ่ายตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1.” สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม เกตุมาน. (2550). **ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น**. เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก http://www.psychin.co.th/new_page_56.htm.
- พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ดันฮ้อ แกรมมี่.
- พฤษ์ เถาวิล. (2551). **บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการค่ายเรียนรู้คุณธรรม นำชีวิตพอเพียง ปี 2551**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- พัชรา นาคศิริ. (2550). “พฤติกรรมกรรใช้จ่ายเงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดพิษณุโลก.” สารนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2550). **พัฒนาการมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ชรรมตาเพรส.
- เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2550). “วิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.” **วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก** 2, 30-52.
- ไพฑูรย์ ถิรโพธิ์. (2543). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชากิจกรรมร่วมหลักสูตร**. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา. (2528). **กิจกรรมเสริมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต.

- ภัทรา เรื่องสินภิญญา. (2554). “บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม.” **วารสารวิทยาการจัดการ และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2550). **คู่มือการดำเนินกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (2551). **คู่มือผู้ประกอบการและนักศึกษา ปีการศึกษา 2550.** กรุงเทพฯ: สวนดุสิตกราฟฟิคโซฟท์.
- มานิต กิตติจุงจิตร. (2555). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล.** กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- รัชณี ยศถามี. (2555). “ผลตอบแทนส่วนบุคคลทางการศึกษาในประเทศไทย.” **วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ลิชนะ พงศาปาน. (2550). “การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรคริสตจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช.” **มหาวิทยาลัยทักษิณ.**
- วารภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2543). **จิตวิทยาการปรับตัว.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **บุคลิกกรณีสตินักศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. (2553). **คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักศึกษา.** ราชบุรี: วิทยาลัยฯ.
- ศิราณี อิ่มน้ำขาว และคณะ. (2554). “การพัฒนารูปแบบแกนนำและเครือข่ายแกนนำสร้างเสริม สุขภาพ: วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม.” **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระปกเกล้า.**
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ).** พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันรามจิตติและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2549). **สำรวจพฤติกรรมกรรมการการเงินส่วนบุคคล.** เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก http://www.ramajitti.com/research_Project_money.php.
- สนทยา เขมวิรัตน์ และ ดวงใจ เขมวิรัตน์. (2553). **การวางแผนทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สมพิศ โห้งาม. (2550). **การวางแผนการศึกษา.** คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมพิศ ไห้งาม. (2550). **การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมภพ เจริญชนทด. (2542). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชากิจกรรมร่วมหลักสูตร**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สมร แสงอรุณ. (2550). **จิตวิทยาการให้การปรึกษาเบื้องต้น**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2540). **การบริหารจัดการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์. (2551). “การวิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.” **วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก 3, 1**.
- สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์. (2551). **การวิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยปฏิธานนิยมและหลังปฏิธานนิยม**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักกิจการนักศึกษา. (2551). **การใช้ชีวิตนักศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 7 กันยายน 2551. เข้าถึงได้จาก http://studentaff.eau.ac.th/activiti/ac_m001a.php.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). **คู่มือการดำเนินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **กรอบทิศทางพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2542). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สิรินุช คำบุญเรือง. (2554). “พฤติกรรมกรรมการบริโภคนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่กู้เงินเพื่อการศึกษา.” คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สุธาสินี บัวชาบาล. (2557). “การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษา วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.” การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 2 ชุมชนท้องถิ่น : พลังแห่งการปฏิรูปประเทศไทย.

- สุพรรณิ อินทรบุญสม. (2551). รายงานการวิจัยแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: งานแนะแนว จัดหางานและทุนการศึกษา
 กองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2542). **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุภมาส อังศุโชติ และกาญจณี กังวารพรศิริ. (2558). “อิทธิพลของลักษณะชุมชนต่อโมเดลการส่งเสริม
 การออมของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: โมเดลสมการ
 โครงสร้างกลุ่มพหุ.” **วารสารวิจัย ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**.
- สุภัทรธร ทวีจันทร์. (2556). “การบูรณาการบัญชีครัวเรือน เพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีตาม
 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนบ้านกลาง ตำบลชะโยน อำเภอกุฉินารายณ์
 จังหวัดศรีสะเกษ.” **วารสารบัณฑิตศึกษา**.
- สุมนธา พรหมบุญ. (2546). “การปฏิรูปการศึกษา : ปัญหาทางเลือกและทางออก.” **วารสารการศึกษา
 มศว.** 1, 2-4.
- สุนา ระบอบ. (2540). **กิจกรรมร่วมหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). **ใต้เบื้องพระยุคลบาท**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2550). **นายกฯ เดินสายแจงบักตุนย่ำปี 50 เร่งปฏิรูปเศรษฐกิจพอเพียง
 อ้าแขนรับต่างชาติ**. เข้าถึงเมื่อ 14 มีนาคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.naewna.com/new.asp>.
- สุวงษ์ พิมพ์สินธ์. (2547). “พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษา ที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้เพื่อ
 การศึกษาในจังหวัดเลย : กรณีศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองเลย จังหวัด
 เลยประจำปี 2544.” สถาบันราชภัฏเลย.
- สุวรรณ เรื่องกาญจนเศรษฐ์. (2551). **กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- สุวีณา กลัดเกิด. (2551). “การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของ
 พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตนิคมอุตสาหกรรมบางกะดี จังหวัดปทุมธานี.” การศึกษา
 ค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนงค์นุช เทียนทอง และกัญญารัตน์ วงษ์ชมพู. (2554). “พฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงาน
 สถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี.” สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการ
 จัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนิศา เซ็นนันท์. (2547). **เงินทองของมีค่า ช่วงชั้นที่ 4**. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). **สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อภิยุทธ นวอัจฉริยะกิจ. (2557). “พฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพที่อาศัยหอพักในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาภรณ์ ดีนาน. (2551). **แนวคิด & วิธีการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น**. ชลบุรี: ไฮเดนกรุ๊ป.

ภาษาต่างประเทศ

Asubel, D. P. (1972). **Ego Development and the Personality**. 3rd ed. New York: Grune and Stration. Inc, 1956.

Best, J. W. (1981). **Research in Education**. New Jersey: Prentice Hall.

Chamber, T., & Christine, P. E. (1993). “Student Activism as a Form of Leadership and Student Development.” **NASPA Journal** 31(1), 19.

Good, C. V. (1973). **Distionary of Education**. New York: Mc Graw-Hill Book Company

Hoppe, W. E. (1968). **Dictionary of personnel and guidance terms**. Chicago: J.G. Ferguson.

Jamais, C. J. (1969). **Student Extra-Curriculum Activities and Public Relation in Student Problem in Southeast Asian University Malaysia**. Malaysai: Southeast Asian.

Laily, P., Mohd, J. M., & Sabri, F. (2010). “Old Age Savings Among Public & Private Sector Employees in Malaysia.”

Mussen, P. H., & others. (1969). **Child Development and Personality**. 3rd ed. New York: Harper & Row.

Packwood, W. T. (1977). “College Student Personel Services. Illinois : Springfield. Program at King Saud University.” **Dissertation Abstracts International** 47(9), 3248-A.

Sheviakov, G. V., & Fritz, R. (1955). **Discipline for Today’s Children and Youth**. Washington, D.C., National Education.

Steinberg, L. (1999). **Adolescence**. 4th ed. New York: McGraw-Hill.

Wiggins, J. S. et al. (1971). **The Psychology of Personality**. Massachusetts: Addison-wesly.

Williamson, E. G. (1961). **Student personnel services in college and university**. New York: McGraw – Hill Book.

Winston, R. B., Jr., & Maslow, A. H. (1987). "Extra Involvement Inventory: An Instrument for Assessing Intensity of Student Involvement." **Journal of College Student Personnel** 12, 169.

Winston, R. B., Jr., & Miller, T. K. (1994). "A Model for Assessing Developmental Outcomes Related to Student Affairs Programs and Services." **NASPA Journal** 32(1), 2.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก

เครื่องมือวิจัย

- แบบสอบถาม

- แนวคำถามการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group)

เลขที่แบบสอบถาม .....

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้า นายภานุพงศ์ เกษะลำดวน นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร” จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการตอบแบบสอบถาม คำตอบที่ได้จากท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการศึกษา แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรฯ ในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากทุกท่านตอบแบบสอบถาม โดยอ่านคำชี้แจงในแต่ละส่วนให้เข้าใจและตอบตามความเป็นจริงตรงกับพฤติกรรมและเจตคติของท่าน หากตอบไม่ครบทุกข้อ แบบสอบถามชุดนี้ จะไม่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ซึ่งข้อมูลที่ท่านตอบจะถูกนำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตและการเรียน (ไม่ต้องระบุชื่อ – สกุล)

ข้าพเจ้าขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายภานุพงศ์ เกษะลำดวน
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านให้ครบทุกข้อ

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 17 ปี 18 ปี 19 ปี 20 ปี มากกว่า 20 ปี
3. คณะวิชา

☐ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์	☐ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
☐ คณะโบราณคดี	☐ คณะมัณฑนศิลป์
☐ คณะอักษรศาสตร์	☐ คณะศึกษาศาสตร์
☐ คณะวิทยาศาสตร์	☐ คณะเภสัชศาสตร์
☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	☐ คณะดุริยางค์ศาสตร์
☐ คณะสัตวศาสตร์	☐ คณะวิทยาการจัดการ
☐ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	☐ คณะวิทยาลัยนานาชาติ
4. ลักษณะที่พักอาศัย

☐ บ้านพัก	☐ หอพักเอกชน / บ้านเช่า	☐ หอพักของมหาวิทยาลัย
----------------------------------	--	--
5. ลักษณะการเดินทาง

☐ เดินเท้า	☐ จักรยาน	☐ จักรยานยนต์	☐ รถยนต์	☐ ขนส่งสาธารณะ
-----------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านให้ครบทุกข้อ

6. แหล่งที่มาของรายรับ

☐ บิดา/มารดา	☐ ผู้อุปการะ	☐ รายได้เสริม
☐ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)	☐ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กรอ.)	
7. ประเภทของรายรับ

☐ รายวัน	☐ รายสัปดาห์	☐ รายเดือน	☐ รายภาคการศึกษา	☐ รายปีการศึกษา
---------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------	---	--
8. เฉลี่ยรายรับต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก)

☐ น้อยกว่า 2,000 บาท	☐ 2,001 – 2,500 บาท	☐ 2,501 – 3,000 บาท
☐ 3,001 – 3,500 บาท	☐ 3,501 – 4,000 บาท	☐ 4,001 – 4,500 บาท
☐ 4,501 – 5,000 บาท	☐ 5,001 – 5,500 บาท	☐ 5,501 – 6,000 บาท
☐ มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป		

9. เฉลี่ยรายจ่ายต่อเดือน (ไม่รวมค่าที่พัก)

- น้อยกว่า 2,000 บาท   2,001 – 2,500 บาท   2,501 – 3,000 บาท
 3,001 – 3,500 บาท   3,501 – 4,000 บาท   4,001 – 4,500 บาท
 4,501 – 5,000 บาท   5,001 – 5,500 บาท   5,501 – 6,000 บาท
 มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป

10. การวางแผนรายจ่าย

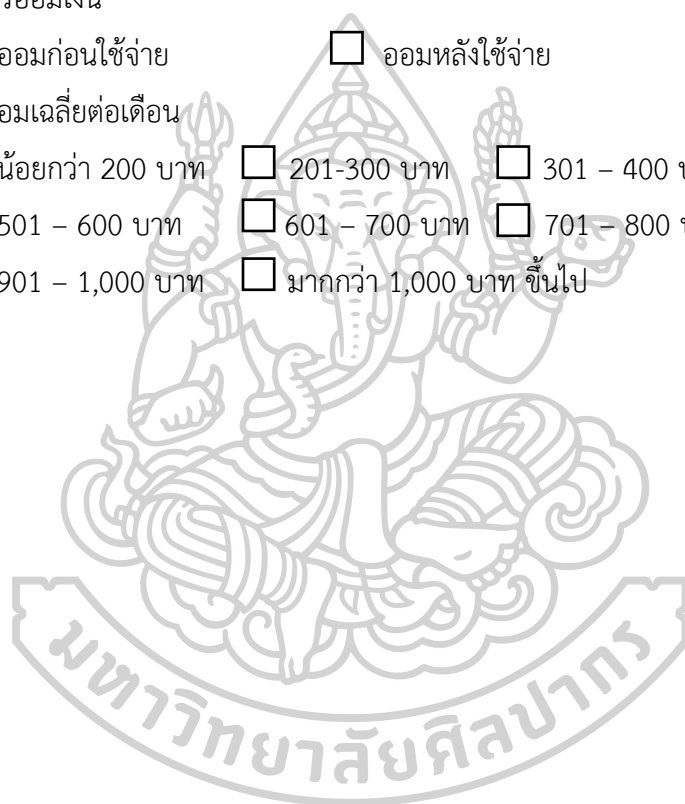
- ทำบัญชีรายจ่าย (สมุดบัญชี)   ทำบัญชีรายจ่าย (ออนไลน์)   ไม่ทำบัญชีรายจ่าย

11. วิธีการออมเงิน

- ออมก่อนใช้จ่าย   ออมหลังใช้จ่าย

12. เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

- น้อยกว่า 200 บาท   201-300 บาท   301 – 400 บาท   401 – 500 บาท
 501 – 600 บาท   601 – 700 บาท   701 – 800 บาท   801 – 900 บาท
 901 – 1,000 บาท   มากกว่า 1,000 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านให้ครบทุกข้อ

คะแนน	5	หมายถึง	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ					
1. นักศึกษารู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุ หรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต					
2. นักศึกษามีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่สร้างหนี้สิน					
3. นักศึกษาเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้เพื่อในยามจำเป็น					
4. นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดกฎหมาย					
5. นักศึกษาไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน					
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล					
6. นักศึกษาใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คุ่มค่าและตามความจำเป็น					
7. นักศึกษาใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ					
8. นักศึกษามีการวางแผนชีวิตประจำวันเป็นขั้นตอน					
9. นักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม					
10. นักศึกษาทบทวนสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนลงมือทำเสมอ					
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี					
11. นักศึกษามีวินัยต่อตนเองเสมอ					
12. นักศึกษามีความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่					
13. นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งพาตนเอง ในชีวิตการเรียนได้					
14. นักศึกษามีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้					

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
15. นักศึกษาปลูกฝังหรือเผยแพร่ความคิดเรื่องความซื่อสัตย์ อุดหนุน อดออม ให้กับผู้อื่นเสมอเมื่อมีโอกาส					
เงื่อนไขความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
16. นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ					
17. นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตได้					
18. นักศึกษามักแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ					
19. นักศึกษานำความรู้วิชาชีพระยะสั้นมาประยุกต์และสร้างมูลค่าให้แก่ชีวิตได้					
20. นักศึกษายึดมั่นในอุดมคติการดำเนินชีวิตของตนเอง					
เงื่อนไขคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
21. นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต					
22. นักศึกษามีความละเอียดรอบคอบต่อความผิดที่ตนเองกระทำ					
23. นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
24. นักศึกษารู้จักใช้ชีวิตแบบทางสายกลาง ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป					
25. นักศึกษาสนใจและเห็นความสำคัญของศาสนา					
การดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26. นักศึกษาเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27. นักศึกษาประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การดำเนินชีวิตได้					
28. นักศึกษาเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
29. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาได้					
30. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม					

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านให้ครบทุกข้อ

คะแนน	5	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับ	มาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ประเภทกิจกรรมนักศึกษา ส่งเสริมวินัยทางการเงินระดับใด					
1. กิจกรรมวิชาการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์					
2. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ					
3. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม					
4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม					
5. กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม					
นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับใด					
6. มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ					
7. มีศักดิ์ศรีแห่งตน					
8. มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ					
9. ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่าความเป็นไทย					
10. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
12. มีระเบียบวินัย					
13. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม					
14. มีจิตสาธารณะ					

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) อยู่ในระดับใด					
15. ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
16. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
17. ด้านความรู้					
18. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี					
19. ด้านทักษะทางปัญญา					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามหัวข้อข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างสมบูรณ์

แนวคำถามการอภิปรายกลุ่ม

เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง : แนวคำถามการอภิปรายกลุ่มฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา
กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งข้อมูลความคิดเห็นของท่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการวิจัยและเป็น
ประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาต่อไป

ประเด็นในการอภิปรายกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการส่งเสริมวินัยทางการเงิน
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร บริบทตามกลุ่มสาขาด้านศิลปะ,
สังคม, วิทยาศาสตร์

.....

.....

.....

2. ประเภทของกิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

4. อุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

5. ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างสมบูรณ์

ผู้ร่วมอภิปราย.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

Index of Item Objective Congruence

ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ					
31. นักศึกษารู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
32. นักศึกษามีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะและความเป็นอยู่กับชีวิตประจำวัน โดยไม่ใช้จ่ายเกินตัวไม่สร้างหนี้สิน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
33. นักศึกษาเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
34. นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดกฎหมาย	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
35. นักศึกษาไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล					
36. นักศึกษาใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คุ่มค่าและตามความจำเป็น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
37. นักศึกษาใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
38. นักศึกษามีการวางแผนชีวิตประจำวันเป็นขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
39. นักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
40. นักศึกษาทบทวนสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนลงมือทำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี					
41. นักศึกษามีวินัย ในตนเองเสมอ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
42. นักศึกษามีความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
43. นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถพึ่งพาตนเอง ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
44. นักศึกษามีความอดทน อดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ ไม่พึงปรารถนาได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
45. นักศึกษาปลูกฝังหรือเผยแพร่ความคิดเรื่องความ ขยัน อดทน อดออมให้กับผู้อื่นเสมอเมื่อมีโอกาส	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
เงื่อนไขความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
46. นักศึกษาแสวงหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
47. นักศึกษาเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
48. นักศึกษามักแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
49. นักศึกษานำความรู้วิชาชีพที่ศึกษามาประยุกต์ และสร้างมูลค่าให้แก่ชีวิตได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
50. นักศึกษายึดมั่นในอุดมคติการดำเนินชีวิตของ ตนเอง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
เงื่อนไขคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
51. นักศึกษายึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในการ ดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
52. นักศึกษามีความรู้สึกรับผิดชอบกับสิ่งที่ตนเองกระทำ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
53. นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
54. นักศึกษารู้จักใช้ชีวิตแบบทางสายกลาง ไม่มาก เกินไป ไม่น้อยเกินไป	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
55. นักศึกษาสนใจและเห็นความสำคัญของศาสนาใน การดำเนินชีวิต	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
การดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
56. นักศึกษาเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
57. นักศึกษาประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินชีวิตได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
58. นักศึกษาเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
59. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
60. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อส่งเสริมวินัยทางการเงิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
กิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ช่วยส่งเสริมวินัยทางการเงินของนักศึกษาอยู่ระดับใด					
20. กิจกรรมวิชาการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
21. กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
22. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
23. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
24. กิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง

รายการขอความคิดเห็น	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
นักศึกษาคิดว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตาม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับใด					
25. มีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
26. มีศักดิ์ศรีแห่งตน	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
27. มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
28. ตระหนักในคุณค่าแห่งศิลปะและคุณค่า ความเป็นไทย	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
29. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
30. มีระเบียบวินัย	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
31. มีความกล้าหาญทางจริยธรรม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
32. มีจิตสาธารณะ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
นักศึกษาคิดว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) อยู่ในระดับใด					
33. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
34. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบต่อ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
35. ด้านความรู้	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
36. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
37. ด้านทักษะทางปัญญา	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
38. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

รายนามผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน ดังนี้

- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 1 อาจารย์ ดร.ปวริศ มินา
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 2 อาจารย์ชัชวาลย์ บุญวิจิตร
ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 3 นายวัชรินทร์ แสงแก้ว
หัวหน้างานพัฒนาวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ ธาราวดี
ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 5 นายวิราษฎร์ เสียงเพราะ
สโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 6 นายันทพล ถวิลอ่อน
หัวหน้านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
- ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 7 นางสาววรรณภา นาโคงค์
หัวหน้านักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายภานุพงศ์ เกษล่ำดวน
วัน เดือน ปี เกิด	26 เมษายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	80 หมู่ 14 ซอย 7 ตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110

